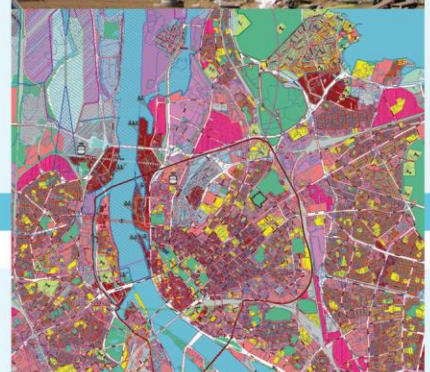


RĪGAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2006.–2018. GADAM REALIZĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS

Pasūtītājs: RĪGAS DOMES
PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS DEPARTAMENTS
Amatu iela 4, Rīga, LV-1050

Izpildītājs: SIA „GRUPA93”
K. Barona iela 3-4, Rīga, LV-1050

Rīga, 2013. gads



SATURS

1. METODOLOĢIJA RĪGAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2006.-2018.GADAM REALIZĀCIJAS IZVĒRTĒJUMAM RĪGAS ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS POLITIKAS ĪSTENOŠANAS KONTEKSTĀ	3
1.1. Kvantitatīvās un kvalitatīvās pētniecības metodes	3
1.2. Teritorijas plānojuma realizācijas iekšējie izvērtējuma aspekti	3
1.2.1. Rīgas plānošanas dokumentu savstarpējā un teritorijas plānojuma iekšējā integritāte	3
1.2.2. Teritorijas plānojumā īstenošanas aspekti	3
1.2.3. Kvalitatīvais vērtējums	4
1.2.4. Kvalitatīvās analīzes piemērs -TIAN loma Rīgas plānojuma struktūras perspektīvajā attīstībā	5
1.3. Teritorijas plānojuma realizācijas ārējie izvērtējuma kritēriji / aspekti (PESTLE analīze).....	8
1.4. Kvantitatīvie rādītāji un plānojuma grafiskā analīze	8
2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA LOMA PILSĒTAS FUNKCIONĀLI TĒLPISKAJĀ, SOCIĀLAJĀ UN EKONOMISKAJĀ ATTĪSTĪBĀ	10
2.1. RTP-2006 ideoloģiskā un tiesiskā būtība	10
2.2. Teritorijas plānojuma loma	12
3. RĪGAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMI SAISTĪBĀ AR TAJĀ DEFINĒTAJĀM PAŠVALDĪBAS POLITIKĀM	13
4. KVANTITATĪVĀ ANALĪZE	69
5. ĀRĒJO FAKTORU (PESTLE) ANALĪZE	103
5.1. Politiskie faktori	103
5.2. Ekonomiskie faktori.....	105
5.3. Sociālie faktori	108
5.4. Tiesiskie faktori.....	113
6. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	114

1. Metodoloģija Rīgas Teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam realizācijas izvērtējumam Rīgas ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanas kontekstā

1.1. Kvantitatīvās un kvalitatīvās pētniecības metodes

Teritorijas plānojumu izvērtējums nav normatīvi reglamentēta procedūra. Latvijā nav arī vadlīniju šāda pētnieciskā procesa veikšanai, tāpēc viss pētījuma sagatavošanas process ir uzskatāms par inovatīvu un radošu ceļu, kas skatāms tieši Rīgas pilsētas attīstības interešu gaismā. Neskatoties uz salīdzinoši plašo pieredzi par telpiskās plānošanas sistēmām citās pasaules attīstītajās valstīs, plānotāju starptautiskajā sabiedrībā praktiski nav dzirdētas diskusijas par paņēmieniem un metodikām teritorijas plānojumu īstenošanas efektivitātes noteikšanai. Iespējams, ka galvenais iemesls tam ir plānošanas procesa (un plānojumu kā starpproduktu) kompleksais raksturs, kura efektivitātes mērīšanai ir jābūt ļoti piesardzīgiem ar kvantitatīvo metožu izmantošanu. Tās bija ļoti populāras tā saucamajā pozitīvistu novirzienā 20.gadsmita otrajā pusē, taču jau no 20.gadsimta deviņdesmitajiem gadiem sabiedrības un indivīdu unikalitāte (vēlmes un ietekmes) pamazām ņēma virsroku, kā rezultātā teritorijas attīstības plānošanas procesu izvērtējumam primāri ir piemērojamas kvalitatīvās pētījumu metodes. Arī Rīgas teritorijas plānojuma izvērtējums veikts, primāri darbojoties ar kvalitatīvajām izpētes metodēm, bet kvantitatīvos datus pēc iespējas izmantojot kā pamatojumu papildinošus..

Pētījuma izstrādes ietvaros analizēti gan iekšējie, gan ārējie plānojuma īstenošanas efektivitātes faktori. Piemēram, starp iekšējiem faktoriem varam minēt dokumentu savstarpējo integritāti un Rīgas domes politikas ietekmi. Savukārt starp ārējiem faktoriem varam minēt normatīvās bāzes izmaiņas un sociālekonomiskās situācijas izmaiņas.

1.2. Teritorijas plānojuma realizācijas iekšējie izvērtējuma aspekti

1.2.1. Rīgas plānošanas dokumentu savstarpējā un teritorijas plānojuma iekšējā integritāte

- Rīgas teritorijas plānojuma atbilstība Ilgtermiņa attīstības stratēģijas mērķiem;
- Rīgas teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā definētās Rīgas domes politikas – to atspoguļojums teritorijas plānojumā.

1.2.2. Teritorijas plānojumā īstenošanas aspekti

- Detālpilānojumu izstrāde un uzsākto un apstiprināto detālpilānojumu izaicinājumi / risinājumu kompromisi / problēmas, kas attiecināmi uz TP kompetenci (teritoriālais izvietoējums);
- Priekšlikumu teritorijas plānojuma grozījumiem un plānojuma darbības laikā veiktās izmaiņas;
- Būvniecības aktivitāte;
- Nozīmīgu politikas mērķu īstenošana (degradēto teritoriju revitalizācija).

1.2.3. Kvalitatīvais vērtējums

Teritorijas plānojuma risinājumu analīzes pamats ir Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam, kā arī Rīgas pilsētas stratēģijas uzraudzības sistēma (SUS). Pārskatāmībai vērtējums ir strukturēts kompleksā tabulā (7. pielikumā)¹, kurā fiksēta teritorijas plānojuma risinājumu saistība ar plānojumā (Paskaidrojuma rakstā) formulētajām pašvaldības politikām un šo politiku (nostādņu) atbilstība teritorijas plānojuma kompetencei. Risinājumu ietekme telpiskajā, ekonomiskajā un sociālajā jomā analizēta, atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas mērķiem, grupējot tos vairākās kategorijās un apakškategorijās. Izvērtējuma tabulā ietverts ekspertu vērtējums par to, vai teritorijas plānojuma risinājumi atbalsta šos mērķus. Secinājumi un ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam ietverti kopsavilkuma tabulā. Stratēģijas mērķu apzīmējumi un skaidrojumi apkopoti 1. tabulā.

1.tab. Rīgas teritorijas plānojuma risinājumu ietekmes uz ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2025. mērķu īstenošanu

Telpiskā ietekme		Ekonomiskā ietekme		Sociālā ietekme (ietekme uz sabiedrību)	
Apzīm.	Ietekmes raksturojums	Apzīm.	Ietekmes raksturojums	Apzīm.	Ietekmes raksturojums
TO	Optimāla teritorijas organizācija:	TRAN	Transporta sektora attīstība:	PM	Kvalitatīvs un pieejams mājoklis – atbalsts pieejama mājokļa būvniecībai, sociālā mājokļa būvniecībai
TO1	Pilsētas teritorijas racionāla izmantošana	TRAN1	Ostas vai lidostas attīstība	VP	Vides pieejamība un atbalsts sociāli neaizsargātām sabiedrības grupām.
TO2	Esošā centra attīstība	TRAN2	Autoceļu infrastruktūras attīstība	A	Apkaimju attīstība – daudzfunkcionālu centru attīstība katrā apkaimē, rekreācijas teritoriju nodrošinājums, u.c..
TO3	Apkaimju (lokālo centru) telpiskā attīstība	TRAN3	Dzelzceļa infrastruktūras attīstība	PP	Pakalpojumu pieejamība (sociālās infrastruktūras, pašvaldības pakalpojumu, izglītības infrastruktūras u.c.)
TR	Sasniedzamības uzlabošana – ielu tīkls, sabiedriskais transports, gājēju un velotransporta infrastruktūra	TŪR	Tūrisma attīstība:	IE	Iedzīvotāju līdzdalība - sabiedrības iesaistes sekmēšana lēmumu pieņemšanas procesos (t.sk. sabiedrisko apspriešanu pasākumos).
PA	Pilsētāinas un arhitektūras kvalitāte, degradēto teritoriju revitalizācija	TŪR1	Viesnīcu, restorānu, kafejnīcu, tirdzniecības sektora attīstība	PT	Publiskās ārtelpas un dabas teritoriju kvalitāte un pieejamība
KM	Kultūras mantojums	TŪR2	Pilsētas pievilcīgums un tūrisma objektu klāsts		

¹ 7.pielikuma tabulas kopsavilkums iekļauts šī gala ziņojuma 3.nodaļā (3.tabula „Rīgas teritorijas plānojuma izvērtējums. Kopsavilkums.”)

Telpiskā ietekme		Ekonomiskā ietekme		Sociālā ietekme (ietekme uz sabiedrību)	
IK	Inženierkomunikāciju nodrošinājums	DAUDZV	Daudzveidīgas uzņēmējdarbības iespējas		
		OBJ	Starptautiskās, nacionālās un pilsētas / vietējās nozīmes objektu attīstība		

7. pielikuma tabulā atzīmētais vērtējums:

- 1 negatīva ietekme
- +1 pozitīva ietekme

Jomas, ko risinājumi neietekmē, netiek atzīmētas.

Tabulā atainotās ietekmes ir vērtētas uz 2013. gada 1. augustu, ņemot vērā grozījumus, kurus apstiprinājusi Rīgas dome līdz 2013. gada 18. jūnijam (savukārt teksta daļā tiek aprakstīts process, kādā mainījušies plānojuma nosacījumi, u.c.).

1.2.4. Kvalitatīvās analīzes piemērs -TIAN loma Rīgas plānojuma struktūras perspektīvajā attīstībā

Viens no RTP-2006 īstenošanas novērtējumā analizējamiem aspektiem ir Rīgas domes akceptētās politikas integrācija plānojuma risinājumos. Nozīmīgākā telpiskā ietekme ir politikai Rīgas pilsētvides struktūras attīstībā. Ietekmīgākais instruments šīs politikas īstenošanai ir Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Līdz ar to plānojuma kvalitatīvā izvērtējuma struktūra ir būvēta, balstoties uz secinājumiem, kas radušies, analizējot piemēru par RTP-2006 formulētās telpiskās attīstības politikas atspoguļojumu TIAN.

Politikā akcentētas vairākas pilsētas struktūras attīstības jomas:

- vispārējo Rīgas plānojuma struktūras attīstību – t.i., Rīgas telpiskās organizācijas pilnveidošanu;
- kultūrvēsturisko teritoriju saglabāšanu un to arhitektoniski telpiskās kvalitātes paaugstināšanu;
- jaunu pilsētas attīstības teritoriju veidošanu un esošo vietējo centru stiprināšanu.

1.2.4.1. Plānojuma struktūra

Teritorijas plānojumam attiecībā uz kopējo pilsētas teritorijas organizāciju ir jāatbalsta stabila pilsētas struktūra, kas veicina attīstību, tai pašā laikā nodrošina dabas vērtību un kultūras mantojuma saglabāšanu, līdzsvaro dažādu pušu intereses (Paskaidrojuma raksts, 5.1.1.p.). TIAN šajā jomā atspoguļo domes politiku ar tajos ietvertajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, īpaši - noteikumiem kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai, kas ietverti 4. nodaļā. Rīgā ārpus Rīgas vēsturiskā centra (turpmāk tekstā – RVC) un citiem valsts aizsargājamiem pilsētbūvniecības pieminekļiem ir noteiktas piecpadsmit aizsargājamās apbūves teritorijas ar specifiskiem nosacījumiem to aizsardzībai un attīstībai.

Jaunākajos TIAN grozījumos² ir skaidrots arī apkaimes jēdziens, kas sākotnējā RTP-2006 versijā bija atrodams tikai kā jaunvārds, mēģinot rast telpiski vienotāku un sociāli integrētāku jēdzienu iepriekš lietoto dzīvojamo rajonu / mikrorajonu jēdzienu vietā. Apkaimju plānošanas kontekstā nozīmīgākais nosacījums, kas reflektē politikas nostādnes, ir ietverts teritorijas plānojuma grozījumu priekšlikumu izvērtēšanas kritērijos. Kā izslēdzošs kritērijs ir minēta priekšlikuma pretruna ar apkaimē iedibināto izmantošanas vai apbūves raksturu. Savukārt atbalstāmi ir priekšlikumi, kas potenciāli veicinās apkaimes raksturīgo vides kvalitāti.

² Rīgas domes 2013.gada 18. jūnija noteikumi Nr.219 „Grozījumi Rīgas domes 2005.gada 20. decembra saistošajos noteikumos Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi””.

Nostādne „sekmēt augstas kvalitātes arhitektūras veidošanu pilsētā” (5.1.2.) TIAN tiešā veidā atspoguļota nosacījumos arhitektūras konkursiem un jaunas apbūves veidošanai vēsturiskās apbūves teritorijās. Lielākoties šie nosacījumi ir samērā vispārīgi, piemēram, „jaunu būvniecību un esošo ēku rekonstrukciju veic tā, lai tās iekļautos bijušās rūpnieciskās teritorijas vidē, ņemot vērā vides mērogu, kompozīcijas principus, arhitektonisko detalizāciju, fasāžu ritmu, dominējošos apdares materiālus un detaļas, kā arī vizuālo saikni ar piegulošo pilsētvidi” (TIAN 415.9.p.). Līdz ar to būtiskākas ir citas, ārpus TIAN regulējuma eksistējošas kvalitātes vadības formas, piemēram, Rīgas arhitekta kolēģijas viedoklis, Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes lēmumi.

Nostādnes „Veicināt esošā pilsētas centra daudzveidīgu attīstību, Daugavas labajā krastā paplašinot tā teritorijas līdz dzelzceļa lokam” (5.1.3.p.) un „Veicināt jaunā Rīgas centra attīstību Pārdaugavā un attīstību citās centru apbūves teritorijās” atspoguļotas grafiski – kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, kur šos centrus iezīmē Centru apbūves teritorijas. TIAN nosacījumi atļauj šajās teritorijās daudzfunkcionālu izmantošanu, kā arī salīdzinoši intensīvākas apbūves veidošanas iespējas, bet TIAN nevar dot būtisku impulsu atbilstošām aktivitātēm (būvniecībai, pakalpojumu attīstībai). Šajā gadījumā būtu izmantojami citi atbalsta instrumenti – pašvaldības ieguldījumi sociālajā un tehniskajā infrastruktūrā.

Politika akcentē vairāku **specifisku** pilsētas telpiskās struktūras elementu (daļu) attīstības nozīmīgumu.

„Zilā Rīga”, - atbalstāma ūdensmalu un ūdensobjektu publiskās telpas izmantošana un kvalitatīva attīstība (5.1.5., 5.1.6.p.). Teritorijas plānojuma darbības laikā šī ideja pakāpeniski ir guvusi ietvaru TIAN – jaunākajos grozījumos, pamatojoties uz izpētēm, ir ietverti izvērsti nosacījumi ūdeņu un ūdensmalu teritoriju izmantošanai – būvju un konstrukciju izvietošanai ūdensobjektos, krastmalu izmantošanai.

„Zaļā Rīga”, kur ietverti aicinājumi sekmēt pilsētas apstādījumu un dabas teritoriju sakārtošanu un to estētiskās kvalitātes uzlabošanu (5.1.7., 5.1.8., 5.1.9. p.). TIAN kompetencē ir prasības apstādījumu teritoriju izmantošanai, veidošanai un saglabāšanai. Radikālais aicinājums par kompensācijas pasākumiem - koku stādīšanu nocirsto **vieta**, minot konkrētu skaitu, TIAN nav ietverts.

„Pilsētas vārti” - galvenie iebraucamie ceļi”, kas vērtēti kā pilsētas reprezentācijas objekti, kur mērķtiecīgi jāattīsta ainavas veidošanas scenāriji, (5.1.10.p.). TIAN „pilsētas vārti” minēti jaunāko grozījumu 2.pielikumā „Plānojuma grozījumu priekšlikumu izvērtēšanas kritēriji”. Lemjot par grozījumu priekšlikuma atbalstīšanu, tostarp, tiek vērtēts, vai tas „akcentēs radiālo bulvāru un ielu ievadus jeb „pilsētas vārtus”” (2.2.4.p.). Iepriekš šādu kritēriju piemēroja grozījumu priekšlikumiem attiecībā uz maksimālo apbūves stāvu skaitu.

„Apbūve pie Zemkopības ministrijas” – radikāls uzdevums laika gaitā augstceltni aizvietot ar zema profila apbūvi un tādejādi „korigēt” Vecrīgas siluetu (5.1.11., 5.1.12., 5.1.13.p.). Šis nosacījums atspoguļots RVC AZ teritorijas plānojuma grafiskajā daļā kartē „Rīgas Vēsturiskā centra un tā aizsardzības apbūves veidošanas pamatnosacījumi” – šajā teritorijā jāievēro perimetrālās apbūves noteikumi.

„Vēsturiskā priekšpilsētas apbūve”, kuru nepieciešams saglabāt, harmonizēt un izkopt, attīstot dzīvojamo funkciju (5.1.14.) - šis nosacījums atspoguļots grafiskajā daļā un TIAN noteikumos kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai (4.nodaļa), kur noteiktas prasības apbūves aizsardzības teritorijām, tostarp, vairākām vēsturiskajām priekšpilsētu daļām.

„Mikrorajoni”, kurus turpmāk jāplāno un jārekonstruē, individuāli izvērtējot esošo oriģinālo struktūru un jāattīsta daudzfunkcionāla dzīves vide ar kvalitatīvu publisko ārtelpu (5.1.15., 5.1.16., 5.1.17.p.). Šis princips īstenojas pamazām. Sākotnējā prakse atļaut iebūvēt jaunas ēkas dzīvojamās apbūves lielo kvartālu iekšpagalmos ir tikusi kritizēta. Spēkā esošajos TIAN ietverta virkne prasību iekšpagalmu turpmākai apbūvei, kuru mērķis ir risinājumu kvalitātes nodrošināšana un sabiedrības viedokļa noskaidrošana, piemēram:

„452.p. Daudzdzīvokļu māju iekšpagalmos jaunas apbūves iecere un tās izvietojums izvērtējams, ņemot vērā apbūves intensitātes, brīvās teritorijas rādītāja un insolācijas prasības, kā arī atkarībā no zemes īpašuma situācijas:

452.1. ja iekšpagalmā izveidojusies teritorija, kuru veido vairāku zemesgabalu daļas, kas nav daudzdzīvokļu mājai piesaistītie zemesgabali, jaunu apbūvi var veikt izstrādājot visu saistīto zemesgabalu teritorijas detalplānojumu;

452.2. ja iekšpagalmā izveidojusies daudzdzīvokļu mājai nepiesaistīta teritorija, kuru veido viens zemesgabals vai viena zemesgabala daļa, jaunai apbūvei piemēro būvniecības ieceres publisko apspriešanu”.

Iekškvartālu rekonstrukcijas risinājumu īstenošana ir maz saistīta ar TIAN. Tā galvenokārt atkarīga no citiem instrumentiem – juridiskā ietvara un pašvaldības atbalsta. Savukārt daudzfunkcionālu centru attīstību nosaka pakalpojumu pieprasījums.

„Lielceļu komerciālā apbūve” (5.1.18), „Lielveikali” (5.1.19., 5.1.20., 5.1.21., 5.1.22. – objekti, kas agresīvi maina esošo telpisko un funkcionālo struktūru un kuru projektiem politika nosaka veikt šo ietekmju – gan transporta situācijas, gan funkcionālās ietekmes izpēti. Politikas nostādnes uzdod arī aizliegt komerciālo zonu tiešu pieeju lielceļiem. Šīs nostādnes tiešā veidā TIAN nav atspoguļotas. Prasības attiecībā uz izpēti, kas jāveic izstrādājot komerciālās apbūves un lielveikalu projektus, tiek ietvertas plānošanas un arhitektūras uzdevumos, to izvērtēšana ir būvvaldes kompetence. Pastarpināti šos projektus ietekmē TIAN nosacījumi attiecībā uz objektiem, kam veicama būvniecības publiskā apspriešana. Ceļu pieslēgumu veidošanu nosaka TIAN prasības transporta infrastruktūrai.

1.2.4.2. Kultūras mantojums

Kā atsevišķa prioritāte izceltas kultūrvēsturiskās teritorijas, kam nepieciešami īpaši attīstības nosacījumi, arī atbalsts īpašniekiem kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā un sakārtošanā. Īpaši uzsvērtā apbūves kategorija – vēsturiskās muižiņas (5.2.1. – 5.2.6.p.). Attiecībā uz RVC noteikts kontrolēt tā attīstību atbilstoši RVC AZ teritorijas plānojumam (5.3.1.). Šīs nostādnes sasaucas ar iepriekš aprakstītajām prioritātēm pilsētas struktūras attīstībā, kultūras mantojuma saglabāšanā un arhitektūras kvalitātes nodrošināšanā. TIAN tās atspoguļotas kā prasības kultūras mantojuma saglabāšanai. Vēsturiskā muižiņas kā konkrēti TIAN objekti nav skatīti. Atbalsts kultūras pieminekļu īpašniekiem nav izteikts noteikumu formātā (tie varētu būt t.s. kompensējošās plānošanas instrumenti).

1.2.4.3. Attīstības teritorijas un centri

Politika ir vērsta arī uz jaunu pilsētas attīstības mezglu un centru apbūves teritoriju izaugsmes veicināšanu. Atbalsta objekti ir gan jauni daudzfunkcionāli centri, gan lokālie centri katrā dzīvojamā rajonā (5.4.1. – 5.4.4.p.). Atbilstoši politikai, katrā centrā būtu jāattīsta daudzveidīgas funkcijas, jāveido vai jāuztur publiski pieejami skvēri vai laukumi ar apstādījumiem. Attīstības centri ir identificējami teritorijas plānojuma grafiskajā materiālā – teritorijas plānotajā (atļautajā) izmantošanā, bet TIAN tiek uzsvēti tikai dažos izņēmumos. Piemēram:

„ 470. Teritoriju, kur pirms šā Plānojuma spēkā stāšanās nav bijusi noteikta centru apbūves teritorija, detalplānojumos var noteikt lielāku minimālo apbūves intensitāti, lai novērstu teritoriju ekstensīvu izmantošanu, kā arī paredzēt apbūves veikšanu bez būvniecības sadalīšanas kārtas”.

„602. Pieņemot lēmumu apstiprināt detalplānojuma redakciju par galīgo redakciju, pilnveidot detalplānojuma redakciju atbilstoši institūciju atzinumiem un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem un sagatavot detalplānojuma galīgo redakciju vai noraidīt detalplānojuma redakciju un izstrādāt to no jauna atbilstoši jaunam darba uzdevumam, Rīgas dome izvērtē šādus kritērijus:

...

„602.8. līmeni, kādā detalplānojuma risinājumi veicina vienotas pilsētas plānojuma sistēmas un jauno centru veidošanos”.

Jaunu centru attīstības veicināšana, kas iepriekš tika minēta kā kritērijs plānojuma grozījumu atbalstam, jaunajā TIAN redakcijā ir izslēgta.

1.2.4.4. Secinājumi

Apkopojot analīzes rezultātus par TIAN saistību ar RTP-2006 nostiprināto pašvaldības politiku telpiskās attīstības jomā, var secināt, ka šī mijiedarbība atspoguļojas trejādi, jeb ir iedalāma trīs kategorijās:

- 1) politikas nostādnes ir TIAN kompetencē un ir adekvāti atspoguļotas šajos noteikumos. Noteikumi, veicina vai vismaz neierobežo politikā formulēto uzdevumu īstenošanu;
- 2) politikas nostādnes atbilst TIAN kompetencei, bet TIAN nesatur tām atbilstošas prasības;
- 3) politikas nostādņu īstenošanai ir nepieciešami citi instrumenti, tās nav TIAN kompetencē.

Kopumā konstatējams, ka TIAN kā instrumentam, kas ietekmē teritorijas izmantošanu, jeb saimniecisko darbību un būvniecības procesus, pamatā ir ierobežojošs raksturs. Aktivitātes veicinošu nosacījumu ir maz. Šo aspektu ir lietderīgi stiprināt jaunajā teritorijas plānojumā, kur, pamatojoties uz mūsdienu plānošanas principiem un tehnikām, būtu iespēja izvērst arī plānojuma pamudinošo, jeb proaktīvo lomu.

1.3. Teritorijas plānojuma realizācijas ārējie izvērtējuma kritēriji / aspekti (PESTLE analīze)

PESTLE³ analīze ir viena no stratēģiskās plānošanas metodēm, kas ļauj izprast ārējo vidi, kurā organizācija, pilsēta vai reģions funkcionē. Tā strukturē ārējās ietekmes un attīstības tendences sešās faktoru grupās:

- politiskie (Political) faktori,
- ekonomiskie (Economical) faktori,
- sociālie (Social) faktori,
- tehnoloģiskie (Technological) faktori,
- tiesiskie (Legal) faktori,
- vides (Environmental) faktori.

Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam izvērtējumā PESTLE analīze tiks izmantota, lai analizētu un saprastu, kādi ārējie faktori un tendences ietekmēja teritorijas plānojumu tā tapšanas brīdī, kā šie faktori mainījās plānojuma īstenošanas laikā un kādas tendences ietekmē pilsētas attīstību un plānošanu šobrīd.

1.4. Kvantitatīvie rādītāji un plānojuma grafiskā analīze

Galvenie kvantitatīvie dati, kas tieši attiecas uz teritorijas plānošanas jomu, ir teritoriju bilances izmaiņas, turpmākās plānošanas process (detālpļānojumi) un būvniecības aktivitāte – objekti, ko var vērtēt dažādos griezumos saistībā ar stratēģijas mērķu īstenošanu (rekreācijas teritoriju veidošana, pieejams mājoklis, sociālie objekti, u.c.). Kvantitatīvie dati lielā mērā attiecas uz plānojuma realizācijas vērtējumu saistībā ar ārējiem faktoriem.

Grafiskās analīzes rezultāts ir atspoguļots pētījumā ietvertajās kartoshēmās. Grafiskie dati ir savietoti arī interaktīvā kartē PDF formātā.

Kartoshēmas:

1. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam grozījumu teritorijas
2. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam grozījumu teritorijas. Zonējuma sākotnējā (2006.g.) redakcija
3. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2009.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2006.gada redakcija
4. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2009.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2009.gada redakcija
5. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2011.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2009.gada redakcija
6. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2011.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2011.gada redakcija
7. shēma. Teritorijas, kurām obligāti izstrādājami detālpļānojumi
8. shēma. Detālpļānojumu un lokālpļānojumu izstrāde
9. shēma. Būvniecības aktivitāte detālpļānojumu un lokālpļānojumu teritorijās
10. shēma. Ierosinājumu Apstādījumu un dabas teritoriju zonējumu maiņai
11. shēma. Ierosinājumu skaits apkaimēs
12. shēma. Ierosinājumu veidi
13. shēma. Ierosinājumi funkcionālā zonējuma maiņai
14. shēma. Būvatļauju skaits apkaimēs
15. shēma. No 2006. līdz 2013. gadam izsniegtās būvatļaujas

³ Saīsinājums no angļu valodas vārdiem "Political", „Economical”, „Social”, „Technological”, „Legal” un „Environmental”, kas attiecīgi apzīmē vērtējamo faktoru grupas

16. shēma. 2006. gadā izsniegtās būvatļaujas
17. shēma. 2007. gadā izsniegtās būvatļaujas
18. shēma. 2008. gadā izsniegtās būvatļaujas
19. shēma. 2009. gadā izsniegtās būvatļaujas
20. shēma. 2010. gadā izsniegtās būvatļaujas
21. shēma. 2011. gadā izsniegtās būvatļaujas
22. shēma. 2012. gadā izsniegtās būvatļaujas
23. shēma. 2013. gadā izsniegtās būvatļaujas
24. shēma. Būvatļaujas sociālās infrastruktūras objektiem
25. shēma. Būvniecības aktivitāte paaugstinātas apbūves teritorijās
26. shēma. Degradētās teritorijas
27. shēma. Detālplānojumi un lokālplānojumi degradētajās teritorijās
28. shēma. Būvniecības aktivitātes degradētajās teritorijās

2.tab. Interaktīvās kartes datu slāņi

Datu slānis	Datu avots
Būvatļaujas 2006. – 2013. gads	RDPAD Būvvaldes sagatavotās tabulas 2006. – 2013. gadam, kur dati pēc grupas un grunts numuriem tika salāgoti ar kadastra informāciju un attēloti ģeogrāfiski
Ekspluatācijā nodotie objekti	Dati iegūti RD būvvaldes mājaslapā, ar būvatļauju meklētāja rīku: http://atdep.rcc.lv/exp/buve/atlaujas.aspx
Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonas teritorija	RDPAD vektordati
Rīgas brīvdostas teritorija	RDPAD vektordati
Iesniegumi	Kartēti pēc RDPAD dotās iesniegumu tabulas
Spēkā esošs detālplānojums	Kartēti pēc RDPAD saraksta un RDPAD mājaslapā pieejamā Detālplānojumu meklētāja: http://www.rdpad.lv/detalplanojumi_tabula/
Izstrādes stadijā esošs detālplānojums	Kartēti pēc RDPAD saraksta un RDPAD mājaslapā pieejamā Detālplānojumu meklētāja: http://www.rdpad.lv/detalplanojumi_tabula/
Atcelts detālplānojums	Kartēti pēc RDPAD saraksta un RDPAD mājaslapā pieejamā Detālplānojumu meklētāja: http://www.rdpad.lv/detalplanojumi_tabula/
Spēkā esošs lokālplānojums	Kartēti pēc RDPAD saraksta un RDPAD mājaslapā pieejamā Detālplānojumu meklētāja: http://www.rdpad.lv/detalplanojumi_tabula/
Izstrādes stadijā esošs lokālplānojums	Kartēti pēc RDPAD saraksta un RDPAD mājaslapā pieejamā Detālplānojumu meklētāja: http://www.rdpad.lv/detalplanojumi_tabula/
Teritorija, kurai obligāti jāizstrādā detālplānojums	RDPAD vektordati
Zemes vienības robeža	RDPAD vektordati
Degradētās teritorijas, Pēc esošās situācijas apsekojuma (2012)	Grupas 93 apsekojums un sagatavotie vektordati
Degradētās teritorijas, Pēc degradēto teritoriju un objektu apsekojuma (2012)	Kartētas pēc http://www.sus.lv/lv mājaslapā pieejamā pētījuma: Degradēto teritoriju un objektu apsekojums Rīgā, rezultātu JPG attēla
Degradētās teritorijas, Pēc degradēto teritoriju izpētes (2004)	Grupa 93 pētījums un sagatavotie vektordati
Rīgas TP zonējums, Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana	RDPAD vektordati
Rīgas TP zonējums, Atļauto stāvu skaita plāns	RDPAD vektordati

2. Teritorijas plānojuma loma pilsētas funkcionāli telpiskajā, sociālajā un ekonomiskajā attīstībā

Pasaulē atzītais pilsētplānošanas teorētiķis Kevins Linčs (Kevin Lynch) uzsver, ka „pilsēta nav tikai miljoniem dažādu sociālo klašu un raksturu cilvēku aplūkojams (un varbūt pat baudāms) objekts, bet ir daudzu pilsēt būvnieku darbības produkts, kuri savu personīgo motīvu vadīti nemītīgi izmaina tās plānojuma struktūru. Kaut arī pilsētas plānojuma struktūra kādu noteiktu laika sprīdi var būt stabila savās pamatlīnijās, tās atsevišķo elementu mainība ir nemītīga. Tās izaugsmes un formas kontrole var būt tikai daļēja. Šeit nav gala rezultāta, tikai nemītīga fāžu secība” (Lynch, 1960). Tas nozīmē, ka, attīstot pilsētu, ir jāapzinās procesa nenobeigtība jeb, citiem vārdiem sakot, jābūt spējīgiem elastīgi reaģēt uz dažādām nepieciešamajām izmaiņām, kuras laika gaitā var aktualizēties. Tajā pašā laikā pilsētas attīstības skatījumam ir jābūt ar ilgtermiņa perspektīvu par pilsētas telpu kopumā, lai šaurs personu loks ar tiesībām lemt par pilsētas attīstības politiku nevarētu viegli manipulēt ar dažādiem atsevišķiem lokāliem vai pat plašākiem risinājumiem, kas var degradēt kopējo pilsētas telpiskās attīstības ideju un neveicināt pilsētvides kvalitātes uzlabošanas kopumā.

Rīgas pilsētas perspektīvās attīstības skatījums kopš 2006.gada ir ticis definēts ar tā saucamo *jauno* Rīgas attīstības plānu, kas faktiski ir trīs savstarpēji saistītu dokumentu kopa. Kā hierarhiski visaugstākais dokuments tika noteikta Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam. Tas ir visaptverošs dokuments, kurā uzstādīta pilsētas attīstības vīzija, definētas pilsētas intereses un noteiktas attīstības prioritātes un mērķi, teritorijas plānošanas pamatnostādnes, kā arī stratēģijas īstenošanas pārraudzības modelis. Stratēģijai tika pakārtota Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam, kurā izvērtēti tika aprakstīta Rīgas esošā situācija sektoriālā skatījumā un atbilstoši pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijai precizēti veicamie uzdevumi, programmas un projekti Rīgas sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanai. Teritorijas plānojums (turpmāk tekstā – RTP-2006) ir otrs stratēģijai pakārtotais Rīgas ilgtermiņa plānošanas dokuments. Pašā RTP-2006 tiek definēts, ka tā „galvenais uzdevums ir kalpot par efektīvu instrumentu Rīgas ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanai atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam un saskaņā ar Attīstības programmu, izvērtējot teritorijas attīstības potenciālu un sniedzot atbilstošus nosacījumus pilsētas attīstībai teritorijas izmantošanas aspektā”.

2.1. RTP-2006 ideoloģiskā un tiesiskā būtība

RTP-2006 ievadā tiek skaidrots, ka ”RTP-2006 izstrādāts, ievērojot Rīgas attīstības plāna 1995.-2005. gadam pēctecību un balstoties uz visa jaunā Rīgas attīstības plāna izstrādes ietvaros veikto pētniecības darbu rezultātiem, privātpersonu, juridisko personu un institūciju iesniegtajiem nosacījumiem un priekšlikumiem, dažādu mērķgrupu un ekspertu paustajiem viedokļiem un ieteikumiem, kā arī iedzīvotāju līdzdalību sabiedrības iesaistīšanas kampaņas “Es daru Rīgu”⁴ ietvaros”.

Situācija, kad Rīgas attīstības plāns 1995.-2005.gadam bija izveidots kā pilsētas līmeņa integrēts un pārsektoriāls teritorijas attīstības plānošanas dokuments ar ilgtermiņa redzējumu, tai pašā laikā juridiski to pielīdzinot vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma statusam, lielā mērā iespaidoja arī RTP-2006 uzbūvi, un sarežģīja uzdevumu pietiekoši uztverami pasniegt *jauno* Rīgas attīstības plāna struktūru.

Kā jau tika aprakstīts nodaļas sākumā, *jauno* Rīgas attīstības plānu pēc būtības veidoja trīs savstarpēji saistītu dokumentu kopa – Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam, Rīgas attīstības

⁴ Sabiedrības iesaistīšanas kampaņa “Es daru Rīgu” tika organizēta no 30.03.2004.-17.04.2004. ar mērķi aktīvi iesaistīt sabiedrību Rīgas attīstības plāna 2006.–2018. gadam tapšanā, aicinot iedzīvotājus izteikt savus priekšlikumus un idejas Rīgas attīstībai nākotnē.

programma 2006.-2012.gadam un Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam. Katram no šiem dokumentiem bija savs pamatuzdevums – stratēģija kā pārsektoriāls un konceptuāls dokuments, kas sniedz ietvaru pilsētas perspektīvajai attīstībai kopumā, attīstības programma kā dokuments, kuram jādetalizē stratēģijas redzējums konkrētākās aktivitātēs un projektos (primāri aktivitātes, kas ietilpst pašvaldības kompetencē), un teritorijas plānojums, kuram jāvirza pilsētas telpiskā attīstība stratēģijas noteiktajā virzienā.

Formāli RTP-2006 tika veidots atbilstoši tā laika tiesiskajam regulējumam teritorijas plānošanā, kas balstījās uz sekojošiem trim normatīvajiem aktiem:

- likums „Par Pašvaldībām”;
- Teritorijas plānošanas likums;
- Ministru kabineta 19.10.2004. noteikumi Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Faktiski, ietekmējoties no Rīgas attīstības plāna 1995.-2005.gadam struktūras, kā arī tajā daļēji ietverot stratēģijas un attīstības programmas nostādnes⁵, RTP-2006 (konkrēti – tā Paskaidrojuma raksts) tika izveidots kā daudz visaptverošāks dokuments, nereti pārsniedzot tā kompetences un ietekmes iespēju robežas. Rezultātā tika radīts iespaids, ka RTP-2006 ir vienlīdzīgs pēctecis Rīgas attīstības plānam 1995.-2005.gadam, piemirstot par mainījušos tiesisko regulējumu un pašu plānotāju attīstīto 3 dokumentu kopas pieeju.

Ja raugāmies uz galveno RTP-2006 uzdevumu, t.i., virzīt pilsētas telpiskās struktūras attīstību atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam redzējumam, tad RTP-2006 ideoloģisko pamatu bija jāveido 14 stratēģijā definētajām Rīgas teritorijas plānošanas pamatnostādnēm. Šīs pamatnostādnes bija jāņem vērā izstrādājot visas RTP-2006 sadaļas, t.i.

- paskaidrojuma rakstu;
- grafisko daļu;
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus;
- pārskatu par vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādi⁶.

Ciktāl tas ir izdevies no šīsdienas skatupunkta, izvērtēts pētījuma turpmākajās nodaļās (teritorijas plānojuma iekšējās integritātes faktori), taču kopumā RTP-2006 atspoguļotā pilsētas telpiskā attīstība sakņojas pilsētas ilgtermiņa attīstības vīzijā, ka „Rīga ir iespēja ikvienam”, tādējādi nosakot salīdzinoši atvērtu un elastīgu pieeju arī telpiskās attīstības procesu virzīšanai.

Kublačovs (2008) raksta, ka „izvēle par labu šādai pieejai varētu būt pieņemama, pamatojoties uz pašreizējo sociāli ekonomisko situāciju, lai maksimāli efektīvi būtu iespējams piesaistīt privāto kapitālu gan specifisku jautājumu risināšanai (piemēram, degradēto teritoriju revitalizācijai, esošās apbūves funkcionālā transformācijai u.tml.), gan visas pilsētas attīstības sekmēšanai kopumā (piemēram, jaunu mājokļu būvniecība)”.

Var secināt, ka RTP-2006 tika izstrādāts un apstiprināts periodā, kad gan Rīgā, gan valstī kopumā bija vērojama strauja ekonomiskā izaugsme. Tā tieši ietekmēja arī plānošanas dokumentu izstrādes organizācijas procesu un ideoloģiskās nostādnes, kas prioritāri bija balstītas uz Rīgas konkurētspējas stiprināšanu Baltijas jūras reģiona metropoļu vidū un daudzveidīgu, uz elastīgiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem balstītu, teritorijas attīstības iespēju radīšanu. Ne velti RTP-2006 neformāli dēvē par „iespēju plānu”, kurš ideoloģiski balstās pilsētplānošanas relativistiskajā pieejā – tā raksturojas ar zemāku plāna detalizācijas pakāpi, sniedzot risinājumus galvenokārt vadlīniju veidā, ar mērķi tos detalizēt konkrētā laikā atbilstoši konkrētajai situācijai. Šādai pieejai ir potenciāli lielāks korupcijas risks, ko apliecina arī daudzi tiesiskie konflikti dažādu Rīgas teritoriju attīstības jautājumos, taču tai pašā laikā tā ļauj efektīvāk darboties brīvā tirgus mehānismiem, nodrošinot labāku pielāgošanās spēju konkrētai sociālekonomiskajai situācijai. Relativistiskās pieejas risinājumi kopumā nav slikti, taču tos sekmīgi var īstenot tikai nobriedušā sabiedrībā ar augstu kultūras un savstarpējās tolerances līmeni, kā arī lēmumu pieņemšanas procesā vairāk

⁵ Jāņem vērā, ka ilgtermiņa (tagad – ilgtspējīgas) attīstības stratēģiju izstrāde Latvijā nebija nekādi reglamentēta.

⁶ Tiktāl cik tas attiecas uz institūciju nosacījumu, kā arī fizisko un juridisko personu priekšlikumu izvērtējumu.

iesaistot attiecīgo jomu profesionāļus. Šis, ļoti iespējams, ir viens no lielākajiem „klupšanas akmeņiem” RTP-2006 īstenošanā atbilstoši tā galveno izstrādātāju redzējumam, kas rakstiski atspoguļots RTP-2006 dokumentos.

Kopš RTP-2006 apstiprināšanas bija redzama izteikta virzība uz precīzāku definīciju un prasību noteikšanu, kas pieļautu pēc iespējas mazāk interpretācijas variantu. Taču, laikam ejot, nenoliedzami pieaug arī sabiedrības brieduma pakāpe un tāpēc pašreiz ir vērojamas tendences meklējumiem par relatīvistiskās pieejas efektīvāku iedzīvotāju teritorijas attīstības plānošanas procesos un dokumentos. Šāds ceļš būtu saglabājams arī izstrādājot jauno Rīgas teritorijas plānojumu, un konkrēti ieteikumi tiks sniegti šī pētījuma rezultējošajā daļā.

2.2. Teritorijas plānojuma loma

Pilnvērtīgai pilsētas attīstības stimulēšanai ir jādomā arī par telpiskām kategorijām, t.i. ne tikai par to ko un kā darīt⁷, bet kur un uz kādiem nosacījumiem teritoriāli šo ideju īstenošanu piesaistīt. Saskaņā ar 2012.gada 1.janvārī spēkā stājušos Teritorijas attīstības plānošanas likumu stratēģiskā līmenī telpiskās attīstības politika ir atspoguļojama jau pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (sadaļā „Telpiskās attīstības perspektīva”), bet tālākā detalizācija ietverama pašvaldības teritorijas plānojumā. Saskaņā ar likuma prasībām tajā nosakāms funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, jāreglamentē teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un aprobežojumi.

RTP-2006 ir veidots nedaudz savādākā juridiskā ietvarā, ka rezultātā arī tā struktūra sasaistē ar citiem stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem un detalizācijas pakāpe nav vairs atbilstoša aktuālajai normatīvajai bāzei. Tā rezultātā pēc būtības ir izstrādājams jauns Rīgas pilsētas teritorijas plānojums ar perspektīvu uz 12 gadiem. Turklāt mainījusies ir ne vien juridiskā bāze, bet arī sociālekonomiskie nosacījumi un izpratne par pilsētas turpmāko attīstību, kā rezultātā jaunā pilsētas teritorijas plānojuma izstrāde ir jāorganizē ciešā sasaistē ar pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu, veicot arī atsevišķas tematiskas izpētes.

Pilsētas attīstības plānam pēc būtības ir jāiemiešo pilsētas iedzīvotāju (iespēju robežās arī pilsētā strādājošo, investoru, viesu u.tml.) vienošanās par pilsētas attīstības redzējumu, kas iesaņota specifiskā, bet saprotamā, tekstuālā un grafiskā formā. Pateicoties šādu vienošanai (plānam), tiek radīta skaidrība par pamatnosacījumiem dažāda veida attīstības virzībai, novietojumam un savstarpējai mijiedarbībai. Citiem vārdiem sakot, vienā spēles laukumā (t.i. pilsētā) tiek radīti ikvienam pieejami un pēc iespējas viennozīmīgi traktējami spēles noteikumi ar ilgtermiņa raksturu. Tie palīdz gan plānot jaunu attīstības projektu īstenošanu, gan sniedz skaidrību par nemainīgām vai maz pārveidojamām vērtībām, radot sabiedrībā drošību un pārliecību par iespējamajiem attīstības procesiem un situācijas izmaiņām nākotnē savā apkaimē, rajonā un pilsētā kopumā. Attiecīgi teritorijas plānojuma lomai šo uzdevumu izpildes nodrošināšanā ir jābūt vērstai uz telpiskās attīstības jautājumu un risinājumu detalizāciju, nodrošinot tiešanos uz stratēģijā noteiktās telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu. Šī tiešanās uz īstenošanu panākama, pielietojot teritorijas attīstības plānošanas tiesiskajā regulējamā ietvertos instrumentus – tematiskos plānojumus, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Mūsdienās pasaulē kā vispiemērotākās un aktuālākās idejas pilsētu plānošanai un attīstībai tiek uzskatītas pilsētas telpas elastīgums un spēja pielāgoties globālajām klimata izmaiņām, kompaktas un dinamiskas dzīvesvides veidošana (galveno uzsvāru liekot uz pilsētas centru un tam pieguļošajām teritorijām), degradēto teritoriju revitalizācija, kā arī dinamiska, bet iedzīvotājiem ērta dzīvesvide kopumā. Lai risinājumi nepaliktu tikai deklaratīvā formā un iedzīvotājiem būtu saprotamāks pašvaldības redzējums, teritorijas plānojumā ir jākonkretizē risinājumi prioritāro projektu un prioritāri attīstāmo teritoriju telpisko komponentu īstenošanai.

Neņemot vērā teritorijas plānojuma lomu, ir vērts jau sākotnēji apzināties, ka ne RTP-2006, ne arī jaunais teritorijas plānojums pēc savas būtības un juridiskās kompetences nevarēs tikt uzskatīts par tiešu pilsētvides attīstību virzošu instrumentu, taču tas noteikti ir uzskatāms par ietvaru teritorijas attīstības procesu organizēšanai un izpildījumam telpā, attiecīgi kalpojot par būtisku pasīvo pilsētvides attīstības virzītājspēku.

⁷ Parasti to nosaka stratēģijās un attīstības programmās.

3. Rīgas teritorijas plānojuma risinājumi saistībā ar tajā definētajām pašvaldības politikām

3.tab. Rīgas teritorijas plānojuma izvērtējums. Kopsavilkums⁸

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
4. RĪGAS ATTĪSTĪBA STARPTAUTISKĀ, NACIONĀLĀ UN REĢIONĀLĀ KONTEKSTĀ				
4.1. Rīgas attīstība starptautiskā kontekstā Vairumam politiku nav tiešas saiknes ar pilsētas teritorijas plānojumu. Netiešā veidā tā varētu izpausties starptautiskas nozīmes objektu plānošanā un kopīgos plānošanas projektos un procesos. Jaunajā plānojumā ieteicams ietvert konkrētus telpiskās attīstības risinājumus, kas atbalsta Rīgas kā Baltijas (vai pat Ziemeļeiropas) metropoles izaugsmi.				
4.1.2. Attīstīt transporta un sakaru infrastruktūru atbilstoši Trans-Eiropas transporta tīkla (TEN-T) plāniem, kas sekmētu Rīgas kā vārtu pilsētas lomas pieaugumu Eiropas ekonomiskajā telpā.	Attiecas	Transporta shēma tās dažādos attēlojuma veidos gan Paskaidrojuma rakstā gan saistošajā grafiskajā daļā. Netieši attiecas TIAN prasības ielām; B kategorijas ielu ieteicamie šķērsprofili.	Teritorijas plānojumā iestrādāta „Rīgas ielu tīkla struktūras attīstības koncepcija”, taču nav pietiekoši skaidri nolasāmas šīs koncepcijas attīstības prioritātes (secība). Dzelzceļa Rail Baltica trasējumam īpašu risinājumu nav, un tas ļoti vispārīgi ir pieminēts tikai Paskaidrojuma rakstā. Vienīgā jaunā iespējamā trase – pievads ostai, kas plānots līdzās Piejūras maģistrālei, lielākoties vienā koridorā – starp maģistrāles sarkanajām līnijām. Statuss – turpmākās izpētes teritorija. Pieslēdzas Bolderājas dzelzceļam pie Spilves izpētes teritorijas. Pie Rīgas robeža trasēts līdzās Ziemeļu transporta koridoram.	Jaunajā teritorijas plānojumā jāizvērtē turpmākās prioritātes autoceļu attīstības jomā, norādot to izbūves kārtību vismaz shematiskajās kartēs. Risinājumi jāizvērtē Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna kontekstā. Jāiekļauj telpiski un tekstuāli potenciālie risinājumi vai Rīgas pašvaldības nostāja Rail Baltica projekta sakarā.
4.1.4. Līdzdarboties starptautiskā pasažieru ātrgaitas dzelzceļa projekta	Attiecas	Nav	Dzelzceļa Rail Baltica trasējumam īpašu risinājumu nav, un tas ļoti vispārīgi ir pieminēts tikai Paskaidrojuma rakstā. Vienīgā	Jaunajā teritorijas plānojumā jāizstrādā risinājumi saistībā ar Rail Baltica izpētes projektu. Rail Baltica projekta telpiskā ietekme Rīgā būs neievērojama, jo

⁸ Kopsavilkuma tabulā iekļautas tikai tās Rīgas domes politikas, kurām „TP / TIAN kompetences” vērtējums noteikts kā „Attiecas” vai „Daļēji attiecas”.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
“Rail Baltica” precizēšanā un potenciālajā īstenošanā, risinot jautājumu par izdevīgāko šī ātrvilciena pieturvietu Rīgā vai kādā tās priekšpilsētā.			jaunā iespējamā trase – pievads ostai, kas plānots līdzās Piejūras maģistrālei, lielākoties vienā koridorā – starp maģistrāles sarkanajām līnijām. Statuss – turpmākās izpētes teritorija. Pieslēdzas Bolderājas dzelzceļam pie Spilves izpētes teritorijas. Pie Rīgas robeža trasēts līdzās Ziemeļu transporta koridoram.	visticamāk, tam netiks noteikta jauna trase, bet ekonomiskā un sociālā ietekme būs atkarīga no kopējā risinājuma sasniedzamības uzlabošanā un atbilstībai Latvijas ekonomiskajām interesēm.
4.1.5. Atbalstīt kultūras, sporta un tūrisma industrijas attīstību Rīgā, tādējādi veicinot Rīgas konkurētspēju un atpazīstamību starptautiskā mērogā.	Daļēji	Teritorijas zonējums (Jauktas apbūves teritorijas, Centru apbūves teritorijas, Publiskās apbūves teritorijas) TIAN prasības Jauktas apbūves teritoriju, publiskās apbūves teritoriju, Centru apbūves teritoriju izmantošanai.	Teritorijas plānojumā atbalsts kultūras, sporta un tūrisma industrijai ir pamatā netiešs – šādi objekti ir ietverti kā atļautās izmantošanas vairākās funkcionālajās zonās, esošie objekti lielākoties noteikti kā Publiskās apbūves teritorijas. Konkrētu objektu izvietojums attēlots tikai atsevišķos gadījumos Paskaidrojuma raksta tematiskajās kartēs „Kultūras iestādes” un „Sporta būves”. Plānojuma darbības laikā izstrādāts Andrejsalas detālplānojums (Laikmetīgās mākslas muzejs) Latvijas nacionālās bibliotēkas un Rīgas koncertzāles detālplānojums, Mežaparka lokālplānojums, atsevišķu objektu projekti, bet uzbūvēta vienīgi Nacionālā bibliotēka, turklāt tās projekts nav realizēts pilnībā. Publiskās ārtelpas daļa ir vienkāršota. Trūkst starptautiskiem standartiem atbilstošu sporta būvju, nav īstenots Dziesmu svētku estrādes projekts u.tml.	Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams papildināt un konkrētizēt nozīmīgāko objektu izvietojumu, kā arī noteikt prioritārās būves un saistīt plānojumu ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem, tostarp noteikt piemērotus instrumentus šo projektu realizācijas atbalstam.
4.2. Rīgas attīstība nacionālā kontekstā Lielākoties definēto politiku sasaisti ar teritorijas plānojumu iespējams veidot, jaunajā teritorijas plānojumā konkrētizējot tādu objektu izvietojumu, kas veicina valsts konkurētspēju un atpazīstamību starptautiskā mērogā. Tādā gadījumā nepieciešams noteikt prioritārās būves un saistīt plānojumu ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem, tostarp noteikt piemērotus instrumentus šo projektu realizācijas atbalstam.				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
4.2.1. Nodrošināt Rīgas attīstību atbilstoši galvaspilsētas statusam.	Daļēji	Nav	Vispārīga nostādne.	Saistību ar teritorijas plānojuma varētu veidot, ja Rīgas specifiskās funkcijas būtu nostiprinātas valsts līmeņa normatīvajos aktos – piemēram, likumā par galvaspilsētu. Šis „galvaspilsētas” aspekts ir jāņem vērā arī dažādu pilsētvides uzlabošanas (tai skaitā sasniedzamības) risinājumu kontekstā.
4.2.3. Attīstīt Rīgu par nacionālo izglītības, zināšanu un kultūras centru.	Daļēji	Nav	Vispārīga nostādne. Konkrētu objektu izvietojums attēlots Paskaidrojuma raksta tematiskajās kartēs „Izglītības iestādes”, „Kultūras iestādes” un „Sporta būves”.	Teritorijas plānojuma kontekstā varētu izpausties kā konkrētu teritoriju un objektu plānošana, to attīstības prioritātes. Teritorijas plānojumā iekļaujama informācija par vērienīgā Zinātnes un izglītības centra projekta attīstību Torņakalnā (jeb Daugavas kreisajā krastā kopumā). Iespējams, ka šāds uzstādījums paplašinātu Rīgas plānojuma izstrādes dimensijas – ideālā variantā tā būtu valsts mēroga (sabiedriskā) diskusija par Rīgā izvietojamiem nacionāla līmeņa objektiem un pakalpojumiem, kam potenciāli sagaidāms pozitīva ietekme visas Latvijas mērogā.
4.3. Rīgas attīstība reģionālā kontekstā Vairums nostādņu ir deklaratīvas (piemēram – neatbalstīt pierobežas teritoriju apbūvi ar dzīvojamajiem ciematiem); tās var uztvert kā uzdevumu, iesaistoties reģiona plānošanas procesā. Jāatzīmē gan, ka reģiona līmenī vairs neizstrādā teritorijas plānojumu (telpiskās intereses iekļaujamās reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā).				
4.3.1. Uzturēt un veicināt Rīgas kā lielas aglomerācijas centra sadarbību teritorijas plānošanas jautājumos gan ar Rīgas plānošanas reģionā ietilpstošajām, gan ar citām aglomerācijai piederošām vietējām pašvaldībām, risinot attīstības jautājumus kopīgo interešu teritorijās.	Attiecas	Ir daļēji - noteikta Rīgas aglomerācijas teritorija, Rīgas un pierīgas perspektīvā ceļu un dabas teritoriju struktūra; Rīgas un kaimiņu pašvaldību kopējo plānošanas interešu teritorijas.	Esošā plānojuma darbības laikā konkrētākā izpausme kopējo plānošanas interešu risināšanā – pašvaldības nosacījumi un atzinumi par kaimiņu plānojumiem.	Jaunajā plānojumā būt jāstiprina iepriekš praktizētā diskusiju kultūra un jāizvērs kopīgu risinājumu izstrāde. Būtu jānosauca būtiskākie projekti, kas jārisina kopā, minot arī konkrētās intereses – starptautiskā lidosta „Rīga”, Bullupe, Lielupe, „Rail Baltica”, sabiedriskā transporta nodrošināšanas risinājumi; arī ražošanas teritorijas Granīta ielā; Zaļo teritoriju integrētā struktūra; Rīgas meži ārpus

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
				pilsētas. Vēlams saglabāt un attīstīt Paskaidrojuma rakstā iekļauto karti „Rīgas un kaimiņu pašvaldību kopīgo plānošanas interešu teritorijas”. Jauna iespēja – veidot kopīgus tematiskos plānojumus. Būtu lietderīgi kopīgi risināt zonējuma izstrādi, tehniskās infrastruktūras attīstību; kopīgu veloceļu (velomaršrutu) shēmas; integrētu rekreācijas telpu veidošanu.
5. RĪGAS PLĀNOJUMA STRUKTŪRAS PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA				
5.1. Vispārējā Rīgas plānojuma struktūras attīstība Nodaļa vistiešāk saistīta ar teritorijas plānošanas jomu un gandrīz visas politikas kaut daļēji ir radušas tiešu vai pastarpinātu atspoguļojumu teritorijas plānojuma risinājumos. Jaunajā plānojumā konkretizējamas vispārīgās nostādnes, koncentrējoties uz prioritātēm, kas noteiktas jaunajā ilgtspējīgas attīstība stratēģijā. Vēlams pievērsties arī instrumentiem, kas nepieciešami, lai realizētu pilsētas struktūras attīstību noteiktajā virzienā.				
5.1.1. Veidot stabilu pilsētas struktūru, kas dotu pilsētai jaunas attīstības iespējas un respektētu Rīgas dabas vērtības un kultūrvēsturisko mantojumu, saskaņojot valsts, pašvaldības un privātās intereses.	Attiecas	Perspektīvā plānojuma struktūra, teritorijas zonējums, apbūves stāvu skaita karte (tikai daļēji, jo daudzviet nav nolasāma tās sasaiste ar plānojuma struktūru), kas atspoguļo pilsētas daļu struktūru – izceļ vietējos apkaimju centrus u.c. Attiecas / ir ietverts ⁹ . TIAN nosacījumi un ierobežojumi –	Politika teritoriāli ir ļoti konkrēta, bet visai neskaidri formulēta attiecībā uz esošā centra attīstības būtību - saturu. Tāpēc uz šo politiku attiecināti tie plānojuma risinājumi, kas nosaka esošā centra teritorijas funkcionālo zonējumu, iecerēto apbūves kompozīciju un prasības centru un jauktas apbūves teritoriju attīstībai. Tādejādi var secināt, ka plānojuma risinājumi kopumā neierobežo daudzveidīgu funkciju attīstību esošajā centrā. Savukārt, vērtējot faktiskos attīstības procesus esošajā centrā, jākonstatē, ka tā perifērijā joprojām saglabājas „centra nomales efekts”; t.i., teritorijās tuvāk dzelzceļa lokam attīstība nav notikusi pietiekoši aktīvi.	Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams izvērtēt attīstības prioritātes teritoriālā aspektā, saistībā ar jauno Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Teritorijas plānojuma (TIAN) - risinājumus papildināt ar atbalstošiem nosacījumiem, kas veicinātu interesi par prioritāro teritoriju attīstību. Uz centra attīstību galvenokārt attiecas RVC AZ teritorijas plānojums. Būtisks specifisks nosacījums šajā plānojumā – dzīvojamās funkcijas minimālais īpatsvars Centru apbūves teritorijās. Izvērtējot faktisko šo teritoriju attīstību, jāpārvērtē citi pašvaldības instrumenti, kas stimulētu šāda veida attīstību, piemēram, pašvaldības līdzdalība tehniskās infrastruktūras attīstībā.

⁹ Politikas nostādnes ir TIAN kompetencē un ir adekvāti atspoguļotas šajos noteikumos. Noteikumi, veicina vai vismaz neierobežo politikā formulēto uzdevumu īstenošanu.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		prasības atsevišķu teritoriju izmantošanai; noteikumi kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai. Jaunākajos TIAN grozījumos ¹⁰ : apkaimes jēdziena ieviešana.		
5.1.2. Sekmēt augstas kvalitātes arhitektūras veidošanu pilsētā.	Attiecas	TIAN prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai, arhitektūras konkursu rīkošanai.	Plānojuma risinājumi tiešā veidā sekmē stratēģijas mērķu īstenošanu attiecībā uz pilsētainavas kvalitātes pilnveidošanu; bet tiem ir ietekme arī uz kultūras mantojuma, īpaši kultūrvēsturiskās vides konteksta saglabāšanu un pilnveidošanu. Jaunākajos grozījumos ietvertais kritērijs atklātu arhitektūras konkursu rīkošanai – pilsēt būvnieciski vai ainaviski nozīmīgas vietas – var attiekties arī uz pilsētāinavu apkaimēs. Arhitektūras konkursi ir arī formāts, kas ļauj ar attīstības idejām iepazīties sabiedrībai, arī izteikties par piedāvātajiem risinājumiem. Arhitektūras kvalitātei ir nozīmīga loma ekonomiskās / uzņēmējdarbības vides attīstībā.	Jaunajā plānojumā ieteicams, pamatojoties uz tematisko plānojumu risinājumiem, konkretizēt pilsēt būvnieciski nozīmīgās vietas, tostarp, ārpus pilsētas centra, kur kvalitatīvai arhitektūrai būtu īpaša nozīme. Risinājumu izstrādē nepieciešams cieši sadarboties ar Rīgas pilsētas arhitekta biroju, kas var sniegt rekomendācijas specifisku prasību (risinājumu) iekļaušanai jau Teritorijas plānojuma līmenī.
5.1.3. Veicināt esošā pilsētas centra daudzveidīgu attīstību, Daugavas labajā krastā paplašinot tā teritorijas līdz dzelzceļa lokam.	Attiecas	Teritorijas zonējums (Jauktas apbūves teritorijas, Centru apbūves teritorijas, Publiskās apbūves	Politika teritoriāli ir ļoti konkrēta, bet visai neskaidri formulēta attiecībā uz esošā centra attīstības būtību - saturu. Tāpēc uz šo politiku attiecināti tie plānojuma risinājumi, kas nosaka esošā centra teritorijas funkcionālo zonējumu,	Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams izvērtēt attīstības prioritātes teritoriālā aspektā, saistībā ar jauno Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Teritorijas plānojuma (TIAN) - risinājumus papildināt ar atbalstošiem nosacījumiem, kas

¹⁰ Rīgas domes 2013.gada 18. jūnija noteikumi Nr.219 „Grozījumi Rīgas domes 2005.gada 20. decembra saistošajos noteikumos Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi””.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		teritorijas), Perspektīvā plānojuma struktūra. TIAN Prasības Jauktas apbūves teritoriju, publiskās apbūves teritoriju, Centru apbūves teritoriju izmantošanai.	iecerēto apbūves kompozīciju un prasības centru un jauktas apbūves teritoriju attīstībai. Tādējādi var secināt, ka plānojuma risinājumi kopumā neierobežo daudzveidīgu funkciju attīstību esošajā centrā. Savukārt, vērtējot faktiskos attīstības procesus esošajā centrā, jākonstatē, ka tā perifērijā joprojām saglabājas „centra nomales efekts”; t.i., teritorijās tuvāk dzelzceļa lokam attīstība nav notikusi pietiekoši aktīvi.	veicinātu interesi par prioritāro teritoriju attīstību. Uz centra attīstību galvenokārt attiecas RVC AZ teritorijas plānojums. Būtisks specifisks nosacījums šajā plānojumā – dzīvojamās funkcijas minimālais īpatsvars Centru apbūves teritorijās. Izvērtējot faktisko šo teritoriju attīstību, jāpārvērtē citi pašvaldības instrumenti, kas stimulētu šāda veida attīstību, piemēram, pašvaldības līdzdalība tehniskās infrastruktūras attīstībā.
5.1.4. Veicināt jaunā Rīgas centra attīstību Pārdaugavā un attīstību citās centru apbūves teritorijās, veidojot kompaktus, cilvēkiem ērtus un patīkamus daudzfunkcionālus dzīvojamus rajonus jeb apkaimes.	Attiecas	Teritorijas zonējums – Centru apbūves teritorijas, kas iezīmē vietējos jaunus centrus Daugavas kreisajā krastā un citviet Rīgā. TIAN prasības Jauktas apbūves teritoriju, publiskās apbūves teritoriju, Centru apbūves teritoriju izmantošanai. TIAN noteiktās prasības atbalsta plašu un daudzveidīgu funkciju klāstu.	Politika aptver trīs dažādas teritoriju / uzdevumu kategorijas – 1) jaunā administratīvā centra veidošana, kas pamatā orientēta uz pilsētas, Latvijas un pat starptautiska mēroga funkciju koncentrēšanu; 2) dzīvesvides uzlabošana apkaimēs, paplašinot pakalpojumu klāstu un sasniedzamību tiešā dzīves vietas tuvumā; 3) jaunu apkaimju centru veidošana un intensīvākas apbūves attīstība ap tiem. Teritorijas plānojuma risinājumos šī politika visuzskatāmāk reflektējas perspektīvajā plānojuma struktūrā. Teritorijas plānojuma risinājumi visai maz ietekmē / veicina šo centru faktisko attīstību - jaunais centrs ir noteikts kā obligātā detālplānojuma teritorija (detālplānojums ir izstrādāts); savukārt apkaimju centros atļautas daudzveidīgas funkcijas. Tajos ir noteikta lielāka maksimālā apbūves intensitāte un apbūves augstums. Specifisku prasību attiecībā uz satiksmes dalībnieku prioritātēm vai citām kategorijām, kas asociējas ar „ērtu un kompaktu”	Papildus jau esošā centra stiprināšanai un paplašināšanai Daugavas labajā krastā jaunajā teritorijas plānojumā jānostiprina arī jaunā centra prioritāte, fokusējoties uz zinātnes, izglītības un inovāciju jomas attīstību. Savukārt, attiecībā uz citiem esošajā plānojumā iecerētajiem centriem (jo īpaši jaunajiem) rūpīgi jāpārvērtē to attīstības potenciāls, ņemot vērā ekonomisko situāciju. Jāsniedz skaidrs vēstījums, ka šo pilsētas daļu attīstība ir privātās iniciatīvas jautājums; pašvaldība nesniedz īpašu atbalstu.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
			dzīvojamo rajonu, plānojuma saistošajā daļā nav. Kā preventīvu nosacījumu neiederīgu risinājumu invāzijai var minēt teritorijas plānojuma grozījumu priekšlikumu vērtējumu: netiek atbalstīti risinājumi, kas „ir pretrunā ar apkaimē iedibināto izmantošanas vai apbūves raksturu”. Faktiski – jaunā centra attīstība ir pamatā saistīta ar publiskā sektora investīcijām, bet apkaimju centru pakalpojumu klāstu nosaka pieprasījums. Plānojuma risinājumi ietekmē gan telpisko, gan ekonomisko un sociālo Stratēģijas mērķu īstenošanu, bet ietekme ir neliela.	
„Zilā Rīga”				
5.1.5. Veicināt ūdensmalu, tai skaitā Daugavas krastu, attīstību un pieejamību, tajās veidojot augstvērtīgu darījumu un dzīves vidi, kā arī publisko ārtelpu rekreācijai.	Attiecas	Jaunākajos TP grozījumos – publiski pieejamo krastmalu shēma; noteiktas teritorijas ar izvērstām prasībām ūdeņu un ūdensmalu izmantošanai. Jaunākajos TIAN grozījumos - prasības ūdeņu un ūdensmalu izmantošanai. Prasības dažādu dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai.	Jaunākajos TP grozījumos ir ietvertas prasības un nosacījumi, kas salīdzinoši aktīvi aicina pilnvērtīgāk izmantot ūdeņus un ūdensmalas, dažādot to funkcijas. Kopš grozījumu apstiprināšanas var arī vērot intereses augšanu par šādiem attīstības projektiem. Teritorijas plānojuma risinājumos var konstatēt saistību ar dažādām attīstības stratēģijas jomām/ mērķiem; bet pagaidām nevar izvērtēt šo risinājumu realizācijas iespējas vai ietekmes, vēl nav uzsākts neviens attīstības projekts saistībā ar jaunajiem plānojuma nosacījumiem šajā jomā. Plānošanas un būvniecības aktivitātes - Lucavsalas izbūve, Ķīpsalas pludmale un jaunas jahtu piestātnes, Mežaparka lokālplānojuma izstrāde un apstiprināšana – nav saistītas ar jaunajiem plānojuma	Jaunajā teritorijas plānojumā vajadzētu pārmantot un pilnveidot ūdensmalu izmantošanas sistēmu (Publisko krastmalu shēma; dažādu funkciju ūdens teritorijas, u.tml.), precizēt prasības, piemēram, tehniskajai infrastruktūrai un privāto / publisko interešu sabalansēšanai. Teritorijas plānojuma risinājumus būtu vēlams saistīt ar pašvaldības atbalstu infrastruktūras attīstībā. Ir būtiski nostiprināt iespēju attīstīt mājokļa funkciju krastmalās un ūdens teritorijās.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
			nosacījumiem, lai gan kopumā būtu vērtējamas ļoti pozitīvi.	
5.1.6. Sekmēt ūdens objektu izmantošanu daudzveidīgas publiskās rekreācijas nolūkos.	Attiecas	Jaunākajos TP grozījumos – publiski pieejamo krastmalu shēma; noteiktas teritorijas ar izvērstām prasībām ūdeņu un ūdensmalu izmantošanai. Jaunākajos TIAN grozījumos - prasības ūdeņu un ūdensmalu izmantošanai. Prasības dažādu dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai.	Jaunākajos TP grozījumos ir ietvertas prasības un nosacījumi, kas salīdzinoši aktīvi aicina pilnvērtīgāk izmantot ūdeņus un ūdensmalas, dažādot to funkcijas. Kopš grozījumu apstiprināšanas var arī vērot intereses augšanu par šādiem attīstības projektiem. Teritorijas plānojuma risinājumos var konstatēt saistību ar dažādām attīstības stratēģijas jomām/ mērķiem; bet pagaidām nevar konstatēt šo risinājumu realizācijas iespējas vai ietekmi, vēl nav uzsākts neviens attīstības projekts saistībā ar jaunajiem plānojuma nosacījumiem. šajā jomā. Plānošanas un būvniecības aktivitātes - Lucavsalas izbūve, Ķīpsalas pludmale un jaunas jahtu piestātnes, Mežaparka lokālplānojuma izstrāde un apstiprināšana – nav saistītas ar jaunajiem plānojuma nosacījumiem, lai gan kopumā būtu vērtējamas ļoti pozitīvi.	Saglabājama nostādne un atbalstoši nosacījumi, bet šo jomu salīdzinoši var vērtēt kā zemāku prioritāti nekā pilsētas attīstībai izšķirošos aspektus – mājoklis, transports, atbalsts ražošanai. Jaunajā teritorijas plānojumā vajadzētu pārmantot un pilnveidot izstrādāto ūdensmalu un ūdensobjektu izmantošanas sistēmu (Publisko krastmalu shēma; dažādu funkciju ūdens teritorijas, u.tml.), precizēt prasības, piemēram, tehniskajai infrastruktūrai un privāto / publisko interešu sabalansēšanai. Teritorijas plānojuma risinājumus būtu vēlams saistīt ar pašvaldības atbalstu infrastruktūras attīstībā. Jaunajā plānošanas periodā pašvaldībai ieteicams iniciēt arī izmaiņas valsts līmeņa normatīvajos aktos (Aizsargjoslu likums, jaunveidojamais likums „Par galvaspilsētu”), ņemt vērā Rīgas īpašo situāciju un nozīmīgo valsts mērogā. Pašlaik teritorijas plānojumā nav iespējams realizēt daudzas piemērotas iniciatīvas.
„Zaļā Rīga”				
5.1.7. Sekmēt pilsētas apstādījumu un dabas teritoriju sakārtošanu un to estētiskās kvalitātes uzlabošanu.	Attiecas	Zonējums – dažādas dabas un apstādījumiem teritoriju kategorijas; apbūves ar apstādījumiem teritorijas. TIAN	Esošajos plānošanas dokumentos nav ietverta <u>perspektīvā</u> (plānotā) dabas teritoriju struktūra – vēlāmā situācija. Kartogrāfiskais materiāls fiksē esošo situāciju. Līdzīga pieeja dabas teritoriju atspoguļojumā ir teritorijas zonējumā – apstādījumu un dabas teritoriju kategorijā ietverti galvenokārt esošie parki, meži, mežaparki. Tās ir lielākoties	Izstrādājot jauno plānojumu vēlams balstīties uz jaunās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas koncepciju par vienotas zaļās struktūras attīstību un ar to saistītajiem tematiskajiem plānojumiem (dabas teritoriju struktūras, publiskā telpa, ainava). Integrētas dabas (t.sk. ūdeņu) un apstādījumu struktūras meklējumi pilsētas līmenī ir būtiski, taču konkrētāki risinājumi (un to īstenojamība) primāri

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		Prasības dažādu dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai.	mozaikveida struktūras, atsevišķās vietās – arī lineāras joslas gar ielām un ūdenstecēm. Būtiskākais instruments apstādījumu un dabas teritoriju veidošanai un saglabāšanai ir TIAN nosacījumi – gan prasības brīvās teritorijas rādītājiem apbūves zonās, gan vispārīgās prasības apstādījumu un dabas teritoriju saglabāšanai un apsaimniekošanai. Līdz ar to zaļo zonu veidošana notiek atsevišķu projektu ietvaros, izpildot TIAN prasības. Tās ir visai izvērstas un var secināt, ka plānojums šajā griezumā atbalsta virkni nozīmīgu ilgtermiņa attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanu – gan pilsētas telpiskās organizācijas, pilsētainavas un dzīves vides pilnveidošanu, kam ir gan ekonomisks gan sociāls efekts. Šādas pieejas nepilnība - trūkst kopskata par kopējo apstādījumu un publiskās telpas struktūras attīstību. Iespējams, tas ir arī viens no konfliktu iemesliem (koku ciršana, jaunu teritoriju apbūvēšana), jo netiek skatīts kopējais konteksts – kā mainās teritoriju bilances un kopējais zaļo teritoriju tīklojums.	vērtējama apkaimju (vai apkaimju daļu) līmenī ar lokālplānojumu palīdzību.
5.1.8. Kontrolēt, lai veicot jaunu teritoriju apbūvi vai esošo teritoriju pārveidošanu, tiktu izstrādāts un realizēts apzaļumošanas plāns, kas iekļautos un papildinātu apkārtējo apkaimju apstādījumu un dabas	Daļēji	Attiecas / nav ietverts ¹¹ . Attiecas vienīgi prasības apstādījumu veidošanai un uzturēšanai. Kontrole – Būvvaldes kompetencē.	Esošajā teritorijas plānojumā nav specifisku nosacījumu plānojuma ieviešanas kontrolei.	Politika izstrādāt apzaļumošanas plānus, kas „iekļautos un papildinātu apkārtējo apkaimju apstādījumu un dabas teritoriju sistēmu” pilnībā saskan ar mērķiem veidot vienotu, savstarpēji saistītu apstādījumu un dabas teritoriju sistēmu, tāpēc, šādu uzstādījumu ir vēlams saglabāt jaunajā plānojumā uz izstrādāt prasības, kas veicinātu šādas politikas realizāciju. Tās varētu būt, piemēram,

¹¹ Politikas nostādnes atbilst TIAN kompetencei, bet TIAN nesatur tām atbilstošas prasības.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
teritoriju sistēmu.				prasības lokālplānojumu un detālplānojumu sastāvā izstrādāt apstādījumu struktūras attīstības koncepciju plašākas teritorijas kontekstā nekā plānojuma teritorijā; šai koncepcijai būtu jāsaņem ar pilsētas mēroga redzējumu par vienoto apstādījumu sistēmu. Kā piemērus varam minēt K. Ulmaņa gatves un Skanstes apkaimes telpiskās attīstības koncepcijas, kur zaļo struktūru sadaļa ir viena no nozīmīgākajām attīstības redzējuma komponentēm.
5.1.9. Noteikt, ka projekta realizētajiem apbūves projekta gaitā katrs nocirstais koks (sākot ar 10 cm diametrā) ir jākompensē, Rīgas pilsētas apstādījumu teritorijās iestādot 3 koku stādus (ar stumbra diametru 5cm) un nodrošinot šo koku pirmā gada kopšanas darbus. Pirms stādīšanas darbu uzsākšanas kompensējamo koku stādīšanas vietas jāsaņem ar Rīgas domes atbildīgo institūciju.	Attiecas	Nav iekļauti risinājumi	Pārāk detalizēti priekš TIAN (un jo īpaši priekš Paskaidrojuma raksta, kur šī prasība iekļauta); šie jautājumi jārisina individuāli apstādījumu koncepcijā/plānā.	Nav lietderīgi iekļaut TIAN šādus detalizētus, neelastīgus kvantitatīvus rādītājus. Pārmantojams vienīgi kompensācijas princips.
<i>Pilsētas vārti – galvenie iebraucamie ceļi</i>				
5.1.10. Nodrošināt mērķtiecīgu pilsētas iebraucamo ceļu ainavu scenāriju veidošanu, akcentējot radiālos bulvārus	Attiecas	Teritorijas zonējuma un apbūves stāvu skaita plāns, kas akcentē dažu pilsētas vārtu motīvu (Vienības	Perspektīvās plānojuma struktūras shēmā kā pilsētas vārti ir atzīmēti vienpadsmit mezgli. Plānojuma saistošajā daļā kā akcentētas vietas ir nolasāmi lielākais – trīs – Podrags, pilsētas robeža Vienības gatvē un Lidostas ievads K.	Pilsētas mērogā plānojumā nav lietderīgi izstrādāt detalizētu pilsētas vārtu attīstības scenāriju, tāpēc šos mezglus ieteicams noteikt kā lokālplānojuma teritorijas. Taču teritorijas plānojuma līmenī vēlams iestrādāt

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
un ielu ievadus, kuri rada pirmo iespaidu par pilsētu, tajā iebrucot.		gatve, Podrags, K. Ulmaņa gatves un Lielirbes ielas krustojums) TIAN nav īpašu prasības apbūvei pie pilsētas robežas / vārtu mezglos.	Ulmaņa gatvē. Šīs vietas noteiktas kā intensīvas apbūves teritorijas, kuras varētu akcentēt augstbūves. Faktiski šo teritoriju attīstība atbilstoši politikā definētajai iecerei nav notikusi. Piemēram, dominējošā apbūve K. Ulmaņa gatvē ir tipiski piepilsētas, jeb lielceļu zemās komerciālo būvju bloki. Iemesls – pieprasījums; ekonomiski apsvērumi. Pēc teritorijas plānojuma apstiprināšanas turpmāka detalizēta plānošana veikta vienīgi K.Ulmaņa gatvē – izstrādāta telpiskās attīstības koncepcija, kurā atspoguļota pilsētas reprezentācijas funkcijas ideja. Jāatzīmē, ka koncepcijā liela uzmanība vērsta uz ielas vides un apstādījumu sistēmas attīstību. Jākonstatē, ka lielākā daļa perspektīvajā plānojuma struktūrā noteikto „pilsētas vārtu” ir maznozīmīgi; jaunajā plānojumā ieteicams izvēlēties prioritātes – kā „vārtus” noteikt vienīgi nozīmīgākos mežglus un izstrādāt tām adekvātus attīstības nosacījumus. Šādi mežgli varētu būt lidostas ievads un trīs tilti (<i>lielceļu ievadu akcentēšana pie pilsētas robežas ir visai mākslīga konstrukcija</i>).	vispārējus nosacījumus un ideoloģisko pamatojumu pilsētas vārtu un satiksmes ievadu ainavu scenāriju veidošanai (tiem jābūt analizētiem Ainavu tematiskajā plānojumā).
<i>Apbūve pie Zemkopības ministrijas</i>				
5.1.11. Veicināt, lai laika gaitā Zemkopības ministrijas augstceltne tiktu aizvietota ar zema profila apbūvi, kas neaizsedz Vecrīgas siluetu no iebrucosa pasažieru prāmja	Attiecas	Apbūves stāvu skaita plāns – jāievēro pilsēt būvnieciskā pieminēklā veidošanas noteikumi, atļauto stāvu skaits	Ļoti konkrēts uzdevums. Teritorijas plānojums šī uzdevuma realizāciju var veicināt minimāli. Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams saglabāt konsekvenci attiecībā uz apbūves noteikumiem minētajā teritorijā (galvenokārt RCV AZ plānojuma	Vēlmes īstenošana – ēkas nojaukšana – ir komplicēts jautājums un maz saistīts ar teritorijas plānojumu. Ieteicams jaunajā plānojumā fokusēties uz mērķiem, kas tieši attiecas uz teritorijas plānošanas jomu.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
klāja skatupunkta.		Daļēji ir ietverts TIAN. Prasības RVC teritorijā (attiecībā uz esošu apbūvi, kas neatbilst noteikumu prasībām)	kompetence). Risinājumu potenciālā ietekme varētu būt saistīta gan ar pilsētainavas kvalitāti, gan tūrisma attīstību, bet faktiski debatēm par ēkas likteni ir bijusi loma tikai iedzīvotāju un speciālistu diskusiju aktivizēšanā.	
5.1.12. Tiek noteikts, ka neviena celtnes Citadeles teritorijā nedrīkst aizsegst Vecrīgas torņu un jumtu siluetu no piebraucošu pasažieru prāmju klāja skatupunkta.	Attiecas	Apbūves stāvu skaita plāns – jāievēro pilsēt būvnieciskā pieminekļa veidošanas noteikumi TIAN Prasības vizuālās ietekmes analīzei.	-	Politikai atbilstošajiem plānojuma risinājumiem galvenokārt ir telpiska ietekme. Attiecībā uz jaunu apbūvi prasības tiek konsekventi īstenotas un tās ir pārmantojamas arī jaunajā plānojumā (RVC AZ).
<i>Vēsturiskā priekšpilsētas apbūve</i>				
5.1.14. Saglabāt, harmonizēt un izkopt Rīgas vēsturiskās priekšpilsētas un apkaimes kā kvalitatīvas dzīvojamās vides arī turpmāk.	Daļēji	Aizsargjoslas. Apbūves aizsardzības teritorijas – pilsēt būvnieciskie pieminekļi. TIAN noteikumi kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai. Prasības kultūras pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām.	Politikas objekti ir dažādi pēc rakstura un pilsētvides kvalitātes, tāpēc būtu nepieciešams precīzāk nodalīt, uz kādām priekšpilsētām politikas ir vērsta. Ir atšķirība starp rajoniem, kur dominē savrupmājas un , piemēram, Maskavas priekšpilsētu, kur ir liels degradēto un būvju īpatsvars un izteiktas sociālās problēmas. Teritorijas plānojuma kompetences ietvaros risinājumi sasaucas ar politikas uzdevumu – ir noteiktas prasības kultūras pieminekļu un apbūves aizsardzības teritoriju izmantošanai un apbūvei. Darbojas arī kontroles mehānismi. Tomēr kritiski izvērtējot formulējumu, ir skaidrs, ka politikas īstenošanai ir nepieciešami pašvaldības	Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams formulēt uzdevumus teritorijas plānošanas kompetences ietvaros un papildus striktam kultūras mantojuma aizsardzības regulējumam ietvert atbalstošus nosacījumus, kas veicina īpašniekus saglabāt kultūras vērtības un sakārtot dzīves vidi.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
			atbalsta instrumenti, interence, kas ir ārpus teritorijas plānošanas jomas.	
<i>Mikrorajoni</i>				
5.1.15. Plānojot tālāku attīstību, katru mikrorajonu izpētīt atsevišķi, ņemot vērā oriģinālo plānojuma koncepciju un ģeometriju, kā arī ļoti uzmanīgi apsvērt radikālas telpiskas izmaiņas.	Daļēji	Zonējums un apbūves stāvu skaits mikrorajonos. TIAN politiku atspoguļo vienīgi prasības iekšpagalmu apbūvei (6.2.)	TIAN atsauce formulētajai politikai ir prasības iekšpagalmu apbūves iecerēm izstrādāt detālplānojumus vai veikt būvniecības publisko apspriešanu. Detālplānojuma izstrādes vai būves projektēšanas procesā būtu jāņem vērā norādījums izvērtēt mikrorajona oriģinālo plānojuma struktūru un izstrādāt lielkvartāla attīstības vienotu koncepciju. Faktiski ir daudz neveiksmīgu risinājumu, kur plānojums deformē publisko telpu, bet arhitektūra disonē ar esošo būvvidi.	Jaunajā plānojumā ieteicams noteikt, ka lielkvartāliem izstrādājami lokālplānojami, kur risināmas gan plānojuma, gan arhitektūras kvalitātes problēmas. Līdztekus ieteicams izvērtēt juridisko vidi mikrorajonu attīstības kontekstā (pirmkārt – īpašumu attiecības, piesaistāmo zemesgabalu problēmas, apsaimniekošanas sistēmu, u.tml.), kā arī finansēšanas iespējamus mehānismus, kas ļautu realizēt konkrētus kompleksus kvartālu revitalizācijas projektus. Pilsēta varētu vērsties ar iniciatīvu pie likumdevēja, piemēram par izstrādes stadijā esošo Zemes pārvaldības likumprojekta saturu.
5.1.16. Izvirzīt par prioritāti kopējās publiskās ārtelpas apzaļumošanu un labiekārtošanu, tai skaitā bērnu rotaļu laukumu veidošanu un atpūtas zonu ierīkošanu, iesaistot plānošanas procesā mikrorajona iedzīvotājus.	Daļēji	Dažādu veidu apstādījumu un dabas teritorijas. TIAN nosacīti saistītas prasības dažādu dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai. Prasības apstādījumu veidošanai un uzturēšanai. Prasības vides pieejamībai un labiekārtojuma elementiem,	Potenciāli politikai ir liela sociāla nozīme. Tomēr, jāatzīmē, ka teritorijas plānojuma risinājumi ļoti nepilnīgi to var atbalstīt. Praksē, balstoties uz privāto iniciatīvu atsevišķās apkaimēs ir notikusi vietējo apkaimju iedzīvotāju kopienu stiprināšana. Dzīves vides uzlabošana.	Jaunajā plānojumā ir iespējams izvērst plānošanu „no apakšas uz augšu” un pašā plānošanas procesā izstrādāt risinājumus kopā ar vietējiem iedzīvotājiem, NVO, citām interesentu un speciālistu grupām.
5.1.17. Veicināt vides telpisko un funkcionālo dažādošanu	Daļēji	Daudzfunkcionālas izmantošanas	Teritorijas plānojuma risinājumi politikas uzdevumu atbalsta pamatā netieši. Plānojums	Jaunajā teritorijas plānojumā un citos plānošanas dokumentos var apsvērt iespēju noteikt prioritātes

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
mikrorajonos.		teritorijas mikrorajonos. TIAN nosacīti saistītas: prasības dažādu dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai. Prasības apstādījumu veidošanai un uzturēšanai. Prasības vides pieejamībai un labiekārtojuma elementiem.	atļauj daudzfunkcionālu izmantošanu, bet reālo attīstību nosaka tirgus. Vides telpiskā un funkcionālā dažādošana teritoriju labiekārtošanā, veloceļu un gājēju ceļu izbūvē, u.tml., lielākoties ir pašvaldības pasākumi, kas atkarīgi no pieejamā finansējuma.	šādiem projektiem vai darbu veidiem, kā arī aktīvāk atbalstīt privāto iniciatīvu un sabiedriskās aktivitātes.
5.1.18. Aizliegt lielceļa komerciālo zonu tiešu pieeju lielceļiem, veidojot apkalpes ceļus un vietējās joslas, kas lielceļam pievienojas tikai atbilstošos satiksmes izkārtojumos	Attiecas	Transporta shēma Attiecas / ir ietverts. TIAN prasības pieslēgumu veidošanai, prasības ielu teritoriju izmantošanai. Prasības detālplānojumam.	Uzdevums tiek pildīts.	Ļoti konkrēts, tehnisks uzdevums, kura saglabāšanai pie „politikām” būtu nepieciešama pārfrāzēšana.
5.1.19. Noteikt, ka pie lielveikalu projektu iesnieguma ir jāpievieno transporta plānotāja izpēte par projekta ietekmi uz transporta situāciju, kurā jāapraksta projekta ietekme un jāiesaka nepieciešamie uzlabojumi ielu sistēmā, lai	Daļēji	TIAN prasības detālplānojumam (transporta izpētēm).	Uzdevums tiek pildīts.	Ļoti konkrēts, tehnisks uzdevums, kam nav jābūt politikas nostādņu klāstā. Drīzāk būtu jāiestrādā kādas vispārējas prasības lielveikalu (t.sk. tirdzniecības centru) izvietojumam.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
lielveikals nepalielinātu transporta problēmas pilsētā.				
5.1.20. Noteikt, ka lielveikala projekta pieteicējam ir jāgarantē to darbu veikšana, kas nepieciešami apkārtējās transporta un īpaši sabiedriskā transporta normālai funkcionēšanai.	Daļēji	TIAN prasības detālplānojumam (transporta izpētēm).	Tiek realizēts.	Ļoti konkrēts, tehnisks uzdevums, kam nav jābūt politikas nostādņu klāstā.
5.1.21. Atzīt par attīstībai vērtīgākiem daudzfunkcionālus lielveikalu projektus, īpaši tos, kas sevī ietver sabiedriskas un pakalpojumu funkcijas.	Attiecas	Nav iekļauti risinājumi	Deklaratīva nostādne. Nav atbilstošu plānojuma risinājumu. Jaunajā plānojumā tiešā veidā nav pārmantojams. Šāds uzstādījums var tikt skatīts tikai kontekstā ar pakalpojumu dažādošanu un pieejamību konkrētās apkaimēs (bet nedrīkst ignorēt arī lielveikalu nozīmi reģionālā mērogā).	Jaunajā plānojumā būtu iespējams noteikt prasības, kas bremsētu lielveikalu konkurenci ar tradicionālajiem nelielajiem veikaliem pilsētas centrā, piemēram, iespējams noteikt, ka jaunas tirdzniecības telpas izvietojamas vienīgi ēku pirmajos divos stāvos (veicina „staigājamību” un palielina tirdzniecības ielu platību; izslēdz iespēju būvēt daudzstāvu lielveikalu). Ārpus pilsētas centra prasības var būt elastīgākas, un tās vērtējamas gan apkaimju, gan reģionālā griezumā.
5.1.22. Izvērtējot lielveikala projektu, veikt pētījumu, kā projekts ietekmēs apkārtējās apkaimes attīstību un kā tas iederas kopējā pilsētas struktūrā.	Attiecas	Nav iekļauti risinājumi	-	Jaunajā plānojumā pārmantojams princips. Būtu nepieciešams izstrādāt jaunu sadaļu „Lielveikalu izvietojums” jeb līdzīga nosaukuma sadaļu, kurā tiktu atspoguļoti galvenie principi un nosacījumi lielveikalu (tirdzniecības centru) attīstībai Rīgā.
5.2. Kultūrvēsturiskās teritorijas				
5.2.1. Veicināt privātpašnieku ieinteresētību Rīgas kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā un sakārtošanā.	Attiecas	Nav iekļauti risinājumi	Pašlaik attīstības ierobežojumi bieži nonāk pretrunā ar īpašnieku vai attīstītāju vēlmēm un finansiālajām iespējām, rezultātā tiek panākts tieši pretējs efekts – veicināta kultūras mantojuma degradācija.	Jaunajā plānojumā nepieciešams iestrādāt nosacījumus, kas veicinātu īpašnieku ieinteresētību kultūras vērtību saglabāšanā. Kopumā – attiecībā uz kultūrvēsturiski nozīmīgām teritorijām un prasībām to izmantošanai jaunajā

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
				plānojumā jāpanāk saprātīgs kompromiss gan teritoriālā aspektā – koncentrējoties uz prioritātēm, gan prasību ziņā tajās jomās, kas ir pašvaldības kompetencē (ārpus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsardzības kompetences).
5.2.2. Kontrolēt kultūrvēsturisko teritoriju un objektu saglabāšanu un attīstību atbilstoši RTP-2006 ar grozījumiem definētajiem nosacījumiem.	Daļēji	Nosacīti saistītas: RVC TIAN prasības – RVC padomes kompetence.	Neatbilst politikas nostādņu statusam / kategorijai un teritorijas plānojuma kompetencei. Kontrolē realizē gan pašvaldības gan valsts institūcijas.	Šādi formulētas politikas nevajadzētu iekļaut jaunajā teritorijas plānojumā.
5.2.3. Izstrādāt Rīgas domes saistošos noteikumus par pašvaldības aizsargājamām vēsturiskās apbūves teritorijām.	Attiecas	Aizsargjoslas. Apbūves aizsardzības teritorijas – pilsētbūvnieciskie pieminekļi. TIAN prasības apbūves aizsardzības teritorijām.	Uzdevums ir izpildīts – ir prasības apbūves aizsardzības teritorijām, kā arī RVC AZ teritorijas plānojums. Šādiem teritorijas plānojuma risinājumiem ir nozīmīga ietekme gan telpiskajā, gan ekonomiskajā un sociālajā sfērā. Skatoties no teritorijas racionālas izmantošanas viedokļa var konstatēt, ka šādu mērķi prasības faktiski <u>neatbalsta</u> .	Kopumā – attiecībā uz kultūrvēsturiski nozīmīgām teritorijām un prasībām to izmantošanai jaunajā plānojumā jāpanāk saprātīgs kompromiss gan teritoriālā aspektā – koncentrējoties uz prioritātēm, gan prasību ziņā tajās jomās, kas ir pašvaldības kompetencē (ārpus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsardzības kompetences).
5.2.4. Kontrolēt Rīgas vēsturisko muižiņu saglabāšanu un attīstību, nosakot, ka vēsturiskām muižiņām, kas nav arhitektūras pieminekļi, pirms projektēšanas uzsākšanas veicama arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija un vēsturiskā izpēte.	Daļēji	Kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas TIAN daļēji attiecas vienīgi prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai. Kontrole ir kompetento institūciju atbildība.	Ļoti konkrēts uzdevums. Muižiņām ir būtiska loma lokālās identitātes saglabāšanā. Jaunajā plānojumā ir jāiestrādā atbilstoši nosacījumi to saglabāšanai.	Muižiņas jāatzīmē arī saistošajā grafiskajā daļā kā objekti.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
5.2.5. Rīgas muižiņu un tām vēsturiski piederīgo teritoriju, apbūves attīstības, pārbūvju projektiem jānodrošina to autentiskuma un kopuma saglabāšanu un izkopšanu.	Daļēji	Kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas TIAN prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai kopumā. Muižiņas nav īpaši izceltas kā kategorija.	Ļoti konkrēts uzdevums. Muižiņām ir būtiska loma lokālās identitātes saglabāšanā..	Jaunajā plānojumā ir jāiestrādā atbilstoši nosacījumi to saglabāšanai
5.2.6. Muižiņu apbūves kompleksos pieļaujama jaunu objektu izveidošana, ievērojot šādus noteikumus; 5.2.6.1. Jauni apjomi vai objekti paredzami tikai tādā kontekstā, kas atbilst muižiņu apbūves tipoloģijai un telpiskajai, estētiskajai harmonijai un kompozīcijas tradīcijām; 5.2.6.2. Prioritāri pieļaujams atjaunot zudušas ēkas to vēsturiskajos apjomos; 5.2.6.3. Vēsturiski nozīmīgu, zudušu muižiņu dzīvojamās ēkas vietās, kur tās ir vienīgās vēsturiskās to pastāvēšanas liecības, jaunu apbūvi atļauts veidot tikai vēsturiskās ēkas vietā, respektējot zudušās ēkas mērogus; 5.2.6.4. Jaunu ēku būvniecība muižiņu kompleksos nedrīkst pasliktināt esošo apstādījumu	Attiecas	Nav ietverti risinājumi	Ļoti konkrēts uzdevums. Muižiņām ir būtiska loma lokālās identitātes saglabāšanā. Jaunajā plānojumā ir jāiestrādā atbilstoši nosacījumi to saglabāšanai.	Muižiņas jāatzīmē arī saistošajā grafiskajā daļā kā objekti.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
kvalitāti.				
5.3. Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsargjosla				
5.3.1. Kontrolēt un veicināt Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas attīstību atbilstoši Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumam	Daļēji	RVC TIAN prasības – RVC padomes kompetence.	Nodrošina RVC AZ teritorijas plānojums.	Turpmākajā plānošanas periodā jāievēro pašlaik ieviestais princips – nedublēt Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma un RVC AZ teritorijas plānojuma prasības; saglabāt atsevišķus dokumentus.
5.4. Pilsētas attīstības un centru apbūves teritorijas				
5.4.1. Veicināt esošajam pilsētas centram pakārtotu daudzfunkcionālu vietējo centru attīstību kā esošajos, tā jaunajos rajonos, tādējādi veicinot dzīvojamo rajonu (apkaimes) identitātes stiprināšanu, atbalstot teritoriālo līdzsvaru un dzīves vides uzlabošanu.	Daļēji	Zonējums un Apbūves stāvu skaita plāns – jauno centru teritorijas ar paaugstinātu, daudzfunkcionālu apbūvi. TIAN prasības Centru apbūves teritoriju, Jauktas apbūves teritoriju un Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.	Teritorijas plānojums dod iespēju attīstīt satelītcenrus, taču īstenošana nav plānojuma kompetencē. Nereti daudzfunkcionālo centru lomu lielā mērā aizvieto lielveikali. Jāpārvērtē atbilstoši situācijai, noteikt prioritātes, izstrādāt lokālplānojumus Apkaimes pievilcība un kopienas saliedētība var kalpot kā dzīvesvietas izvēle vai saglabāšana. Saliedēta kopiena ir drošākas dzīvesvietas pamats.	Jaunajā teritorijas plānojumā jāsaglabā princips par apkaimju daudzfunkcionālo centru veidošanu, taču uzsvars jāliek uz jau esošām dzīvojamām apkaimēm. Jāizvērtē iespējas konkrētizēt šo centru parametrus, t.i., funkciju klāsts, kuru attīstību ne tikai pieļauj noteikumi, bet kuru aktīvi veicina pašvaldība. Jaunu dzīvojamo (joprojām daudzfunkcionālu) apkaimju veidošana rūpīgi jāizvērtē, neizslēdzot pat iespēju samazināt apbūves intensitātes rādītājus vai mainīt funkcionālo zonu vietās, kur pašreizējais plānojums atļauj veidot jaunu un intensīvu apbūvi, bet faktiski nekāda apbūves attīstība (vai pat projektēšana) kopš 2006.gada nav notikusi.
5.4.2. Atbalstīt centru apbūves teritoriju attīstību ar pilsētas infrastruktūru, ieskaitot sabiedrisko transportu.	Daļēji	Transporta shēma – tramvaja līniju attīstība TIAN daļēji – prasības sabiedriskā transporta plānošanai konkrētos detālplānojumos.	Centru apbūves teritoriju atbalstam ar pašvaldības infrastruktūru potenciāli ir liela nozīme attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanā. Šādiem risinājumi atbalsta gan lokālo centru attīstību, gan sasniedzamības un pakalpojumu pieejamības pilnveidošanu un iespējas izvēlēties kvalitatīvu un pieejamu mājokli. Problēmu varam saskatīt apstākļi, ka plānojuma kompetence šajā jomā ir ļoti	Jaunajā plānojumā ir vēlams konkrētizēt pašvaldības atbalstu infrastruktūras izbūvē un saistīt to ar prioritāri attīstāmajām teritorijām, kā arī noteikt labvēlīgus nosacījumus privātās iniciatīvas veicināšanai.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
			ierobežota.	
5.4.3. Veidot jaunās centru apbūves attīstības teritorijas un vietējos centrus kompaktus, lai radītu gājējiem draudzīgu vidi.	Daļēji	Zonējums un Apbūves stāvu skaita plāns – jauno centru teritorijas ar paaugstinātu, daudzfunkcionālu apbūvi. TIAN prasības Centru apbūves teritoriju, Jauktas apbūves teritoriju un Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.	Var pieņemt, ka politikā noteiktais uzdevums ir atspoguļots plānojuma nosacījumos attiecībā uz funkciju klāstu, maksimālo apbūves intensitāti un augstumu centru teritorijās. Tomēr jāsecina, ka izteikti kompakta telpisko struktūru, iespējams, varētu izveidot vienīgi, teritoriāli ierobežojot publiskās funkcijas – atļaujot tās tikai strikti ierobežotā zonā. Šādu totālu ierobežojumu esošajā plānojumā nav. Līdz ar to centru attīstību lielākā mērā ietekmēs pragmatiski apsvērumi, pirmkārt, pieprasījums, cilvēku plūsmas, īpašuma attiecības, u.tml.	Jaunajā plānojumā jāizšķiras par šī principa saglabāšanu un nostiprināšanu vai arī izvairīšanās no pārspīlētas pilsētas telpiskās attīstības regulēšanas. No jaunās Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas projekta izriet, ka Rīga piedāvā iet kompaktas pilsētas attīstības modeli, koncentrējoties primāri uz pilsētas centru un tam pieguļošajām teritorijām.
5.4.4. Veicināt lokāla centra attīstību katrā Rīgas dzīvojamā rajonā jeb apkaimē.	Daļēji	Zonējums un Apbūves stāvu skaita plāns – jauno centru teritorijas ar paaugstinātu, daudzfunkcionālu apbūvi. TIAN prasības Centru apbūves teritoriju, Jauktas apbūves teritoriju un Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.	Var pieņemt, ka politikā noteiktais uzdevums ir atspoguļots plānojuma nosacījumos attiecībā uz funkciju klāstu, maksimālo apbūves intensitāti un augstumu centru teritorijās. Teritorijas plānojuma risinājumi tikai nelielā mērā ietekmē un veicina šo centru attīstību. Apbūves stāvu skaita plānā šī pieceja nav atspoguļota vienlīdz sistemātiski.	Svarīgs būtu pašvaldības atbalsts pakalpojumu sektora, publiskās ārtelpas un citu vietējo centru veidojošo faktoru attīstībai.
5.4.5. Nodrošināt, lai katrā centru apbūves teritorijā būtu publiski pieejami skvēri vai laukumi ar apstādījumiem.	Daļēji	Dažāda veida apstādījumu un dabas teritorijas TIAN ir ietvertas	Politikā noteiktais uzdevums teritorijas plānojuma risinājumos nav atspoguļots. Mehāniska pieceja šajā ziņā arī nav vajadzīga.	Jaunajā teritorijās plānojumā zaļo teritoriju attīstība jābalsta kopējā koncepcijā, kas attēlo apstādījumu un dabas (t.sk. ūdeņu) teritoriju vienoto struktūru.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		prasības apstādījumu veidošanai un uzturēšanai; prasības dabas un apstādījumu teritorijām. Prasības brīvās teritorijas rādītājiem. Nav tiešā veidā noteiktas prasības katrā centru apbūves teritorijā veidot vai saglabāt publisko ārtelpu vai noteikts konkrēts šādu publisko apstādījumu teritoriju īpatsvars.		
6. VIDE				
6.1. Apstādījumu un dabas teritoriju struktūra				
Daudzas minētās politikas nav teritorijas plānošanas kompetences. Raksturīga dažāda detalizācija. Līdztekus vispārīgām nostādnēm ir ietverti ļoti konkrēti uzdevumi, kas pēc būtības nav politikas objekts.				
6.1.1. Apstādījumu uzturēšanai un apsaimniekošanai pilsētā jānotiek atbilstoši izstrādājamajai “Apstādījumu attīstības koncepcijai” un uz tās pamata izveidojamajiem saistošajiem noteikumiem.	Daļēji attiecas	Teritorijas zonējums – dažāda veida dabas teritorijas. TIAN prasības apstādījumiem (2.25.apakšnodala); prasības dažādu kategoriju apstādījumu teritorijām (6.9. apakšnodala) – atļautā izmantošana.	Vispārīgie noteikumi attiecas galvenokārt uz apstādījumu veidošanu un to saglabāšanu, veicot būvdarbus. Apstādījumu uzturēšanas, aizsardzības un atjaunošanas kārtību nosaka Rīgas domes 2010.gada 30.marta saistošie noteikumi Nr.62 „Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi”. Paredzēts izstrādāt arī parku apsaimniekošanas noteikumus.	Apstādījumu attīstības koncepcija līdz šim nav apstiprināta. Tādu vēlams izstrādāt jaunā plānojuma sastāvā, saistībā ar atbilstošajiem tematiskajiem plānojumiem. Jaunā plānojuma risinājumi jākonsolidē ar jaunajā ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktajiem dabas un apstādījumu sistēmas attīstības mērķiem; grafiski – ar dabas un apstādījumu struktūru. Jāizvērtē, vai stratēģijas sastāvā izstrādāto struktūru iespējams realizēt, un kādi plānojuma nosacījumi to vecinātu.
6.1.2. Precizējot esošo parku	Attiecas	Teritorijas zonējums –	Nepilnīgi formulēts uzdevums. Parku robežu	Jaunajā plānojumā jāpārdomā, vai šāds vispārīgs

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
un skvēru robežas, saglabāt esošos parkus un skvērus un veicināt jaunu parku un skvēru izveidošanu jaunās attīstības teritorijās.		dažāda veida apstādījumu teritorijas, tostarp, parki. Jaunu plānoto apstādījumu teritoriju (parku) grafiskajā daļā ir maz un tie ir ļoti nelieli (piemēram, teritorijā starp Pulkveža Brieža, Sporta, Skanstes un Hanzas ielām (NHC)). Daļēji attiecas / ir ietverts. Prasības apstādījumiem (2.25.apakšnodaļa); prasības dažādu kategoriju apstādījumu teritorijām (6.9. apakšnodaļa) – atļautā izmantošana.	precizēšana būt attiecināma uz detālplānojumu vai lokālplānojumu izstrādi; robežu plānu izgatavošanu. Šajā plānošanas periodā neviens parks nav likvidēts. Atsevišķos detālplānojumos noteiktas jaunu nelielu parku teritorijas (Andrejsala, NHC); Mežaparka lokālplānojumā precizēta parka teritorijas robeža.	radikāls uzdevums ir labākais variants. Vēlams precizēt obligāti saglabājamus skvērus, jo daļa no tiem atrodas vietās, kur zudusi iepriekšējā apbūves un faktiski ir izjaukta sākotnējā pilsētībūvnieciskā struktūra. Jaunus apstādījumus būtu nepieciešams veidot Skanstes rajonā; degradētajās teritorijās, padomju laika daudzdzīvokļu namu lielkvartālu iekšpagalmos (pašvaldības ietekme varētu būt ierobežota dēļ īpašumu struktūras). TIAN nepieciešams noteikt apstādījumu teritoriju kategorijas, jauno parku un skvēru konkrētās vietas, to plānošanas un projektēšanas principus – pamatprasības. Arī grafiskajā daļā nepieciešams atšķirīgi parādīt dažādas kategorijas apstādījumu un dabas teritorijas, pašlaik tādas nav izšķirtas.
6.1.3. Saglabājami un veidojami ielu un dzelzceļa joslas apstādījumi gar pilsētas teritorijā esošajām dzelzceļa līnijām un šādām ielām: Maskavas ielu, Brīvības gatvi, A. Deglava ielu, K. Ulmaņa gatvi, Lielirbes ielu, Lielvārdes ielu, Dzelzavas ielu, Ganību dambi, Skanstes	Attiecas	Dažas zaļās joslas ir parādītas grafiski Ielu un dzelzceļa apstādījumi ir viena no TIAN minētajām apstādījumu kategorijām.	Šīs joslas ir saglabātas, bet to apsaimniekošanas (kopšanas kvalitāte) ir dažāda. Joslas ietilpst jaunās apstādījumu un dabas struktūras kompleksā kā savienjoši elementi.	Vēlams saglabāt arī jaunajā plānojumā. Tomēr jāapsver nosacījumu kategoriskums, jo atsevišķos gadījumos jāizšķiras par ielu vai dzelzceļa joslu paplašināšanu.

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
ielu, Daugavgrīvas ielu, Dzirciema ielu, Viestura prospektu, kā arī iespēju robežās gar citām ielām atbilstoši ielu šķērsprofilam.				
Meža parki				
6.1.5. Lai sekmētu pilsētas teritorijā esošo mežu teritoriju izmantošanu iedzīvotāju atpūtā un tūrismā un paaugstinātu meža ekosistēmu noturību pret rekreācijas slodzēm, pieļaut daļu pilsētas administratīvajās robežās esošo mežu transformēt meža parkos.	Attiecas	Teritorijas zonējums – apstādījumu teritorijas, bet dažādas kategorijas nav attēlotas atšķirīgi. Attiecas, ir ietverts. Mežaparku saraksts; prasības mežaparkiem; prasības meža pārveidošanai mežaparkā.	Formulējumi precīzi nekopē nostādni, bet pēc būtības šis uzdevums ir izpildīts; Ir nosauktas konkrētas teritorijas – mežaparki; TIAN ietvers nosacījums meža pārveidošanai par mežaparku: „51.7.5. ierīkojot mežaparkus, meža zemes atmežošanu veic ne vairāk kā 30% apjomā no meža zemes”. Pašlaik ir izstrādāts Mežaparka lokālpilnojums; lokālpilnojumu izstrāde būtu nepieciešama arī citiem mežaparkiem, ņemot vērā to platību un atšķirīgo raksturu, rekreatīvo slodzi.	Formulējumu var arī pārmantot jaunajā plānojumā.
6.1.6. Pirms meža parku labiekārtošanas ir jāizstrādā parka teritorijas labiekārtojuma projekts, kurā jānosaka atsevišķu parku daļu aizsardzības režīms un izmantošanas funkcijas, labiekārtošanas un apsaimniekošanas pasākumi, un ierobežojumi parka daļu izmantošanā.	Attiecas	TIAN prasības teritoriju labiekārtošanai.	-	Nepieciešams jaunajā plānojumā noteikt arī detalizētāku plānojumu izstrādi (detālpilnojums, lokālpilnojums) kā pamatu projektēšanai. Aizsardzības režīma noteikšana ir plānošanas nevis labiekārtojuma projekta jautājums.
Meži				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
6.1.9. Nepieļaut kailciršu veidošanu pilsētas mežos, ievērojot ierobežojumus, kas noteikti meža aizsargjoslās ap pilsētām.	Daļēji	TIAN nosacījumi mežu izmantošanai.	Kailcirtes kā apsaimniekošanas veids TIAN nav pieminētas, bet noteiktas prasības mežu izmantošanai kopumā: 517.2. Rīgas pilsētā mežu izmanto rekreācijai; 517.3. mežu apsaimnieko atbilstoši meža izmantošanu un apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem; 517.4. meža zemes atmežošanu veic saskaņā ar MK 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.889 „Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību”.	Noteiktās prasības var saglabāt arī jaunajā plānojumā.
6.1.10. Sadarbībā ar SIA „Rīgas meži” noteikt robežas meža masīviem, kuriem saglabājams meža statuss Rīgas pilsētas administratīvajās robežās (Vecmīlgrāvī, Ķīšezerā un Juglas ezera apkārtnē, Ziepniekkalnā un Dārziņos).	Daļēji	Dabas teritoriju robežas atbilstoši plānojuma mēroga noteiktībai un detalizācijai Nav	Pēc būtības nav politikas nostādne.	Šāds definējums nav pārmantojams.
<i>Dabas liegumi</i>				
<i>Mikroliegumi</i>				
Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu izmantošanas un aizsardzības prasības ir noteiktas valsts līmeņa normatīvajos aktos.				
<i>Ģimenes dārziņi</i>				
6.1.14. Saglabāt ģimenes dārziņus pilsētā kā pagaidu zemes izmantošanas veidu vietās, kur pastāv teritorijas applūšanas risks vai arī tiem ir svarīga nozīme pilsētas kultūrvēsturiskās vides un	Attiecas	Ietverts nepilnīgi. TIAN šāda kategorija ir minēta.	Pašreizējo risinājumu var vērtēt kā negatīvu (ar dažāda rakstura negatīvu ietekmi).	Ieteicams jaunajā plānojuma ietvert ģimenes dārziņus kā funkcionālo zonu ar pastāvīgu vai pagaidu statusu. Pašlaik šīs teritorijas izmantošanas veids tiek ignorēts, lai gan TIAN tas ir minēts, piemēram: „2.32. Ģimenes dārziņš – teritorija, kur pamatojoties uz noslēgto zemes nomas līgumu ar teritorijas īpašnieku uz noteiktu termiņu ierīkots

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
apstādījumu un dabas teritoriju saglabāšanā.				dārzs ģimenes vajadzībām. Ģimenes dārziņš ir teritorijas pagaidu izmantošana”. Ģimenes dārziņu teritorijas ieteicams iekļaut kopējā pilsētas dabas un apstādījumu teritoriju struktūrā.
6.1.17. Nepieļaut nekāda veida kapitāla apbūvi ģimenes dārziņu teritorijās.	Attiecas	Esošo ģimenes dārziņu teritorijas noteiktas kā dažādas izmantošanas teritorijas; pārsvarā – Apstādījumu un teritorijas vai Apbūves teritorijas ar apstādījumiem. TIAN - ģimenes dārziņi - pagaidu izmantošana.	Ģimenes dārziņi ir noteikti kā pagaidu izmantošana, bet šo nostādni būtu nepieciešams izvērtēt un izdiskutēt jaunajā plānojumā.	Ģimenes dārziņi ir noteikti kā pagaidu izmantošana, bet šo nostādni būtu nepieciešams izvērtēt un izdiskutēt jaunajā plānojumā. Pašreiz pasaules attīstītajās valstīs valda tendence, ka ģimenes dārziņi tiek uztverts kā pilnvērtīgs zemes izmantošanas veids arī pilsētās, kas dažādo un bagātina pilsētvidi gan no vides, gan sociālā aspekta.
Virszemes ūdens objekti				
6.1.20. Atbalstīt upju un ezeru krasta līniju potenciālās izmaiņas tikai krastu nostiprināšanas vajadzībām, lai novērstu to tālāku eroziju, kā arī piestātņu izbūves gadījumos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.	Attiecas	Krasta līnijas maiņas ierobežojumi – TIAN prasībās.	Prasības ir TIAN	Izvērtēt vietas un situācijas, kad tas ir nepieciešams; kā pamatotas krasta līnija atjaunošanas gadījumos.
6.2. Piesārņojums				
Gaisa piesārņojums				
6.2.1.1. Īstenot Rīgas domes apstiprināto “Rīgas pilsētas	Daļēji	nav TIAN	-	Jaunajā plānojumā saskaņot prasības ar aktuālajiem normatīvajiem aktiem (ja tajos tiek veiktas

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu”.		2.14.1 Prasības gaisa kvalitātes uzlabošanai (2.14.1.apakšnodaļa izteikta jaunā redakcijā ar RD 18.06.2013. saistošajiem noteikumiem Nr.219).		izmaiņas).
Ūdens, gruntsūdens un grunts piesārņojums Prasības ir noteiktas valsts līmeņa normatīvajos aktos.				
Troksnis				
6.2.3.1. Optimizēt transporta plūsmas pilsētas centrā.	Daļēji	Nav tiešā veidā izklāstītu risinājumu	Transporta shēma; transporta izpēte; prasības projektiem – izpētes vai modelēšanas; Lielā mērā tas ir satiksmes organizācijas jautājums nevis plānojuma problēma.	Būtībā ir jāpārmanto un tālāk jāattīsta risinājumi, kas iekļauti Paskaidrojuma raksta sadaļā „Transports – satiksmes infrastruktūra”, samazinot privātā iekšdedzes dzinēju autotransporta intensitātes pilsētas centrā, un palielinot alternatīvo pārvietošanās veidu īpatsvaru kopējā transporta plūsmā.
Elektromagnētiskais starojums Prasības ir noteiktas valsts līmeņa normatīvajos aktos.				
6. 3. Bīstamie objekti un riska teritorijas				
6.3.1. Atbilstoši Aizsargjoslu likumam pieļaut applūstošu teritoriju apbūvi tikai vietās, kur esoša apbūve jāaizsargā vai ir aizsargāta pret applūšanas draudiem.	Attiecas	Applūstošās teritorijas ir attēlotas grafiskajā daļā. TIAN „6.3. objektiem, kas atrodas applūstošās teritorijās, veic pretplūdu pasākumus atbilstoši normatīvajos	Noteikumi pamatā ir ietverti citos normatīvajos aktos (Aizsargjoslu likums, u.c.).	Plānojumā jāprecizē erozijas skartās un erozijas riska teritorijas, nosakot tām atbilstošus nosacījumus (nostiprinājumu, tml. būvju celtniecība erozijas ierobežošanai). Jāizvērtē potenciālo pretplūdu aizsardzības pasākumu lietderība – ekonomiskums (lielai daļai pretplūdu pasākumu šādi aprēķini jau ir veikti LIFE08 ENV/LV/000451 projekta „Rīga pret plūdiem” ietvaros).

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		aktos noteiktajām prasībām”.		
6.3.2. Nepieļaut paaugstinātas bīstamības objektu, kuru rūpnieciskās avārijas riska zona pārsniedz objekta teritorijas robežas, izvietojumu pilsētā, kur tiek apdraudēta iedzīvotāju dzīvība un veselība.	Attiecas	Grafiskajā daļā nav. TIAN 2.10. Paaugstinātas bīstamības objekti un ar tiem saistītie ierobežojumi (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar RD 18.06.2013. saistošajiem noteikumiem Nr.219).	Prasības riska objektiem ir ietvertas TIAN;	Šī sadaļa nepieciešama arī jaunajā teritorijas plānojumā, taču politika būtu jākorrigē, jo realitātē jau pašreiz pastāv virkne šādu bīstamo objektu, kuru riska zona pārsniedz šī objekta teritoriju. Kā arī jāņem vērā ostas attīstības intereses. Nedrīkst pieļaut savstarpēji pretrunīgu politiku līdzaspastāvēšanu vienā dokumentā. Piemēram, šī punkta jaunā redakcija varētu būt: „Nepieļaut jaunu paaugstinātas bīstamības objektu, kuru rūpnieciskās avārijas riska zona pārsniedz objekta teritorijas robežas, izvietojumu pilsētā, kur tiek apdraudēta iedzīvotāju dzīvība un veselība.” Šim punktam gan varētu būt izņēmumi, ja tiek veikti kādi īpaši pasākumi šīs bīstamības / draudu samazināšanai līdz līmenim, pie kura atbildīgās valsts institūcijas atļauj konkrētā objekta būvniecību.
6.4. Atkritumu saimniecība				
6.4.8. Dalītai atkritumu savākšanai izveidot atbilstošas atkritumu šķirošanas vietas katra dzīvojamā rajona (apkaimes) tuvumā.	daļēji	TIAN ir noteikta kā atļautā izmantošana	-	Var saglabāt kā nosacījumu TIAN
6.5. Degradētās teritorijas				
Degradētās teritorijas nav pašmērķis; tās laika gaitā ir atkal jāiekļauj pilsētā – jānosaka prioritātes – nozīmīgākās, ko jāatjauno ar pašvaldības atbalstu. Svarīgi ir mēģināt praksē stiprināt principu, ka pirms jaunas apbūves veidošanas (tai skaitā teritorijas labiekārtojuma projektu vai zaļās zonas projektu veidošanas) līdz šim neapbūvētā vietā, tiek izvērtētas iespējas īstenot šo projektu degradētā vai jau apbūvētā teritorijā. Degradētajās teritorijās īstenojamajiem būvniecības un / vai labiekārtojuma projektiem vajadzētu būt pašvaldības prioritātei, kā arī būtu jārada instrumenti privāto attīstītāju vēlmei degradēto teritoriju revitalizācijai.				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
TIAN nepieciešams iekļaut iniciatīvas, veicinošus nosacījumus degradēto teritoriju revitalizācijai.				
7. EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA				
7.1. Ražošana, tirdzniecība un pakalpojumi				
7.1.1. Lai izvairītos no jaunu, neurbanizētu teritoriju apgūšanas, tiks veicināta un atbalstīta degradēto un citu, jau urbanizēto, bet neefektīvi izmantoto rūpniecības un ražošanas teritoriju revitalizācija.	Attiecas	Daļēji. Vairākas obligāto detālplānojumu teritorijas ir degradētās vietās. TIAN degradēto teritoriju revitalizācija minēta kritērijos priekšlikumu izvērtēšanai attiecībā uz plānojuma grozījumiem.	Pagaidām realizācija ir nenožīmīga (faktiski-Spiķeru kvartāls un Ezerparka projekta attīstības uzsākšana). Jāatzīmē, ka esošajā plānojumā ir paredzētas arī plašas jaunas ražošanas teritorijas pie Spilves blakus ostas teritorijām un Mārupē - lidostas trokšņu zonā, kas samazina degradēto teritoriju rekonstrukcijas priekšrocības / pievilcību.	Viena no nozīmīgākajām pilsētas politikām, ko nepieciešams turpināt jaunajā plānojumā. Šādās teritorijās būtu vēlami elastīgi, attīstību veicinoši apbūves noteikumi.
7.1.2. Veicināt Rīgas uzņēmējdarbības vidi tā, lai pilsētas ekonomiskā attīstība balstītos uz nozarēm ar augstu pievienoto vērtību, starp kurām ir jāmin apstrādes rūpniecība, būvniecība, viesnīcas un restorāni, transports, glabāšana un sakari, konsultāciju pakalpojumi (IT, vadības, juridiskie), atpūtas un izklaides pakalpojumi, kā arī izglītības iestādes.	Daļēji	Zonējumā noteiktas dažādu veidu teritorijas uzņēmējdarbības attīstībai TIAN - kompetences robežās. Apbūves noteikumi kopumā neierobežo iespējas uzņēmējdarbības attīstībai.	Pašlaik nav izvērtēta un izvērstā izklaides industrija – piemēram, vietas atrakciju parkam.	Jaunajā plānojumā jāatbalsta jaunās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas priekšlikums – kreisā krasta jaunais centrs RTU, LU, Nacionālā bibliotēka. Jāņem vērā, ka teritorijas plānojums ir ļoti pastarpināts instruments kādu konkrētu saimniecības nozaru stimulēšanai. Nebūtu vēlams, ja teritorijas plānojumā tiktu precīzi norādītas kādai konkrētai nozarei paredzētās teritorijas – pieejai jābūt elastīgākai un šie precīzie risinājumi drīzāk var saistīties ar kādiem atsevišķiem Rīgai un valstij svarīgiem objektiem.
7.2. Rīgas brīvosta				
7.2.1. Efektīvi sadarboties ar	Daļēji	Ostas zonējums.	-	Jaunajā plānojumā jānosaka atbalstoši teritorijas

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
Rīgas brīvdostas pārvaldi, veicinot ostas attīstību un aizstāvēt Rīgas pilsētas intereses.		TIAN - kompetences robežās. Prasības ostas teritoriju izmantošanai.		izmantošanas un apbūves nosacījumi. Jāpārskata ostas funkcionālo zonu diferencēšanas nepieciešamība un iespējas.
7.2.2. Rīgas brīvdostas teritorijā prioritāri paredzēt tādus zemes izmantošanas veidus un saimnieciskās aktivitātes, kas ir saistāmas ar jūras ostas funkcionēšanu un attīstību, kā arī ražošanu.	Attiecas	Ir. Ostas zonējums. Terminālu izvietojums. TIAN prasības ostas teritoriju izmantošanai.	-	Jaunajā plānojumā jānosaka atbalstoši teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi. Jāpārskata ostas funkcionālo zonu diferencēšanas nepieciešamība un iespējas (piemēram, par Spilves lidlauka teritoriju vai Mangaļsalas teritoriju, kur bija plānota sašķidrinātās dabasgāzes termināla būvniecība).
7.2.3. Atbalstīt jaunas jūras pasažieru stacijas (prāmju termināla) būvniecību Vējaķusālā uz ziemeļiem no Daugavas Ziemeļu šķērsojuma trases.	Attiecas	Ir. Ostas zonējums. Terminālu izvietojums. TIAN - prasības ostas teritoriju izmantošanai.	-	Jaunajā plānojumā jānosaka atbalstoši teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi. Jāizvērtē Rīgas pašvaldības un Rīgas brīvdostas pašreizējās intereses, iespējams, pārskatot jaunā pasažieru termināla būvniecības nepieciešamību Vējaķusālā. Risinājums jāskata kontekstā ar Ziemeļu šķērsojuma veidu. Tikai atsakoties no tā vai būvējot to iegremdētā tuneļa viedā, ir saprātīgi runāt par jauna pasažieru termināla būvniecību, piemēram, Andrejsalā.
7.2.4. Izvērtēt iespējas saglabāt un attīstīt esošo jūras pasažieru terminālu Andrejostā, kas turpinātu kalpot kā kruīzu kuģu piestātne, kontekstā ar Daugavas Ziemeļu šķērsojuma un Hanzas šķērsojuma tehnisko risinājumu īstenošanas iespējamību.	Attiecas	Ir. Ostas zonējums. Andrejostas detālpārplānojums, TIAN - prasības ostas teritoriju izmantošanai.	-	Jaunajā plānojumā jāietver risinājumi Pasažieru ostas sasaistei ar pārējo pilsētas centru (transporta shēma, gājēju kustības organizācija).

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
7.2.5. Pieļaut krasta līnijas korekcijas Rīgas brīvdostas teritorijā, ja tas nepieciešams ostas saimnieciskās darbības efektivitātes uzlabošanai un ir izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības, kas to regulē.	Attiecas	Daļēji ir. Grafiskajos apzīmējumos – pietātņu un termināļu teritorijas. TIAN 566. Ostas ūdens akvatorija teritoriju un krasta līniju drīkst izmainīt krastu nostiprināšanai, lai novērstu to tālāku eroziju, kuģu apgriešanās baseinu un kuģošanas ceļu vajadzībām, kā arī pietātņu un termināļu izbūves gadījumos. IVN veic, ja to paredz normatīvie akti. Krasta nostiprināšanai ir jāsaņem būvatļauja.		Jaunajā plānojumā jāapsver citi gadījumi, kad nepieciešams mainīt krasta līniju, ņemot vērā pilsētas situāciju.
7.2.6. Izvērtēt Rīgas brīvdostas interesi izbūvēt ostas sauszemes teritoriju paplašinājumu jūrā lejamkravu un beramkravu termināļiem, ja tiek izpildītas vides aizsardzības prasības un netiek radīta negatīva ietekme uz ārpus ostas teritorijas izvietotajām Buļļu salas, Mangaļsalas un Vecāķu	Attiecas	Nav risinājumu.	-	Jaunajā plānojumā aktualizēt jautājumu par jūras teritoriju apgūšanu – savlaicīgi plānot attīstības teritorijas jūrā. Šādu risinājumu realizācija ir ilgtermiņa plānošanas jautājums, lai to uzsāktu nepieciešams izpētīt būvniecības apstākļus, ietekmi uz vidi, u.tml. Ir vērts apdomāt kādus skaidrus nosacījumus šo teritoriju pagaidu izmantošanai, tai skaitā pēc iespējas saglabājot krastmalu un molu publisko pieejamību (ja vien tas iespējams no drošības viedokļa).

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
pludmalēm.				
7.3. Tranzīts un kravu pārvadājumi				
7.3.1. Rezervēt teritorijas no jauna būvējamiem publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektiem, multimodāliem loģistikas un noliktavu centriem.	Daļēji	Turpmākās izpētes teritorija kreisajā krastā līdztekus Piejūras maģistrālei; pieslēgums Bolderājas dzelzceļam.	-	Vajadzīga aktīvāka sadarbība ar industriju šīs sadaļas veidošanā, noskaidrojot viedokli par vajadzībām – teritorijām u attīstības nosacījumiem. Attiecībā uz dzelzceļu galvenais jautājums ir Rail Baltica pievadi ostai, kā arī pasažieru pieturvieta – tehniskās izpētes jautājums.
7.3.2. Plānojot jaunas tranzīta plūsmas, izvairīties no lielu dzīvojamo rajonu šķērsošanas.	Daļēji	Transporta shēma.	Pamatā transporta shēmas realizācijas un satiksmes organizācijas jautājumi.	Jaunajā plānojumā jāievēro princips atļaut izvietot loģistikas centrus pilsētas nomalē, saistībā ar transporta piekļuves iespējām.
7.3.3. Veikt pasākumus, lai, nesamazinot kravu plūsmu apjomus, tiktu samazināts kravu plūsmu radītais trokšņu un / vai vibrācijas līmenis uz dzīvojamajiem rajoniem saskaņā ar spēkā esošiem normatīviem.	Daļēji	Transporta shēma TIAN 2.1.4. apakšnodaļa – Aizsardzība pret troksni.		Jaunajā plānojumā jākonkretizē vietas, kur nepieciešami prettrokšņa pasākumi. Iestrādājamas rekomendācijas no Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna.
7.4. Finanšu resursu piesaistes iespējas				
Nav teritorijas plānojuma kompetencē. Jaunajā plānojumā var tiks saistīts ar prioritāro teritoriju attīstību.				
8. MĀJOKLIS				
8.1. Iedzīvotāji, demogrāfiskā situācija un prognozes				
8.1.1. Veidot Rīgas iedzīvotāju veselīgai demogrāfiskai attīstībai labvēlīgu pilsētvidi.	Daļēji	TIAN ietverts 2.11. apakšnodaļa. Sociālās infrastruktūras nodrošinājums	Teritorijas plānojuma kompetence šajā jomā ir neliela.	Jaunajā plānojumā var ietvert sociālās infrastruktūras telpiskā izvietojuma plānu, koncepciju vai prasības.
8.1.3. Ar aktīvas un	Daļēji	Teritorijas zonējums.	-	Tā kā Rīgas iedzīvotāju skaits samazinās, jaunajā

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
kompleksas mājokļu politikas palīdzību censties mazināt iedzīvotāju segregāciju dažādos pilsētas rajonos, veicinot daudzveidīgu un dažādu ienākumu grupu iedzīvotājiem pieņemamu mājokļu piedāvājumu pilsētā.		Dažādu veidu dzīvojamās apbūves teritorijas. TIAN - prasības daudzdzīvokļu namu iekšpagalmiem.		plānojumā būtu jāvērs uzmanību esošā centra kā dzīves vietas attīstībai (Maskavas forstate, Avotu iela; kopumā centrs līdz dzelzceļa lokam). Uz šīm teritorijām līdztekus mikrorajonu revitalizācijai var fokusēt pašvaldība mājokļa politiku - pašvaldība nosaka revitalizējamās mikrorajonus / kvartālus; intervences teritorijas centrā.
8.1.4. Lai mazinātu turpmāku Rīgas iedzīvotāju vēlmi pārcelties uz dzīvi Pierīgā, radīt apstākļus, kas veidotu daudzveidīgus un pieņemamus mājokļu piedāvājumus vairāku iedzīvotāju Rīgas robežās.	Attiecas	Savrupmāju apbūves teritorijas TIAN - prasības savrupmāju apbūves teritorijām.	Dati liecina, ka savrupmājas ir iecienītas Pierīgā, bet Rīgā piedāvājums šī mājokļu tirgus sektora ekonomiskajā daļā ir nekonkurētspējīgs.	Pārdomāt ekonomiskās savrupmājas attīstības iespējas (zemesgabala standarts 600 m ²). Ir vērts pārdomāt par ekonomisku savrupmāju (zemesgabala platība 600-1200 m ²) / dvīņu māju, rindu māju un mazstāvu apbūves attīstības teritorijām Rīgā. Saīsināt plānošanas procesu, administratīvos šķēršļus savrupmāju teritoriju veidošanā (detālplānojumā). Attīstīt atbalstu tehniskās infrastruktūras būvniecībā.
8.2. Situācija un attīstības tendences mājokļu sektorā				
8.2.1. Veicināt mājokļu apbūves tipa dažādošanu (t.sk. viena dzīvojamā rajona jeb apkaimes ietvaros), nodrošinot daudzveidīgu mājokļu piedāvājumu, kas būtu pieejams dažāda ienākuma grupu iedzīvotājiem.	Daļēji	Zonējums TIAN - dažādu veidu dzīvojamās apbūves un jauktas apbūves teritoriju izmantošanas nosacījumi		Nepieciešamas mazstāvu apbūves teritorijas - 3,4 stāvu apbūve, kas nodrošina kvalitatīvāku dzīves telpu pilsētvidē. Nepieciešams pieprasījuma / piedāvājuma monitorings.
8.2.2. Veicināt ar mājokļu attīstību saistītās infrastruktūras (t.sk. inženierkomunikācijas,	Daļēji	TIAN 2.11. apakšnodaļa. Sociālās infrastruktūras		Šī politika ir turpinājama arī jaunajā plānojumā, bet pašreizējās plānojuma risinājumus nevar vērtēt kā atbalstu. Jaunajā plānojuma iespējams ietvert konkrētas

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
sociālā infrastruktūra u.tml.) attīstību.		nodrošinājums Daļēji attiecas / ir ietverts 2.11. apakšnodaļa. Sociālās infrastruktūras nodrošinājums		teritorijas, kur pašvaldība sniedz atbalstu infrastruktūras attīstībai. Ņemot vērā sarūkošo pilsētu, tādām jābūt pamatā pilsētas centra tuvumā. Izņēmums varētu būt jaunas savrupmāju apbūves teritorijas, lai attīstītu šo mājokļa segmentu (piemēram, Buļļi, Kleisti, Bolderāja, Mežaparks/Čiekurkalns).
8.2.3. Veicināt daudzdzīvokļu ēku (it sevišķi pirms Padomju un Padomju laikā celto) esošās inženiertehniskās kvalitātes izpēti veikšanu, lai pieņemtu efektīvākos risinājumus saistībā ar šo ēku renovāciju vai potenciālo nojaukšanu.	Daļēji	TIAN Papildus nosacījumi daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu apbūvei 6.2. apakšnodaļā.		Jaunajā plānojumā var ietvert priekšlikumus kompleksiem lokālplānojumiem (lokālplānojumu teritorijas – dzīvojamās vienības, lielvartāli) un tajos risināmiem uzdevumiem. Konkrētas rīcības nosakāmas uzsāktajā pilotprojektā.
8.2.11. Veicināt alternatīvo enerģijas risinājumu ieviešanu (saules, vēja enerģija, bioenerģija).	Daļēji	TIAN Visas teritorijas atļauts izmantot „13.7. objekta individuālo alternatīvās enerģijas apgādes iekārtu – siltumsūkņu, saules bateriju un saules enerģijas kolektoru izmantošanai un uzstādīšanai, ja tas nav pretrunā ar attiecīgo nozari regulējošiem normatīvajiem aktiem un nerada negatīvu		Ir TIAN nosacījumi par alternatīvās enerģijas avoti izvietojumu. Ir jāizvērtē iespējas pašvaldībai stimulēt un atbalstīt būves, kuras atbilst kādai pasaulē atzītai ilgtspējīgu būvju sertifikācijas sistēmai (piemēram, BREEAM, LEED u.tml.).

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		ietekmi uz kultūrvēsturiskajām vērtībām, vides kvalitāti un aizsargājamām dabas vērtībām, katru gadījumu individuāli izvērtējot Būvvaldē un precizējot nepieciešamās prasības plānošanas un arhitektūras uzdevumā". (RD 18.06.2013. saistošo noteikumu Nr.219 redakcijā).		
8.3. Rīgas dzīvojamo rajonu (apkaime) attīstība				
8.3.4. Veicināt viena vai vairāku vietējo apkalpes un darījumu centru izveidošanos katrā daudzdzīvokļu dzīvojamā rajonā un pēc vajadzības arī citās apkaimēs.	Daļēji	Zonējums un Apbūves stāvu skaita plāns – jauno centru teritorijas ar paaugstinātu, daudzfunkcionālu apbūvi. TIAN - prasības Centru apbūves teritoriju, Jauktas apbūves teritoriju un Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.	Teritorijas plānojums dod iespēju attīstīt satelītcenrus, taču īstenošana nav plānojuma kompetencē. Nereti daudzfunkcionālo centru lomu lielā mērā aizvieto lielveikali.	Jāpārvērtē atbilstoši situācijai, noteikt prioritātes, izstrādāt lokālplānojumus Apkaimes pievilcība un kopienas saliedētība var kalpot kā dzīvesvietas izvēle vai saglabāšana. Saliedēta kopiena ir drošākas dzīvesvietas pamats. Jaunajā teritorijas plānojumā jā saglabā princips par apkaimju daudzfunkcionālo centru veidošanu, bet iespēju robežās jākonkretizē šo centru parametri, t.i., funkciju klāsts, kuru attīstību ne tikai pieļauj noteikumi, bet kuru aktīvi veicina pašvaldība.
8.3.5. Veicināt esošo dzīvojamo rajonu (apkaime)	Daļēji	Zonējums un Apbūves stāvu skaita plāns –	Var pieņemt, ka politikā noteiktais uzdevums ir atspoguļots plānojuma nosacījumos	Teritorijas plānojuma risinājumi tikai nelielā mērā ietekmē un veicina šo centru attīstību.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
centru attīstību un piedāvāto pakalpojumu daudzveidības palielināšanos tajos: 8.3.5.1. Daugavas labajā krastā — Sarkandaugavā, Juglā, Teikā, Purvciemā, Mežciemā, Pļavniekos un Ķengaragā, 8.3.5.2. Daugavas kreisajā krastā — Ilģuciemā, Āgenskalnā, Zolitūdē, Imantā, Torņakalnā un Ziepniekkalnā.		jauno centru teritorijas ar paaugstinātu, daudzfunkcionālu apbūvi. TIAN - prasības Centru apbūves teritoriju, Jauktas apbūves teritoriju un Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.	attiecībā uz funkciju klāstu, maksimālo apbūves intensitāti un augstumu centru teritorijās.	Svarīgāks būtu pašvaldības atbalsts pakalpojumu sektora, publiskās ārtelpas un citu vietējo centru veidojošo faktoru attīstībai.
<i>Dzīvojamās vides kvalitātes uzlabošana</i>				
8.3.6. Veicināt esošo Rīgas dzīvojamo rajonu sanācību un humanizāciju, atsevišķos gadījumos pieļaujot arī esošās apbūves intensifikāciju.	Daļēji	TIAN - papildus nosacījumi daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu apbūvei 6.2. apakšnodaļā.	-	Jaunajā plānojumā var ietvert priekšlikumus kompleksiem lokālpārplānojumam (lokālpārplānojumu teritorijas – dzīvojamās vienības, lielkvartāli) un tajos risināmiem uzdevumiem. Konkrētas rīcības nosakāmas uzsāktajā pilotprojektā.
8.3.7. Veicināt kvalitatīvas dzīves vides veidošanu un publiskās ārtelpas sakārtošanu dzīvojamajos rajonos, bet jo īpaši daudzdzīvokļu mājokļu dzīvojamajos rajonos jeb apkaimēs.	Daļēji	TIAN - papildus nosacījumi daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu apbūvei 6.2. apakšnodaļā.	-	Jaunajā plānojumā var ietvert priekšlikumus kompleksiem lokālpārplānojumam (lokālpārplānojumu teritorijas – dzīvojamās vienības, lielkvartāli) un tajos risināmiem uzdevumiem. Konkrētas rīcības nosakāmas uzsāktajā pilotprojektā. Pašvaldības rīcībspēju un teritorijas plānojuma kompetenci nevajadzētu pārvērtēt, jo daudz šīs teritorijas ir privātīpašums.
8.3.8. Veidot un labiekārtot bērnu rotaļu laukumus	Daļēji	TIAN - papildus nosacījumi	-	Jaunajā plānojumā var ietvert priekšlikumus kompleksiem lokālpārplānojumam (lokālpārplānojumu

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
dzīvojamo rajonu / apkaimju iekšpagalmos, parkos un turpināt skeitlaukumu izveidi pie izglītības iestādēm.		daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu apbūvei 6.2. apakšnodaļā. Prasības labiekārtojumam.		teritorijas – dzīvojamās vienības, lielkvartāli) un tajos risināmiem uzdevumiem. Konkrētas rīcības nosakāmas uzsāktajā pilotprojektā, kurus, savukārt, vajadzētu iekļaut Rīgas Attīstības programmā.
8.3.10. Nepieļaut pašvaldībai piederošo iekšpagalmu teritoriju apbūvi un ierobežot iekšpagalmu apbūvi kopumā.	Daļēji	TIAN - prasības pagalmu veidošanai. 366. Aizliegts nožogot zemesgabalus, kuros atrodas esošs daudzdzīvokļu nams vai nami, kuri ir funkcionāli saistīti ar blakus zemesgabalos esošajiem daudzdzīvokļu namiem un veido kopēju teritoriju ar vienotu publisko infrastruktūru un vienotiem teritorijas labiekārtojuma risinājumiem (apstādījumi, gājēju celiņi, soliņi, apgaismojums, bērnu rotaļu laukumi, sporta laukumi u.c.), (ar izņēmumiem).	-	Jaunajā plānojumā jautājumu nepieciešams risināt saistībā ar tematiskajiem plānojumiem par publisko telpu; zaļo struktūru; ainavu.
8.3.12. Veicināt dažāda tipa apbūves veidošanos viena dzīvojamā rajona ietvaros, t.sk. arī gadījumos, kad kā	Daļēji	Zonējums. Dažādu veidu dzīvojamās apbūves un jauktas apbūves teritorijas;	-	Vispārīgs formulējums. Nav nepieciešams to saglabāt, jo zināmā mērā dublē 8.2.1.politiku.

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
dominante tiek attīstīta mazstāvu un savrupmāju apbūve.		Teritorijas ar atšķirīgu maksimālo apbūves augstumu. TIAN atbalsta apbūves dažādību.		
8.3.13. Veicināt daudzstāvu dzīvojamo ēku renovāciju un būvniecību Rīgā, kas būtu ērtas un finansiāli pieejamas vairākiem Rīgas iedzīvotājiem.	Daļēji	Zonējums. Dažādu veidu dzīvojamās apbūves un jauktas apbūves teritorijas; Teritorijas ar atšķirīgu maksimālo apbūves augstumu. TIAN atbalsta apbūves dažādību.	Vispārīgs formulējums.	Vērts pārdomāt formulējuma izmaiņas.
8.3.14. Veicināt savrupmāju un cita veida mazstāvu dzīvojamās apbūves īpatsvara pieaugumu Rīgas dzīvojamā fondā, lai būtu pieprasījumam atbilstošas mājokļu izvēles iespējas arī iedzīvotāju turīgākajam slānim	Daļēji	Zonējums. Savrupmāju un mazstāvu apbūves teritorijas. TIAN - prasības savrupmāju u.c. dzīvojamās apbūves teritorijām.		Atbalstāma nostādne. Iespējams, ka jāapsver iespējas un lietderību samazināt maksimālo apbūves augstumu vairākās teritorijās. Izvērtēt jaunu savrupmāju / dvīņu māju un rindu māju apbūves teritoriju veidošanas iespējas.
<i>Dzīvojamās platības nodrošinājums un dzīvokļa standarts</i>				
8.3.15. Veicināt mājokļu labiekārtošanos uzlabošanu.	Daļēji	TIAN papildus nosacījumi daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu apbūvei 6.2. apakšnodalā. Prasības labiekārtojumam.		Nav saglabājams, jo politika primāri runā par iekštelpu kvalitāti, ko ar teritorijas plānojumu ietekmēt ir gandrīz neiespējami (tam domāti būvju standarti).
<i>Jaunu mājokļu būvniecība</i>				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
Jaunajā plānojumā būtu lietderīgi noteikt pašvaldības intervences teritorijas. Savukārt līdzfinansēšanas iespējas būtu jārisina Attīstības programmā.				
Iedzīvotāju līdzdalība mājokļa sakārtošanā un attīstībā				
Nav tieša teritorijas plānojuma kompetence.				
9. TRANSPORTS – SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA				
Šīs nodaļas veidošanai izmantojamas rekomendācijas no Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna kā visaptverošākā mobilitātes risinājumu plānošanas dokumenta Rīgā un Pierīgā.				
9.1. Transporta situācija un vispārējie attīstības principi				
9.1.1. Veicināt pilsētas satiksmes infrastruktūras pilnveidošanu atbilstoši 21.gs. prasībām, veidojot Rīgu par ērti un ātri sasniedzamu pilsētu un nodrošinot pilsētas telpiskās struktūras vienotību.	Attiecas	Transporta shēma. TIAN - prasības transporta infrastruktūrai	Ļoti vispārīgs formulējums. Attiecas uz visu plānojumu un saiknēm ārpus pilsētas.	Konceptuāli pārmantojams uzstādījums.
9.1.2. Veicināt satiksmes infrastruktūras attīstību vienotā sistēmā pilsētas un ārpuspilsētas pārvadājumiem.	Attiecas	Transporta shēma. TIAN - prasības transporta infrastruktūrai	Ļoti vispārīgs formulējums. Attiecas uz visu plānojumu un saiknēm ārpus pilsētas.	Konceptuāli pārmatojams uzstādījums.
9.1.3. Veicināt satiksmes infrastruktūras plānošanu, kurā priekšroka tiks dota gājējiem, velosipēdistiem un sabiedriskajam transportam, bet autopārvadājumos – pasažieru pārvadājumiem.	Attiecas	Paskaidrojuma raksta risinājumi O.K., bet TIAN tiešā veidā neatbalsta šādu hierarhiju	Šādu principu nevar un nevajag ievērot visās teritorijās vienādi; Jaunajā plānojumā jānosver, ka dažādās pilsētas vietās - dažādas prioritātes (Ziemeļu transporta koridors, tranzīta ielas, u.tml.).	Prioritātes nosakāmas atbilstoši ielu klasifikācijai un atšķirīgām pilsētas daļām teritorijām, bet konceptuāli atbalstāms uzstādījums.
9.1.4. Atbilstoši atsevišķu teritoriju apbūves specifikai (Vecrīga, Centrs, 20.gs. apbūve, piepilsēta) veicināt piemērotu transporta veidu	Attiecas	Tiešā veidā nav noteikts TIAN.		Jaunajā plānojumā jānosver, ka dažādās pilsētas vietās - dažādas prioritātes, transporta struktūra un satiksmes organizācijas risinājumi atbilstoši pilsētas plānojuma struktūrai, esošajām un plānotajām funkcijām. Jaunajā Ilgtspējīgas stratēģijas projektā

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
un satiksmes organizācijas attīstību.				ir ļoti labas iestrādes šīs politikas īstenošanai.
9.1.5. Veicināt būvniecības vai rekonstrukcijas tehniski – ekonomisko pamatojumu izstrādi, lietojot perspektīvo transporta plūsmu modelēšanu, lai sekmētu operatīvu un objektīvu lēmumu pieņemšanu par kapitālieguldījumu racionālu izmantošanu.	Daļēji	Nav risinājumu	Tiek vērtēta būvniecības ietekmes uz satiksmes intensitāti – plūsmu izpēti un prognozes.	Nostādne pārmantojama un konkrētāk iestrādājama TIAN – taču transporta modelēšanas rezultāti nedrīkst tikt uzskatīti par vienīgo pareizo atbildi lēmumu pieņemšanai – jāskatās uz situāciju integrētā veidā.
9.2. Ceļu (ielu) tīkls				
9.2.1. Veidot vienotu satiksmes ceļu mezglu, apvienojot ārpilsētas un pilsētas galvenos ceļus (ielas).	Attiecas	Transporta shēma	Nepietiekoši skaidrs formulējums.	Nav pārmantojams.
9.2.2. Veidot pilsētā hierarhisku ceļu (ielu) tīkla sistēmu, atbilstoši ceļu (ielu) klasifikācijai.	Attiecas	Transporta shēma		Politika atbalstāma, taču vēlams noteikt skaidrākas prioritātes (vai secību) konkrētu segmentu būvniecībai vai rekonstrukcijai.
9.2.3. Veidot B kategorijas ceļu (ielu) un C kategorijas ceļu (ielu) vienotu sistēmu.	Attiecas	Transporta shēma	Dublē iepriekšējo punktu.	Nav pārmantojams, jo dublējas.
9.2.5. Rezervēt trases Daugavas šķērsojumiem (tiltiem vai tuneļiem ar pieejām) Ziemeļos no Vanšu tilta Rīgas Ziemeļu transporta koridoram un Hanzas šķērsojumam, Ņemot vērā,	Attiecas	Transporta shēma	Nav politikas objekts.	Kā uzdevums – pārmantojams.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
ka Ziemeļu šķērsojuma galvenā funkcija ir starpreģionālo saistību apkalpošana, bet Hanzas šķērsojums kalpos pārsvarā iekšpilsētas pārvadājumiem.				
9.2.6. Pirmās būvniecības kārtas objekti ir realizējami šādā secībā: I. pieejas Dienvidu tiltam – vispirms kreisajā, pēc tam labajā krastā. II. Austrumu maģistrāle. III. Via Baltica ievads Rīgā (Brīvības ielas dublieris). IV. Rīgas Ziemeļu transporta koridors.	Attiecas	Transporta shēma/ kārtas tajā nav atspoguļotas.	Jāatzīmē, ka nav pieminēts Hanzas šķērsojums, kas pilsētas transporta sistēmas optimizēšanai ir ļoti nepieciešams.	Jaunajā plānojumā nepieciešams noteikt prioritātes atbilstoši stratēģijai, kā arī jāizvērtē Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns.
9.3. Gājēji				
9.3.1. Veicināt gājēju ielu izveidošanu Vecrīgā, attiecīgi samazinot transporta plūsmu.	Daļēji	Grafiski nav atspoguļots. TIAN nav atspoguļots.	Jautājumu risina RVC AZ TP.	Jaunajā plānojumā izvērtējamas gājēju ielu (vai ielas ar prioritāti gājējiem) veidošanas iespējas arī ārpus Vecrīgas – Tērbatas iela, Kr. Barona iela. Plānojumā veicināma drīzāk t.s. „staigājamība” un centra teritoriju savienojamība - maršruti; objekti uz kuriem iet (piemēram, tūristi).
9.3.2. Nodrošināt ietvju platumu atbilstoši gājēju plūsmu lielumam, t.sk. sabiedriskā transporta pieturvietās.	Daļēji	TIAN - prasības ietvēm. Plūsmu aprēķini konkrētos projektos.	Nav politikas objekts. Jāatzīmē, ka vietās, kur ir problēmas ar ietvju platumu var izvērtēt iespējas izmantot citus risinājumus, piemēram, t.s. „apvienotās telpas” principu; arī prioritāti gājējiem.	Satiksmes infrastruktūras objektu integrētas plānošanas nepieciešamība kontekstā ar citiem pilsētvides elementiem.
9.3.3. Vietās ar aktīvākām gājēju plūsmām veicināt gājēju pāreju izveidošanu	Daļēji	Prasību / kritēriju divlīmeņu pārejām nav.	Atbilst tikai ļoti nedaudzām vietām – Ulmaņa gatve; bet kā kopējs princips nav izmantojams.	Satiksmes infrastruktūras objektu integrētas plānošanas nepieciešamība kontekstā ar citiem pilsētvides elementiem.

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
divos līmeņos (AZ un pilsētas perifērijas rajonos).				
9.4. Velotransports				
9.4.1. Veicināt nepārtrauktu un pakāpenisku velosatiksmes un veloinformācijas sistēmas attīstību, integrējot to kopējā pilsētas transporta infrastruktūrā, tā sekmējot velotransporta izmantošanu ikdienas braucienu veikšanai, kā arī atpūtai un sportam.	Daļēji	Velocēļu shēma TIAN - prasības velocēļiem, velojoslām.		Jaunajā plānojumā jānosaka prioritātes veloceliņiem / velosatiksmes attīstībai. Informācijas sistēma neattiecas uz plānojumu.
9.4.2. Sekmēt pietiekami blīva, integrēta un pārskatāma veloceliņu tīkla attīstību, kas nodrošinātu dzīvojamās, darbavietu, publiskās apbūves un dabas teritoriju pieejamību, augstu satiksmes drošību un patīkamu maršruta vides kvalitāti.	Daļēji	Velocēļu shēma		Pozitīva nostādne, atbalstāma. Vajadzīgas prioritātes veloceliņiem.
9.4.3. Veicināt drošu velonovietņu ierīkošanu daudzstāvu un pazemes autonovietnēs, kā arī pie sabiedriski nozīmīgām iestādēm, tā sekmējot to pieejamību.	Daļēji	Nav TIAN - prasības velonovietnēm		Pozitīva nostādne, atbalstāma.
9.5. Pilsētas sabiedriskais transports				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
9.5.2. Nodrošināt sabiedriskā transporta tīkla attīstību, kuram par mugurkaulu ir modernizēts tramvajs.	Daļēji	Transporta shēma	Nav teritorijas plānojuma tieša kompetence.	Tramvaja attīstība ir plānota un to iespējams turpināt arī jaunajā plānojumā. Jāpārvērtē Rīgas un Pierīgas mobilitātes plānā iekļautais tramvaja līnijas risinājums uz lidostu „Rīga”.
9.5.6. Paplašināt sabiedriskā transporta tīklu tā, lai pieturvietas būtu sasniedzamas ne vairāk kā 8 minūšu laikā (ātrums 4 km/stundā), nepārsniedzot 500 m attālumu.	Daļēji	Nav risinājumu		Nepieciešams noteikt un grafiski parādīt sabiedriskā transporta apkalpes rādījumus; pašlaik tādi ir iekļauti tikai transporta izpētē.
9.5.8. Ierīkot kompaktus, ērtus un pievilcīgus pārsēšanās mezglus, kas nodrošina pasažieriem minimālu (līdz 5 min.) laika patēriņu mainot transporta līdzekļus.	Daļēji	Nav risinājumu	Būvniecība ir finansējuma un dizaina jautājums.	Atbilstoši nepieciešamajiem apkalpes rādījumiem iespējams iezīmēt šo mezglu izvietojumu.
9.5.12. Nodrošināt jauna tramvaja depo būvniecību Rumbulā.	Daļēji	Nav risinājumu		Jaunajā plānojumā izvērtēt šī objekta aktualitāti.
9.5.13. Veicināt prāmju satiksmes ierīkošanu pāri Daugavai, kā palīgīdzekli Daugavas tiltu caurlaides spējas deficīta samazināšanai.	Daļēji	Nav risinājumu		Jaunajā plānojumā izvērtēt prāmju satiksmes aktualitāti. Iespējams, ka lietderīgi atstāt maršrutu Vecmīlgrāvis – Bolderāja.
9.5.14. Izstrādāt un ieviest pasažieru pārvadājumu ar ūdens transportu attīstības koncepciju.	Daļēji	Nav risinājumu (Ir atzīmētas jahtu piestātņu vietas).		Jaunajā plānojumā izvērtēt pasažieru ūdens transporta aktualitāti.
9.5.3. Pilsētas pārvadājumi ar ārpilsētas transportu				

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
9.5.19. Aktivizēt dzelzceļa rezerves iekšpilsētas pasažieru pārvadājumiem un izskatīt iespēju izveidot pilnu dzelzceļa loku pilsētā	Daļēji	Transporta shēma; dzelzceļa teritorijas.	Loks ir iezīmēts. Projekta realizācija ir ārpus plānojuma kompetences.	Jāizvērtē Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna priekšlikumi.
9.5.20. Reģionālo autobusu un maršruta taksometru reisu apkalpošanai paredzēt jaunas novietnes Rūpniecības preču tirgus vietā, Torņakalna stacijas un Skanstes ielas apkaimē.	Daļēji	Nav pietiekoši skaidri nolasāmu risinājumu.		Jāizvērtē, vai ir lietderīgi šīs vietas atstāt; projekti nav septiņu gadu laikā pavisam izstrādāti.
9.6. Autotransports				
9.6.2. Kravas transports				
9.6.3. Veicināt prāmja satiksmes organizāciju starp Vecmīlgrāvi un Bolderāju kravas pārvadājumiem.	Daļēji	Grafiskajā daļā atzīmētas pietātnes.		Ideja atbalstāma. Prāmi gan drīkstētu izmantot arī citi transporta līdzekļi un kājāmgājēji.
9.7. Ārējie transporta sakari				
9.7.1. Dzelzceļa transports				
9.7.1.4. Integrēt dzelzceļu pilsētas sabiedriskā transporta tīklā.	Daļēji	Nav risinājumu		Jautājums skatāms kontekstā ar 9.5.19.politiku. Risinājumi ietverti arī Rīgas un Pierīgas mobilitātes plānā..
9.7.2. Autoceļi un autotransports				
9.7.2.2. Perspektīvā saglabāt un attīstīt Rīgas starptautisko autoostu tās pašreizējā novietnē galvenokārt starptautisko un tālsatiksmes reisu apkalpošanai.	Daļēji	RVC AZ teritorijas plānojumā. RVC AZ TIAN jautājums. Šajos TIAN ir ietvertas teritorijas izmantošanas prasības.		Saglabāt nostādni arī jaunajā plānojumā.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
9.7.3. Jūras transports				
9.7.3.1. Ar teritorijas plānošanas instrumentu palīdzību nodrošināt Rīgas ostas attīstībai pietiekami lielu teritoriju, piemērotu infrastruktūru un efektīvus transporta pievedceļus (automaģistrāles un dzelzceļu), kas neskar pilsētas centru un novirza smago kravu transportu uz pilsētas lielceļiem.	Ir	Ostas robežas; ostas teritoriju zonējums TIAN - prasības ostas teritorijām.	Ostas robežas ir noteiktas	Uzklausīt Rīgas brīvostas aktualitātes un izvērtēt nepieciešamību pēc korekcijām teritoriju izmantošanā.
9.7.3.2. Sekmēt pasažieru prāmju satiksmes attīstību starp Rīgu un citām pilsētām, atbalstot esošo pasažieru pietātnu paplašināšanu un jaunu veidošanu Daugavas labajā krastā.	Daļēji	Ostas robežas; ostas teritoriju zonējums TIAN - prasības ostas teritorijām.	Vairāk ir kruīza kuģu; tiem ir nepieciešama infrastruktūra un pietātnes pēc iespējas tuvāk Vecrīgai. Politikā sniegtais formulējums ir pretrunā ar grafiskajā daļā redzamo, ka atsevišķas prāmju pietātnes ir pieļautas arī Daugavas kreisajā krastā.	Jaunajā plānojumā jāizvērtē Eksportostas un Andrejsalas zonējums. Pašlaik tās ir Centru apbūves teritorijas ar neatbilstošu izmantošanu. Nevajadzētu pieļaut kruīza kuģu un lielu pasažieru prāmju pietātnu attīstību Ķīpsalā vai Podragā, jo šo teritoriju sasniedzamība ir apgrūtināta.
9.7.4. Gaisa transports				
9.7.4.1. Veicināt sadarbību ar lidostas administrāciju, Satiksmes ministriju, Rīgas rajonu un Mārupes pagastu, lai, kopēji plānojot, varētu radīt lidostas attīstībai vislabvēlīgākos apstākļus, kas atbilstu arī Rīgas interesēm.	Daļēji	Nav risinājumu		Kopēja plānošana pagaidām nenotiek. Varētu veidot kopēju pilsētas un piegulstošo teritoriju attīstības plānu kopā ar Mārupi.
9.7.4.2. Veicināt ērtu sabiedriskā transporta sakaru nodrošinājumu (t.sk. izskatot	Daļēji	Nav risinājumu		Nākošajā plānojumā iekļaut vai nu tramvaja līniju vai arī savienojumu ar dzelzceļu (Rail Baltica).

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
iespēju perspektīvā izveidot sliežu transporta līniju) starp lidostu un Rīgas centru.				
9.9. Transporta kustības īpašā režīma zona Vecrīgā				
9.9.1. Sagatavot Rīgas domes saistošos noteikumus, kas nosaka īpašā režīma teritorijas zonas robežas, kurā tiktu ierobežota transportlīdzekļu kustība.	Attiecas	Nav risinājumu	Nav aktuāli.	Pašreizējais risinājums ar piebraukšanas iespējamību, bet tranzīta novēršanu ir atbalstāms. Stingrākām prasībām pagaidām nav pamata.
9.11. Vienota satiksmes pārvaldes sistēma				
9.11.2. Pilsētas transporta sistēmas plānošanas procesā pielietot modelēšanas metodi, izmantojot elektroniskos transporta simulācijas modeļus.	Daļēji	Transporta izpēte.		Jaunajā plānojumā ieteicams izvērtēt esošo transporta shēmu rūkošās pilsētas kontekstā – realizācijas prioritātes, kārtas, īstermiņa un ilgtermiņa pasākumus.
9.12. Atsevišķu pilsētas teritoriju transporta apkalpes principi:				
9.12.1. Plānojot un attīstot Rīgas transporta sistēmu, ievērot komplekso pilsētas struktūru, attiecīgi pielietojot atšķirīgus attīstības principus un nosacījumus Vecrīgā, pilsētas centrā, pārējā pilsētas teritorijā un attiecībā uz Rīgas sasaisti ar apkārtējām teritorijām	Daļēji	Transporta shēma. Daļēji ir ietverts TIAN Prasības atkarībā no ielu kategorijām.		Vecrīgā un Centrā – paskaidrojuma raksta uzdevumi attiecas uz satiksmes organizāciju; bet pārējā daļā – uz transporta shēmu un stāvparku izvietojumu, u.tml.
10. SABIEDRISKĀS IESTĀDES				

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
10.1. Attīstot pilsētu, tuvināt iedzīvotājiem tiem nepieciešamos pakalpojumus, iespēju robežās lokalizējot sociālo infrastruktūru.	Attiecas	Zonējums - Publiskās apbūves teritorijas, Jauktas apbūves teritorijas, Centru apbūves teritorijas. TIAN - prasības dažādu funkcionālo zonu izmantošanai. Prasības sociālās infrastruktūras aprēķiniem.		Pakalpojumu tuvināšana lielākoties notiek optimizējot transporta infrastruktūru un sabiedriskā transporta pieejamību. Attiecībā uz iestāžu izvietojumu tiešā dzīvesvietas tuvumā aktuālākais jautājums ir pirmsskolas izglītības iestāžu un sākumskolu izvietojums. Jaunajā plānošanas periodā ir jāizvērtē risinājumi sarūkošajā pilsētā – ko darīt, ja iestādes jāslēdz iedzīvotāju trūkuma dēļ.
10.2. Prioritāri izmantot esošās sabiedriski nozīmīgās būves iedzīvotāju izglītības, mācību, kultūras un atpūtas, veselības un sociālās aprūpes vajadzībām.	Daļēji	Zonējums – Publiskās apbūves teritorijas. TIAN - prasības Publiskās apbūves teritoriju izmantošanai.		Jāizvērtē, vai principu vienmēr ir lietderīgi ievērot – ja esošās ēkas ir fiziski vai morāli novecojušas, nepiemērotas esošajai izmantošanai, iespējams, ka funkcija ir jāmaina.
10.3. Nodrošināt zemesgabalus sabiedriskās apkalpes objektu būvniecībai ērtas sasniedzamības robežās.	Daļēji	Zonējums – Publiskās apbūves teritorijas. TIAN - prasības sociālās infrastruktūras aprēķiniem.		Jaunu publiskās apbūves teritoriju esošajā plānojumā ir maz. Izvietojums plānojams galvenokārt lokālplānojumos un detālplānojumos, pamatojoties uz konkrētām attīstības iecerēm. Iespējams arī komplekss pētījums par pakalpojumu infrastruktūras izvietojumu kopumā. Lai to saistītu ar pašvaldības rīcībām, nepieciešama aktuāla datu bāze par pašvaldības objektiem un īpašumiem, kas izmantojama arī teritorijas plānošanas vajadzībām.
10.1. Izglītība				
10.1.7. Pieļaut telpu rezervēšanu un izmantošanu daudzdzīvokļu māju pirmajos stāvos bērnu un jauniešu centru izvietojumam.	Daļēji	TIAN - prasības dzīvojamās apbūves teritorijām pieļauj šādu izmantošanu.		Jaunajā plānojumā ietvert nosacījumus, kas atbalsta šādus izmantošanas veidus.

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
Pirmsskolas iestādes				
Vispārizglītojošās skolas				
Augstskolas un koledžas				
10.1.18. Veicināt pašvaldības sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm.	Daļēji	Plānojumā - Jaunais Rīgas centrs, tā detālplānojums.		Jaunajā plānojumā ietvert nosacījumus , atbilstoši stratēģijai (prioritārā attīstības teritorija „ZIC”), arī paredzēt pasākumus pašvaldības dalībai teritorijas attīstībā.
10.1.19. Veicināt zinātniski pētniecisko institūtu attīstību Rīgā.	Daļēji	Plānojumā - Jaunais Rīgas centrs, tā detālplānojums.		Jaunajā plānojumā ietvert nosacījumus , atbilstoši stratēģijai (prioritārā attīstības teritorija „ZIC”), arī paredzēt pasākumus pašvaldības dalībai teritorijas attīstībā.
10.2. Kultūra				
10.2.1. Veicināt kultūras objektu attīstību Rīgā, tai skaitā pilsētas dzīvojamo rajonu jeb apkaimju robežās.	Attiecas	Plānojumā pārstāvēti maz - perspektīvie objekti: LNB, koncertzāle, laikmetīgās mākslas muzejs. TIAN nav īpašu prasību. Nosacījumi LNB un Rīgas koncertzāles attīstībai – detālplānojumā.		Ja lietderīgi, jaunajā plānojumā var ietvert vietējās nozīmes objektus, atbilstoši apkaimju pētījumiem.
10.2.2. Veicināt sekojošu nacionālās nozīmes kultūras un izglītības objektu būvniecību Rīgā: 10.2.2.1. Nacionālā bibliotēka, 10.2.2.2. Laikmetīgās mākslas muzejs,	Attiecas	Plānojumā pārstāvēti maz - perspektīvie objekti: LNB, koncertzāle, laikmetīgās mākslas muzejs. TIAN nav īpašu prasību. Nosacījumi		Jaunajā plānojumā TIAN iespējams noteikt īpašas unikālas prasības / šiem projektiem.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
10.2.2.3. Akustiskā koncertzāle.		LNB un Rīgas koncertzāles attīstībai – detālplānojumā.		
10.3. Sociālā aprūpe Pamatā stratēģijas un programmas jautājums Plānojumā iespējams izvērtēt pakalpojumu iestādes, ietvert priekšlikumus to izvietojuma optimizēšanai, balstoties uz iedzīvotāju plūsmu un demogrāfisko tendenču analīzi.				
10.4. Veselības aprūpe Jautājumā par pakalpojuma pieejamību būtu jāvērs uzmanība iespējām piekļūt esošajām iestādēm – sabiedriskais transports, ceļi un autonovietnes. Pamatā tā ir valsts politikas kompetence.				
Veselīgs dzīvesveids				
10.4.4. Veicināt sadarbību starp pašvaldību, valsti, sabiedriskajām organizācijām un sabiedrību veselīgas vides veidošanā un veselīga dzīvesveida popularizēšanā.	Daļēji	Plānojumā noteiktās rekreācijas teritorijas, sporta un aktīvās atpūtas objekti. TIAN - prasības publiskās ārtelpas veidošanai, Apstādījumu un dabas teritorijām.		Veselīgs dzīvesveids teritorijas plānojumā tiešā veidā netiek reprezentēts. Tas ir iekodēts citās sadaļās: transporta sadaļa; dabas teritorijas u.c.
10.4.5. Popularizēt un palielināt videi draudzīgu un veselību veicinošu transporta veidu izmantošanu, ierobežojot videi nedraudzīgu transporta veidu izmantošanu.	Daļēji	Transporta sadaļa; veloceļu shēma		Jaunajā plānojumā var izvērst arī TIAN prasības attiecībā uz videi draudzīgu pārvietošanos, kā arī pasniegt risinājumus satiksmes organizācijas jautājumos.
10.5. Sports				
10.5.1. Izskatīt iespējas pilsētas parkos un mežos izveidot videi nekaitīgus	Daļēji	Apstādījumu un dabas teritoriju. Jāatzīmē, ka detalizētākas		Pamatā tas ir parku projektēšanas un plānošanas jautājums, šajos līmeņos precīzē risinājumu, konkrētās parku un mežaparku funkcijas. Jaunajā

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
sporta objektus - skriešanas, slēpošanas, riteņbraukšanas, skrituļslidošanas celiņus.		klasifikācijas nav. TIAN - prasības labiekārtojumam.		plānojumā iespējams noteikt konkrētu teritoriju izmantošanas mērķus un nosaukt pašvaldības prioritātes to attīstībā (izbūvē).
10.5.4. Veicināt nelielu sporta un aktīvās atpūtas objektu izveidošanu daudzstāvu dzīvojamo māju mikrorajonu iekšpagalmos, kā arī lielos sabiedriskos objektos, piemēram, lielveikalos.	Daļēji	TIAN - prasības iekšpagalmiem, teritoriju labiekārtošanai		Saglabāt šādu nostādni jaunajā plānojumā.
10.5.5. Veicināt starptautiskas nozīmes airēšanas sporta centra izveidošanu ar 2000 m airēšanas kanālu un nepieciešamo krasta komunikāciju joslu Daugavas piekrastes zonā Lucavsalā.	Daļēji	Atzīmēts shēmā.		Pamatā Attīstības programmas kompetence.
10.5.6. Noteikt papildus teritorijas sporta un fiziskās kultūras attīstības vajadzībām -Mārupītes parks, Uzvaras parks, Arkādijas parks, Māras diķim piegulošā teritorija un sporta komplekss "Arkādija", Anniņmuižas meža parka teritorija un Reģionālais sporta centrs „Anniņmuiža”, Grīziņkalna teritorija ar skeitparku.	Daļēji	Šīs teritorijas nav īpaši atzīmētas, tām nav specifisku nosacījumu.		Jānosaka attīstības prioritātes un secību jaunajā plānojumā, kā arī tiem jābūt iekļautiem Attīstības programmā.
10.5.7. Nodrošināt perspektīvo veloceļu tīklu sasaisti ar pilsētas sporta	Daļēji.	Velocēlu shēma (nav skatīta kontekstā ar minētajiem objektiem).		Ļoti vispārīga nostādne. Jaunajā plānojumā jāizvērtē, kā ir realizēta veloceļu attīstība saistībā ar šo nostādni.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
objektiem, paredzot atbilstoši aprīkotu velonovietņu izveidi pie tiem.				Jāpārskata perspektīvo sporta objektu izvietojuma shēma – piemēram, Podragā tas nav lietderīgs risinājums.
10.5.8. Perspektīvās sporta bāzes censties izvietot pēc iespējas tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai, bet skolēniem — to mācību vietai.	Daļēji	Atzīmēts shēmā.		Jaunajā plānojumā jāpārskata perspektīvo sporta objektu izvietojuma shēma – piemēram, Podragā tas nav lietderīgs risinājums.
10.5.10. Veicināt Rīgas virszemes ūdens objektu izmantošanu arī sporta nolūkos, t.sk. veidojot laivu un jahtu piestātnes tām piemērotās vietās.	Attiecas	Shēma „Publiski pieejamās krastmalas un ūdens teritoriju izmantošana”. TIAN - prasības krastmalu un ūdens teritoriju izmantošanai (arī piestātnēm)		Jaunajā plānojumā turpināt šo virzienu; konkretizēt laivu un jahtu piestātnes.
10.5.11. Ierobežot bruģa seguma izmantošanu pilsētas parkos, jo šāds segums ir ļoti traumatisks, veicot sporta un rekreācijas nodarbības.	Attiecas	Nav risinājumu.		Nav politikas objekts. Jaunajā plānojumā TIAN iespējams papildināt ar specifiskām prasībām – dažādām aktivitātēm dažādus segumus.
10.6. Rekreācija un tūrisms				
<i>Dabiskie rekreācijas resursi</i>				
10.6.1. Veicināt labiekārtotu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča peldvietu izveidi Vakarbuļļos un Vecāķos.	Attiecas	Grafiskajā daļā ir atzīmētas peldvietas. Tādas ietvertas arī nākošajos plānošanas līmeņos (Mežaparka lokālplānojums, u.c.). TIAN ļoti nedaudz nosacījumu.		Jaunajā plānojumā ietveramie aspekti: peldvietu labiekārtojuma nosacījumi, prioritātes pašvaldības projektiem to labiekārtošanā; peldvietu monitorings, kā arī iespējas izmantot publiskai rekreācijai kādas Rīgas Brīvostas teritorijas.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
10.6.2. Veicināt labiekārtotu publisko peldvietu izveidi piemērotās vietās.	Attiecas	Grafiskajā daļā ir atzīmētas peldvietas. Tādas ietvertas arī nākošajos plānošanas līmeņos (Mežaparka lokālplānojums, u.c.). Attiecas / ir ietverts (ļoti nedaudz nosacījumu).		Jaunajā plānojumā ietveramie aspekti: peldvietu labiekārtojuma nosacījumi, prioritātes pašvaldības projektiem to labiekārtošanā; peldvietu monitorings.
10.6.4. Gar abiem Daugavas krastiem ārpus Rīgas brīvostas teritorijas atstāt nepārtrauktu, publiski pieejamu, neapbūvētu joslu (min. 10m), kura ir labiekārto un jāapzaļumo gājēju lietošanai. Vietās, kur tas iespējams, promenāde jāpaplašina apzaļumotos parkos.	Daļēji	Shēma „Publiski pieejamās krastmalas un ūdens teritoriju izmantošana”. TIAN - aizsargjoslas un tauvas josla		Apšaubāmi, ka šī nostādne ir burtiski realizējama visās krastmalās. Vēlams to pārformulēt. Iespējams, ka ir jānodrošina vienlaidus gājēju un velokustība, arī izmantojot iespēju veidot apejas, kur nav iespējams piekļūt tieši pie ūdens. Lielā mērā tas ir arī kontroles jautājums.
10.6.5. Atstāt nepārtrauktu neapbūvētu joslu (min. 10m) gar Ķīšezeru un Juglas ezera krastiem, veicot tās labiekārtošana gājēju vajadzībām.	Attiecas	Shēma „Publiski pieejamās krastmalas un ūdens teritoriju izmantošana”. TIAN - aizsargjoslas un tauvas josla		Apšaubāmi, ka šī nostādne ir burtiski realizējama visās krastmalās. Vēlams to pārformulēt. Iespējams, ka ir jānodrošina vienlaidus gājēju un velokustība, arī izmantojot iespēju veidot apejas, kur nav iespējams piekļūt tieši pie ūdens. Lielā mērā tas ir arī kontroles jautājums.
10.6.7. Izvērtēt iespēju veidot Rīgā suņu pastaigu laukumus un veikt citus pasākumus dzīvnieku turēšanas apstākļu uzlabošanai, lai novērstu pilsētas vides piesārņošanu,	Daļēji	Prasību veidot suņu pastaigu laukumu nav. Ir nosacījumi koku saglabāšanai šādos laukumos un vēl nedaudz prasību, ja tie		Jaunajā plānojumā iespējas noteikt vietas, kur izvietot laukumus. Atļaut veidot privātus laukumus.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
kā arī mazinātu dzīvnieku kodumu risku.		tiek veidoti.		
<i>Cilvēku veidotie rekreācijas resursi</i>				
10.6.11. Lielāku uzmanību pievērst gājēju zonu paplašināšanai, veidojot gājēju un tirdzniecības ielas pilsētā.	Daļēji	Grafiski nav atspoguļots. TIAN nav atspoguļots.		Jaunajā plānojumā izvērtējamas gājēju ielu veidošanas iespējas arī ārpus Vecrīgas – Tērbatas iela, Kr. Barona iela. Jābūt paskaidrotai arī pašvaldības lomai šādu zonu attīstībā. Plānojumā veicināma drīzāk t.s. „staigājāmība” un centra teritoriju savienojamība - maršruti; objekti uz kuriem iet (piemēram, tūristi).
10.6.13. Veidot īslaicīgas un ilglaicīgas stāvvietas tūristu autobusiem.	Attiecas	Nav risinājumu		Jaunajā plānojumā ietvert prasības lokālplānojumam, detālplānojumam – plānot autobusu stāvvietas pie lieliem un apmeklētiem objektiem.
10.6.14. Veicināt jaunu naktsmītņu veidošanos Rīgā, tai skaitā naktsmītņu, kas atbilstu vidējai un zemākajai klasei, piemēram, hosteli.	Attiecas	Teritorijas zonējums – pamatā Jauktas apbūves teritorijas, Centru apbūves teritorijas TIAN - prasības teritoriju izmantošanai ir atbalstošas viesnīcu ierīkošanai un būvniecībai.		Viesnīcas ir atļautas daudzās funkcionālajās zonās. Ierobežojumi var būt saistīti galvenokārt ar transporta problēmām, stāvvietām. Jāatzīmē, ka Rīgā pašreiz drīzāk trūkst augstākās kategorijas viesnīcu. Pašvaldība varētu piedāvāt vietu – uz izdevīgiem nosacījumiem – mērķa teritorija.
10.7. Valdība un pašvaldība				
10.7.1. Izvērtējot iespējas, veicināt jauna Rīgas administratīvā centra būvēšanu Pārdaugavā (Torņakalna apkaimē) valsts un pašvaldības institūciju	Attiecas	Ir struktūrshēmā. Ir detālplānojums TIAN īpašu nosacījumu nav.	Pašlaik centrs ir atzīmēts struktūrshēmās; ir detālplānojums;	Piedāvāts paplašināt jēdzienu ar ZIC. Centram jāiekļaujas tā sastāvā.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
izvietojšanai.				
11. INŽENIERINFRASTRUKTŪRA				
Lielākā daļa nostādņu nav saistītas ar teritorijas plānojuma kompetenci, bet nozares / uzņēmumu attīstības plāniem. Jaunajā plānojumā būtu jāizvērtē stratēģiskās prioritātes un jānorāda konkrētas prioritātes (prioritārās teritorijas) inženiertehniskās apgādes nodrošināšanā, saistot tās ar pašvaldības rīcībām.				
11.1. Ūdensapgāde				
Jaunajā plānojumā jāizvērtē iespēja un lietderība neatļaut individuālus ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumus.				
11.1.1. Panākt Rīgas ūdens apgādes sistēmas un tās sniegto pakalpojumu atbilstību ES likumdošanas normu prasībām un sekojošam pakalpojumu standartam:\	Attiecas	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		Jāpārvērtē prioritātes atbilstoši jaunajam plānojumam; pašvaldības atbalsts infrastruktūras attīstībai; kāda bijusi esošo uzdevumu realizācija?. Vairāk attiecas uz uzņēmuma attīstības plāniem („Rīgas Ūdens”). Plānojumā parāda esošo situāciju un prioritārās apgādājamās / attīstāmās teritorijas. Būtu labi, ja „Rīgas Ūdens” pieskaņotos plānojuma prioritātēm.
11.1.5. Jaunu dzīvojamo rajonu veidošanas gadījumā veicināt to nodrošināšanu ar centralizēto ūdens apgādes sistēmu.	Attiecas	Inženierkomunikāciju shēmas 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		Jaunajā plānojumā jāizvērtē iespēja un lietderība neatļaut individuālus risinājumus.
11.1.8. Atjaunot ugunsdzēsšanas ūdens hidrants un ūdens ņemšanas vietas.	Daļēji	TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		Plānojumā jānorāda kritiskās vietas un prioritātes.
11.2. Kanalizācija un lietus ūdens kanalizācija				
Kanalizācija				
11.2.1. Panākt Rīgas kanalizācijas sistēmas un tās	Attiecas	Inženierkomunikāciju shēmas		Jāpārvērtē prioritātes atbilstoši jaunajam plānojumam; pašvaldības atbalsts infrastruktūras

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
sniegto pakalpojumu atbilstību ES direktīvu un normatīvu prasībām un sekojošam pakalpojumu standartam:		TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		attīstībai; kāda bijusi esošo uzdevumu realizācija?. Vairāk attiecas uz uzņēmuma attīstības plāniem („Rīgas Ūdens”). Plānojumā parāda esošo situāciju un prioritārās apgādājamās / attīstāmās teritorijas. Būtu labi, ja „Rīgas Ūdens” pieskaņotos plānojuma prioritātēm.
11.2.5. Pirms jaunas būvniecības jāveic teritorijas inženiertehniskā sagatavošana, tajā skaitā maģistrālo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums. 2.13. Inženiertehniskā teritorijas sagatavošana.		Jāprecizē atbildība maģistrālo inženierkomunikāciju būvniecībā, arī pašvaldības atbalsts.
11.2.7. Rūpējoties par vides stāvokļa uzlabošanu un lai nodrošinātu gruntsūdeņu aizsardzību, panākt notekūdeņu novadišanu centralizētajā kanalizācijas sistēmā tajās pilsētas teritorijās, kurās ir pieejami centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumi.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums. 2.13. Inženiertehniskā teritorijas sagatavošana.		Jaunajā plānojumā saglabāt esošo nostādni.
Lietus ūdens kanalizācija				
11.2.8. Panākt Rīgas lietus ūdens kanalizācijas pakalpojumu atbilstību ES direktīvu un normatīvu prasībām un pakalpojumu	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes		Jāpārvērtē prioritātes atbilstoši jaunajam plānojumam; pašvaldības atbalsts infrastruktūras attīstībai; kāda bijusi esošo uzdevumu realizācija?. Vairāk attiecas uz uzņēmuma attīstības plāniem (RD Satiksmes departaments).

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
standartam:		infrastruktūras nodrošinājums		Plānojumā parāda esošo situāciju un prioritārās apgādājamās / attīstāmās teritorijas.
11.2.10. Paplašināt lietus ūdens kanalizācijas tīklus, ar mērķi nodrošināt lietus ūdens kanalizācijas sistēmas pakalpojumu pieejamību visai Rīgai.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		Izvērtēt vietas (pilsētas daļas), kur obligāti ilgtspējīgi lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumi. Jāsālāgo RD Satiksmes departamenta un „Rīgas ūdens” kompetences ūdenssaimniecības pārraudzībā un attīstībā.
11.3. Siltumapgāde				
11.3.1. Ierobežot lokālās siltumapgādes avotu būvniecību Rīgā, bet jo īpaši teritorijās (un tām piegulošajās teritorijās), kurās jau tagad gaisa kvalitāte ir sliktāka nekā normatīvajos aktos noteiktie robežlielumi veselības un vides aizsardzībai.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums (97.1 Teritorijas izbūvē, kur ir pieejamas centralizētas vai pie pilsētas inženierkomunikāciju tīkliem pieslēgtas būves ekspluatācijai nepieciešamās inženierkomunikācijas, pieslēgums pie iepriekšminētajiem inženierkomunikāciju tīkliem ir obligāts. (RD		Lokālas siltumapgādes ierobežošanas jautājumi skatāmi vienīgi saistībā ar vides kvalitāti, taču pašreiz pasaulē ir tendence, ka lokālie risinājumi siltuma vai elektroapgādei nebūt netiek uzskatīti kā sliktāki par individuāliem, ja tiek ievēroti ilgtspējīgu būvju standarti.

Politika	TP / TIAN kompe- tence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
		18.06.2013. saistošo noteikumu Nr.219 redakcijā)).		
11.4. Elektroapgāde un pilsētas apgaismojums				
<i>Elektroapgāde</i>				
11.4.1. Sadarbībā ar AS „Latvenergo”, paaugstinātu slodžu gadījumā uz elektrisko kabeļu tīklu, veicināt atbilstošā tīkla nomaiņu vai jaunu tīklu izbūvi, kā arī vietu izvēli jaunu 110 kV apakšstaciju un to savienojošo pazemes kabeļu elektrolīniju būvniecībai.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums		Pašvaldības jautājums ir pilsētas augstsprieguma loka būvniecība; apakšstaciju izvietojums saistībā ar industriālo politiku prioritārām teritorijām.
<i>Pilsētas apgaismojums</i>				
11.4.4. Veicināt rekonstrukciju apgaismojuma komunikāciju līnijām ar zemē ieguldītiem kabeļiem, kuras atrodas avārijas stāvoklī, tādējādi samazinot ekspluatācijas izmaksas potenciālo avāriju seku likvidācijā.	Daļēji	TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums 2.20. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi		Jaunajā plānojumā izvērtēt iespējas ieviest inteligento vadību; uzlabot energoefektivitāti.
11.4.5. Veicināt apgaismojuma ierīkošanu Rīgas neapgaismotajās ielās, tādējādi uzlabojot pasīvo	Daļēji	TIAN 2.20. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi		Jaunajā plānojumā izvērtēt iespējas ieviest inteligento vadību; uzlabot energoefektivitāti.

Politika	TP / TIAN kompetence	TP /TIAN risinājumi	Secinājumi	Ieteikumi jaunajam Rīgas teritorijas plānojumam
drošību pilsētā.				
11.4.6. Nodrošināt apgaismojuma sistēmas attīstību jaunās attīstības teritorijās.	Daļēji	TIAN 2.20. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi		Pārmantojama politika.
11.5. Gāzes apgāde				
11.5.1. Sadarboties ar AS „Latvijas Gāze” Rīgas gazifikācijas jautājumu risināšanā gan esošo teritoriju, gan perspektīvo attīstības teritoriju nodrošināšanā ar gāzes infrastruktūru.	Daļēji	Inženierkomunikāciju shēmas TIAN 2.12. Inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājums	Praksē maz saistās ar teritorijas plānojumu; lielākoties – ar uzņēmuma plāniem un reālo pieprasījumu.	
11.6. Elektroniskie sakari				
Nostādne sadarboties ar elektronisko sakaru nodrošinātājiem elektronisko sakaru kvalitātes uzlabošanā nav saistīta ar teritorijas plānojuma kompetenci				
12. RĪGAS ROBEŽA UN IETEIKUMI TĀS MAIŅAI				
Robežu noteikšanas kārtību nosaka normatīvie akti, ir lieki to noteikt kā politikas nostādni. Ja pastāv šāda problēma, jaunā plānojuma ietvaros iespējams projektēt robežu saskaņošanai ar kaimiņu pašvaldībām un kompetentajām institūcijām.				
12.6. Realizēt racionālu esošās Rīgas pašvaldības administratīvās teritorijas izmantošanu, intensificējot attīstību galvenokārt degradētajās un citās jau urbanizētajās pilsētas teritorijās.	Attiecas	Nav risinājumu		Politika saglabājama, bet pašlaik nav realizējusies – ņemot vērā būvatļauju skaitu salīdzinājumā ar kopējo būvniecības aktivitāti. Tikai atsevišķi piemēri. Degradētās teritorijas nav pašmērķis; tās laika gaitā ir atkal jāiekļauj pilsētā – jānosaka prioritātes – nozīmīgākās, ko jāatjauno ar pašvaldības atbalstu.

4. Kvantitatīvā analīze

Plānojuma kvantitatīvajam izvērtējumam izmantoti pieejamie dati:

- teritorijas plānojuma grozījumi;
- teritoriju (funkcionālo zonu) bilances, kas atspoguļo zemes izmantošanas struktūru un tās izmaiņas;
- detālplānojumi un lokālplānojumi – plānojuma ieviešanas process, detalizētas plānošanas saistība ar būvniecības aktivitāti;
- ierosinātās izmaiņas plānojumā – iesniegumi;
- būvatļaujas, kas atspoguļo būvniecības procesa aktivitāti un apbūves struktūras attīstību;
- degradēto teritoriju izvietojums, kas savietojumā ar datiem par detālplānojumiem un būvatļaujām ļauj spriest par revitalizācijas procesu aktivitāti.

Savietojot datus interaktīvā kartē, iespējams analizēt plānojumu dažādos griezumos, tostarp vērtēt plānojumā noteikto politiku realizāciju. Jāatzīmē, ka vērtējumā esam ietvēruši galvenokārt grafiskās analīzes materiālus - kartoshēmas, jo dati ir nepilnīgi un viens no turpmākās plānošanas procesa un monitoringa galvenajiem uzdevumiem ir uzlabot to kvalitāti, izveidot pārskatāmas un ticamas datu bāzes. Pielikumā kā piemēru esam pievienojuši atbilstoši pieejamiem datiem sagatavotās datu bāzes un uz to pamata sagatavoto interaktīvo karti.

1. Teritorijas plānojuma darbības laikā veiktie grozījumi

Rīgas teritorijas plānojuma zonējumā plašāki grozījumi ir veikti 2009. un 2011. gadā. Pēdējie apstiprinātie grozījumi attiecas uz 2013.gadu, bet zonējumā tie atspoguļoti vienīgi kā RVC AZ teritorijas izslēgšanas no pilsētas kopējā plānojuma kompetences jomas. Grafiskā teritorijas analīze liecina, ka masīvākās izmaiņas attiecas uz teritorijām, kas saistītas ar ražošanu un uzņēmējdarbību. Lielākā kompaktā teritorija, kur veikti plānojuma grozījumi ir Rīgas brīvosta, kur 2009.gadā noteikts detalizētāks iekšējais zonējums. Plašākās izmaiņas kopumā skārušas Jauktas apbūves teritorijas, kuras 2009.gadā sadalītas Jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijās (J) un Jauktas apbūves ar ražošanas funkciju teritorijās (Jr). Jr zonu kopējā platība ir 788 ha, jeb 2,6 % pilsētas kopējās teritorijas un 5,7% no apbūves teritorijām. Jauktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo funkciju tika noteiktas 3370 ha platībā, t.i., 11,1% no pilsētas kopējās teritorijas un 24,3% no apbūves zonu kopējās platības. 2009. gada grozījumu galvenais uzdevums bija nostiprināt teritorijas plānojumā projektētās jaunās satiksmes infrastruktūras teritoriju sarkanās līnijas. Zonējuma maiņa bija galvenokārt saistīta ar atsevišķu zonu noteikšanu esošo un plānot kapsētu teritorijām (kopā 445,12 ha, 1,5% no pilsētas kopējās teritorijas; 2,1% no apbūves un dabas teritoriju kopējās platības). Grafisko analīzi skatīt šādās shēmās:

1. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam grozījumu teritorijas
2. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam grozījumu teritorijas. Zonējuma sākotnējā (2006.g.) redakcija
3. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2009.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2006.gada redakcija
4. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2009.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2009.gada redakcija
5. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2011.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2009.gada redakcija
6. shēma. Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam 2011.gada grozījumu teritorijas. Zonējuma 2011.gada redakcija

2. Teritoriju (funkcionālo zonu) bilances

Funkcionālo zonu bilances sagatavotas, pamatojoties uz teritorijas plānojuma grafiskās daļas datiem. Tā atspoguļo apbūves struktūru, tās izmaiņas laikā no 2006. līdz 2013.gadam, kā arī apbūves zonu un dabas teritoriju īpatsvara maiņu. Kopējās bilances ir ietvertas 4. tabulā.

4.tab. Funkcionālo zonu bilances

Funkcionālā zona	Platība, ha 2006.g.	Īpatsvars %, 2006.g.	Platība, ha 2009.g.	Īpatsvars %, 2009.g.	Platība, ha 2011.g.	Īpatsvars %, 2011.g.
Savrupmāju apbūves teritorija (Sdz)	1837,19	6,1	1748,8	5,8	1749,03	5,8
Dzīvojamās apbūves teritorija (Dz)	2622,19	8,6	2455,95	8,1	2454,38	8,1
Jauktas apbūves teritorijas (J)	4348,44	14,3		0,0		0,0
Jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorija (J)		0,0	3370,27	11,1	3366,49	11,1
Jauktas apbūves ar ražošanas un komercdarbības funkciju teritorija (Jr)		0,0	788,05	2,6	789,68	2,6
Centru apbūves teritorija (C)	764,85	2,5	699,28	2,3	699,6	2,3
Publiskās apbūves teritorija (P)	660,8	2,2	804,08	2,6	298,01	1,0
Ražošanas un komercdarbības apbūves teritorija (R)	2121,25	7,0	689,55	2,3	689,42	2,3
Tehniskās apbūves teritorija (T)	874,69	2,9	341,31	1,1	339,8	1,1
Apstādījumu un dabas teritorija (A)	7675,6	25,3	7540,2	24,8	7083,41	23,3
Kapi esošie/projektējamie		0,0		0,0	445,12	1,5
Ostas apstādījumu un dabas teritorija (Oa)		0,0	71,56	0,2	87,58	0,3
Apstādījumu un dabas teritorijas kopā	7675,6	25,3	7611,76	25,0	7616,11	25,1
Ūdens teritorija (Ū)	4665,25	15,4	5144,57	16,9	5125,96	16,9
Dzīvojamās apbūves teritorija ar apstādījumiem (Adz)	585,45	1,9	546,95	1,8	547,63	1,8
Jauktas apbūves teritorija ar apstādījumiem (Aj)	137,83	0,5	102,05	0,3	102,37	0,3
Publiskās apbūves teritorija ar apstādījumiem (Ap)	396,6	1,3	291,39	1,0	290,33	1,0
Sporta un rekreācijas apbūves teritorijas ar apstādījumiem (As)	102,77	0,3	78,5	0,3	78,51	0,3
Jūras ostas apbūves teritorija (Oo)		0,0	1082,35	3,6	1083,43	3,6
Ostas ražošanas un komercdarbības teritorija (Or)		0,0	297,99	1,0	298,01	1,0
Ostas jauktas apbūves teritorija (Oj)		0,0	88,61	0,3	88,89	0,3
Ostas lidlauka izbūves teritorija (Ol)		0,0	174,89	0,6	176,03	0,6
Ostas publiskās apbūves teritorija ar apstādījumiem (Oap)		0,0	21,34	0,1	71,98	0,2
Lidlauka izbūves teritorija (Ll)		0,0	150,49	0,5	150,49	0,5
Lidlauka teritorijas jaukta apbūves teritorija (Lj)		0,0	48,99	0,2	52,82	0,2
Lidlauka teritorijas ražošanas un komercdarbības apbūves teritorija (Lr)		0,0	87,58	0,3	87,58	0,3
Līnijbūvju teritorija (L)	3569,48	11,8	3737,64	12,3	4205,84	13,9
Kopā	30362,39	100,0	30362,39	100,0	30362,39	100,0

Bilances avoti: RDPAD vektordati.

Dabas teritoriju struktūra un tās bilances maiņa ir viens no jautājumiem, kas pastāvīgi ir sabiedrības uzmanības lokā, diskutējot par teritorijas plānojuma risinājumiem. Teritoriju bilances analīze rāda, ka Rīgas pilsētā dabas un apstādījumu teritoriju struktūra ir stabila. Sauszemes teritoriju īpatsvars ir ~25% ko pilsētas kopējās platības un svārstās apmēram 0,5% robežās (skatīt 5. tabulu). Kopā ar ūdeņiem dabas teritoriju īpatsvars ir 42 % no pilsētas kopējās platības.

5.tab. Apstādījumu un dabas teritoriju bilances

Funkcionālā zona	Platība, ha, 2006.g.	Īpatsvars, % 2006.g.	Platība, ha, 2009.g.	Īpatsvars, % 2009.g.	Platība, ha, 2011.g.	Īpatsvars, % 2011.g.
Apstādījumu un dabas teritorija (A)	7675,6		7540,2		7083,41	
Kapi esošie/projektējamie					445,12	
Ostas apstādījumu un dabas teritorija (Oa)			71,56		87,58	
Ūdens teritorija (Ū)	4665,25		5144,57		5125,96	
Apstādījumu un dabas teritorijas kopā (A), Kapi, (Oa), (Ū)	12340,85	40,6	12756,33	42,0	12742,1	42,0

Bilances avoti: RDPAD vektordati.

Lielākās izmaiņas funkcionālajā zonējumā veiktas, 2009. gadā sadalot Jauktas apbūves teritorijas divās apakšzonās – Jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijās un Jauktas apbūves ar ražošanas funkciju teritorijās. Kopējais to īpatsvars kopš 2006. gada ir nedaudz samazinājies (skatīt 6. tabulu).

6.tab. Jauktas izmantošanas teritoriju bilances

Zona	Platība, ha 2006.g.	Īpatsvars %, 2006.g.	Platība, ha 2009.g.	Īpatsvars %, 2009.g.	Platība, ha 2011.g.	Īpatsvars %, 2011.g.
Jauktas apbūves teritorijas (J)	4348,44	14,3		0,0		0,0
Jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorija (J)		0,0	3370,27	11,1	3366,49	11,1
Jauktas apbūves ar ražošanas un komercdarbības funkciju teritorija (Jr)		0,0	788,05	2,6	789,68	2,6

Bilances avoti: RDPAD vektordati.

Nozīmīgas izmaiņas saistītas arī ar ostas teritorijas detalizētāku zonējumu. Rīgas brīvdostā noteiktas gan dažādas ar ostas darbību saistītas funkcionālās zonas, gan, piemēram, Ostas apstādījumu un dabas teritorijas, kas zināmā mērā ir ietekmējis zaļās struktūras bilanci (skatīt 7. tabulu).

7.tab. Ostas teritoriju bilances

Zona	Platība, ha 2006.g.	Īpatsvars %, 2006.g.	Platība, ha 2009.g.	Īpatsvars %, 2009.g.	Platība, ha 2011.g.	Īpatsvars %, 2011.g.
Ostas apstādījumu un dabas teritorija (Oa)		0,0	71,56	0,2	87,58	0,3
Jūras ostas apbūves teritorija (Oo)		0,0	1082,35	3,6	1083,43	3,6
Ostas ražošanas un komercdarbības teritorija (Or)		0,0	297,99	1,0	298,01	1,0
Ostas jauktas apbūves teritorija (Oj)		0,0	88,61	0,3	88,89	0,3
Ostas lidlauka izbūves teritorija (Ol)		0,0	174,89	0,6	176,03	0,6
Ostas publiskās apbūves teritorija ar apstādījumiem (Oap)		0,0	21,34	0,1	71,98	0,2

Bilances avoti: RDPAD vektordati.

3. Detālplānojumi un lokālplānojumi

Ziņas par detālplānojumu izstrādes aktivitāti, plānojumu teritorijām un tematiku ir būtiska norāde, kas liecina par plānojuma ieviešanas efektivitāti. Rīgas plānojumā ir noteikta virkne teritoriju, kurām obligāti izstrādājami detālplānojumi. Dati ļauj salīdzināt plānotās darbības ar reālo interesi par šo teritoriju attīstību. Pēc tiem var analizēt arī plānošanas procesa ilgumu un detālplānošanas korelāciju ar teritoriju faktisko attīstību, u.c. sakarības. Detālplānojuma izvietojums pilsētā sniegts 8. shēmā (atzīmēti arī lokālplānojumi, kuru izstrāde tika uzsākta līdz ar jaunā teritorijas attīstības plānošanas likuma un Ministru kabineta 2012.gada noteikumu Nr. 711 „Noteikumi par pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” stāšanos spēkā).

Grafisko analīzi skatīt šādās shēmās:

7. shēma. Teritorijas, kurām obligāti izstrādājami detālplānojumi

8.shēma. Detālplānojumu un lokālplānojumu izstrāde

9. shēma. Būvniecības aktivitāte detālplānojumu un lokālplānojumu teritorijās

4. Ierosinājumi teritorijas plānojuma grozījumiem

Laikā kopš teritorijas plānojuma apstiprināšanas ir saņemts vairāk kā 300 iesniegumu par nepieciešamajiem plānojuma grozījumiem. Lai gan aktivitāte ir bijusi maza, tomēr iesniegumi ļauj spriest gan par plānojumā noteikto teritorijas izmantošanas veidu atbilstību interesentu iecerēm un viedokļiem, gan par to, kā mainās aktualitātes teritorijas izmantošanā. Vairumā priekšlikumu ierosināts mainīt teritorijas zonējumu, bet otra lielākā grupa attiecas uz apbūves maksimālā augstuma maiņu.

Pētījumā grafiski analizēti tie priekšlikumi, kuri ir teritoriāli piesaistīti (iespējams noteikt dislokāciju). To kopējais skaits ir 263.

224 iesniegumi satur priekšlikumus funkcionālā zonējuma maiņai, 23 – ierosinājumus apbūves maksimālā atļautā augstuma maiņai, bet 16 - citus priekšlikumus. Kopsavilkums par priekšlikumiem attiecībā uz funkcionālā zonējuma maiņu ir ietverts 8. tabulā, bet ierosinājumos minēto teritoriju izvietojums pilsētā redzams 13. shēmā „Ierosinājumi funkcionālā zonējuma maiņai”.

8.tab. Ierosinājumi funkcionālā zonējuma maiņai

Ierosinātais zonējums	J (J, Dz,A)	SDz (DzS)	Adz (A, Adz)	A	P (arī P,A)	Dz	As	Jr (Jr, J)	Oo	R	T	Pavisam kopā
RDPAD viedoklis	Iesniegumu skaits											
Atbalstīts	40	8	3	52	8	7	1	0	1	2	3	125
Daļēji atbalstīts	7	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	10
Noraidīts	4	3	1	0	0	1	1	0	0	0	0	10
Tīks izvērtēts	18	9	2	4	2	2	0	6	0	1	1	45
Nav viedokļa	16	3	1	2	1	2	0	6	1	1	1	34
Skaits, kopā	85	23	8	60	11	12	2	12	2	4	5	224

Avoti: RDPAD informācija.

Detalizētāk analizēti priekšlikumi attiecībā uz Apstādījumu un dabas teritoriju zonējuma maiņu, jo tā ir viena no sabiedrībā asāk diskutējamām tēmām (skatīt 9.tabulu un 10. shēmu „Ierosinājumu Apstādījumu un dabas teritoriju zonējumu maiņai”). Analīze liecina, ka kopš Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam spēkā stāšanās līdz šim laikam (2013.g.) ir iesniegti 49 priekšlikumi zonējuma maiņai no A teritorijas uz apbūves teritorijām. Atbalstīti 20 iesniegumi, noraidīti – 8 iesniegumi. Pārējie pieņemti zināšanai vai tiks izvērtēti turpmāk. Priekšlikumi atbalstīti attiecībā uz teritorijām, kuru kopējā platība ir apmēram 43 hektāri, kas ir tikai 0,6% no pašreizējās Apstādījumu un dabas teritoriju kopplatības.

9.tab. Ierosinājumi Apstādījumu un dabas teritoriju zonējuma maiņai

Nr. p.k.	Kad. Nr	No	Uz	Atzinums	Gads	Platība, ha
1.	1001256886	A	J		2011	5,77
2.	1001262005	A	J	Atbalstīts	2007	1
3.	1001262009	A	J	Atbalstīts	2007	4,48
4.	1001190005	A	Apbūve	Pieņemts zināšanai	2008	1,06
5.	1000782189	A	Dz	Tīks izvērtēts	2012	0,61
6.	1000482024	A	J	Noraidīts	2010	10,23
7.	1001210124	A	T	Atbalstīts	2010	0,21
8.	1000480143	A	T		2011	0,58
9.	1001211292	A	R		2012	1,74
10.	1000822668	A	Lr	Atbalstīts	2010	4,4
11.	1000822667	A	Lr	Atbalstīts	2010	1,92
12.	1000922582	A	Sdz	Atbalstīts	2007	0,33
13.	1000992363	A	T	Atbalstīts	2011	0,33
14.	1000640050	A	J	Tīks izvērtēts	2011	0,86
15.	1000922086	A	J	Atbalstīts	2007	1,32
16.	1000992405	A	Sdz	Atbalstīts	2010	0,48
17.	1001220276	A	Apbūve	Atbalstīts	2006	0,93
18.	1001232058	A	Sdz	Atbalstīts	2006	0,3
19.	1000660058	A	J	Daļēji atbalstīts	2006	0,29
20.	1000802312	A	J	Tīks izvērtēts	2012	0,32
21.	1001222003	A	J	Tīks izvērtēts	2011	9,8
22.	1000700196	A	Dz	Tīks izvērtēts	2013	0,38
23.	1001232246	A	J	Atbalstīts	2006	0,43
24.	1001282094	A	Sdz	Noraidīts	2011	2,09
25.	1000922226	A	Sdz	Atbalstīts	2010	0,05
26.	1001272112	A	J	Noraidīts	2010	1,08
27.	1001040016	A	J	Tīks izvērtēts	2012	2,8
28.	1000900015	A	Jr	Tīks izvērtēts	2011	0,19
29.	1000910118	A	Sdz		2012	0,36
30.	1001282002	A	J	Atbalstīts	2007	2,32
31.	1000940271	A	Adz	Atbalstīts	2008	0,55
32.	1001042024	A	J		2010	NA (daļa zemesgabala)
33.	1001090013	A	Adz	Noraidīts	2012	0,43
34.	1001282003	A	Dz	Atbalstīts	2007	4,39
35.	1000840189	A	Adz	Tīks izvērtēts	2012	2,12
36.	1001040019	A	J	Atbalstīts	2008	9,37
37.	1001282096	A	Sdz	Tīks izvērtēts	2012	11,83
38.	1001280219	A	Adz	Atbalstīts	2007	8,24
39.	1001282133	A	Sdz	Tīks izvērtēts	2013	0,37
40.	1001132256	A	P	Atbalstīts	2012	1,22
41.	1001110221	A	J	Atbalstīts	2010	0,36
42.	1001140249	A	Adz		2012	0,88
43.	1001132020	A	J	Noraidīts	2011	0,51
44.	1001132078	A	Adz	Daļēji atbalstīts	2006	0,21
45.	1001132372	A	Sdz	Tīks izvērtēts	2013	2,84
46.	1001201237	A	Sdz	Noraidīts	2012	1,52
47.	1001201287	A	Adz	Tīks izvērtēts	2012	2,05
48.	1001201474	A	Sdz	Noraidīts	2012	2,37
49.	1001201303	A	J	Noraidīts	2012	1,01

Avoti: RDPAD informācija.

Grafisko analīzi skatīt šādās shēmās:

10. shēma. Ierosinājumi Apstādījumu un dabas teritoriju zonējumu maiņai
11. shēma. Ierosinājumu skaits apkaimēs
12. Shēma Ierosinājumu veidi
13. shēma. Ierosinājumi funkcionālā zonējuma maiņai

5. *Dati par būvniecības procesu*

Būvniecības aktivitāte un būvobjektu struktūra ir viens no rādītājiem, kas ļauj secināt par pilsētas teritorijas plānojuma dzīvotspēju, atbilstību attīstītāju iecerēm un domes politikai. Rīgas teritorijas plānojuma izvērtējumā analizēti būvniecības procesi pilsētā, izmantojot datus par plānojuma darbības laikā izsniegtajām būvatļaujām (No 2006. līdz 2013.gadam). Dati liecina, ka lielākā būvniecības aktivitāte ir bijusi laikā pirms ekonomiskās krīzes – 2006. un 2007.gadā. 2008.gadā to skaits ir sarucis divkārtīgi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Būvatļauju grafiskā analīze (datu precizitātes robežās) ļauj spriest par dažādiem aspektiem saistībā ar teritorijas plānojumā noteikto pašvaldības rīcības politiku īstenošanu, piemēram, esošā pilsētas centra attīstība, jauno plānoto attīstības teritoriju / centru izaugsme, mājokļa dislokācija pilsētā, plānojumā noteiktā maksimālā atļautā apbūves augstuma ietekme uz attīstības aktivitātēm, u.c.

Grafiskā analīze liecina, ka būvniecībā visaktīvākā pilsētas daļa ir Rīgas vēsturiskais centrs līdz dzelzceļa lokam, izņemot Skanstes apkaimi un Pētersalu. Aktīvākā savrupmāju būvniecība notikusi Dārziņos un Bierīņos. Vairums darījumu objektu būvēti Rīgas vēsturiskajā centrā un joslā gar Brīvības ielu.

Pilsētas plānojumā potenciāli liela ietekme uz būvniecību varētu būt atbalstošiem teritorijas izmantošanas nosacījumiem, piemēram plānojumā noteiktajam apbūves maksimālajam augstumam, īpaši jaunās apbūves teritorijās. Praksē tikai dažās teritorijās ar paaugstinātu apbūvi ir notikusi aktīvāka celtniecība, lielākoties esošajos daudzdzīvokļu namu mikrorajonos. Skanstes apkaime attīstās lēni, bet citviet, piemēram, jaunajā attīstības teritorijā Podragā nav realizēts praktiski nevienš objekts.

Lai noskaidrotu turpmākās plānošanas ietekmi uz būvniecības aktivitāti būvatļaujas grafiski analizētas arī saistībā ar detālplānojumiem un lokālplānojumiem. Savietojot šo informāciju, var secināt, ka detālplānojumu ietekme uz būvniecības aktivitāti ir bijusi niecīga.

Grafisko analīzi skatīt šādās shēmās:

14. shēma. Būvatļauju skaits apkaimēs
15. shēma. No 2006. līdz 2013. gadam izsniegtās būvatļaujas
16. shēma. 2006. gadā izsniegtās būvatļaujas
17. shēma. 2007. gadā izsniegtās būvatļaujas
18. shēma. 2008. gadā izsniegtās būvatļaujas
19. shēma. 2009. gadā izsniegtās būvatļaujas
20. shēma. 2010. gadā izsniegtās būvatļaujas
21. shēma. 2011. gadā izsniegtās būvatļaujas
22. shēma. 2012. gadā izsniegtās būvatļaujas
23. shēma. 2013. gadā izsniegtās būvatļaujas
24. shēma. Būvatļaujas sociālās infrastruktūras objektiem
25. shēma. Būvniecības aktivitāte paaugstinātās apbūves teritorijās

6. *Degradētās teritorijas*

Degradēto teritoriju revitalizācija Rīgas teritorijas plānojumā minēta kā politikas prioritāte gan pilsētvides kvalitātes, gan ekonomiskās attīstības kontekstā. Plānojuma izstrādes gaitā ir sagatavots pētījums, kas ietver novērtējumu par pašvaldības līdzdalības nepieciešamību to revitalizācijā. 2012.gadā ir izstrādāts jauns pārskats par degradētajām Rīgas teritorijām. Vairākas degradētās vietas ir noteiktas kā obligāto detālplānojumu teritorijas. Degradēto teritoriju revitalizācija faktiski nenotiek. Lielākais īstenotais pasākums ir Spiķeru kvartāla rekonstrukcijas projekts. To var skatīt ne tikai kā negatīvu tendenci, bet arī kā fokusētu līdzekļu piesaistes praksi, komplicētu pasākumu secīgu īstenošanu. Kvantitatīvie teritorijas plānojuma īstenošanas rādītāji: detālplānojumu izstrāde, būvniecības aktivitāte degradētajās teritorijās. Grafisko analīzi skatīt šādās shēmās:

26. shēma. Degradētās teritorijas
27. shēma. Detālplānojami un lokālplānojami degradētajās teritorijās
28. shēma. Būvniecības aktivitāte degradētajās teritorijās

Shēmas. + 28 lapas

5. Ārējo faktoru (PESTLE) analīze

Ārējo faktoru, jeb PESTLE (angļu valodā) analīze ir viena no stratēģiskās plānošanas metodēm, kas ļauj izprast ārējās (makro) vides faktorus, kuri ietekmē pilsētas attīstības procesus. Tos nevar tieši ietekmēt Rīgas pašvaldības darbība vai teritorijas plānojuma risinājumi. Metode ietver sevī sešu faktoru grupu analīzi:

- **politiskie** (Political) faktori;
- **ekonomiskie** (Economical) faktori;
- **sociālie** (Social) faktori;
- **tehnoloģiskie** (Technological) faktori;
- **tiesiskie** (Legal) faktori;
- **vides** (Environmental) faktori;

Parasti šo metodi lieto, lai prognozētu iespējamās nākotnes tendences un noteiktu nepieciešamās rīcības, kas jāveic, lai pielāgotos gaidāmajām pārmaiņām. Rīgas teritorijas plānojuma izvērtējuma vajadzībām izvēlējamies 14 gadu periodu (2006 -2013-2020), lai analizētu un saprastu, kādi ārējie faktori un tendences ietekmēja teritorijas plānojumu tā tapšanas brīdī, kā šie faktori mainījās plānojuma īstenošanas laikā un kādas attīstības tendences ietekmē pilsētas attīstību un plānošanu šobrīd:

- kādi ārējie faktori un attīstības tendences ietekmēja iepriekšējā teritorijas plānojuma risinājumus?
- kādi ārējie faktori un attīstības tendences ietekmēja teritorijas plānojuma īstenošanu vai neīstenošanu?
- kādi ārējie faktori un attīstības tendences ietekmē pilsētas attīstību un plānošanu šobrīd?

No katras faktoru grupas izvēlējamies trīs, mūsaprāt, nozīmīgākos un raksturojām tos tuvāk.

5.1. Politiskie faktori

Politiskie faktori attiecas uz politiskās vides stabilitāti, valdošajām partijām un kustībām, to realizēto politiku un ilgtermiņa plāniem un stratēģiskajām nostādnēm, valdības realizēto nodokļu politiku, birokrātijas līmeni un korupciju, kopējo ekonomikas procesu regulāciju ar valsts iejaukšanos dažādu sektoru attīstībā, kā arī realizēto pašvaldību politiku. Latvijai kā Eiropas Savienības dalībvalstij ir saistoši arī visi savienības līmenī pieņemtie lēmumi, regulas un noteikumi (ES prasības gaisa piesārņojuma, trokšņa, energoefektivitātes un atjaunojamo resursu izmantošanā, ES vides un pilsētu politika).

Politiskie faktori ir cieši saistīti ar tiesiskajiem faktoriem, to atšķirību nosaka tas, ka politiskie faktori vairāk saistīti ar attieksmi un viedokļiem, savukārt tiesiskie faktori ir tie, kas definēti likumu un noteikumu formā.

Īpaša loma galvaspilsētas attīstībā ir partiju savstarpējām attiecībām sistēmā ko varētu apzīmēt kā „pašvaldība – parlaments – valdība”. Rīgā, kurā dzīvo vairāk kā 1/3 Latvijas iedzīvotāju, kura veido 50% no Latvijas IKP, kura pilda visas valsts galvaspilsētas funkcijas un pārstāv valsti starptautiskajā līmenī, jau otro sasaukumu pēc kārtas pozīciju veido politisko partiju apvienība ”Saskaņas centrs”, kura nav pārstāvēta valdībā un atrodas opozīcijā Saeimā. Nozīmīgākie politiskie faktori, kas ietekmē Rīgas attīstību, ir ietverti 10. tabulā.

10.tab. Politiskie faktori

Faktors	2006	2013	2020
ES fondu finansējums Rīgas attīstībai Latvijas Republikas MK un ministriju līdzdarbošanās pilsētas attīstībā (pilsētas attīstībai pieejamie ES fondi, valsts investīcijas nozīmīgu objektu būvniecībai)	Ierobežots finansējums, pieejams tikai degradēto teritoriju sakārtošanai	ES fondu finansējums nepieciešams patiesi būtiskām problēmām (Spīķeri – labs piemērs).	Risinājums arī ir citāds nodokļu naudas sadalījums, likvidējot finansējuma disproporciju starp Pierīgu un Rīgu
Valstiska līmeņa objektu un teritoriju attīstība – izveidē (opera, nacionālā bibliotēka, koncertzāle, laikmetīgās mākslas muzejs, dziesmu svētku estrāde, universitāšu kampusi) lidosta „Rīga”, Rīgas osta, LMM, koncertzāle, konferenču centrs, Rail Baltica trases novietojums,	Valsts aģentūra “3 brāļi”, SM lidostas attīstības ieceres, konferenču centra izveide	Latvijas nacionālās bibliotēkas būvniecība, laikmetīgās mākslas muzeja koncepcijas attīstība	ZIC Daugavas kreisajā krastā, Rail Baltica, ostas attīstība, valsts iestāžu izvietojums Rīgas pilsētā
Uzturēšanās atļauju tirdzniecība un to radītā ietekme	Šāds faktors nepastāvēja	No 1.07.2010 līdz 18.09.2013 iesniegti 3300 pieteikumi 7886 personu uzturēšanas atļaujām apmaiņā pret investīcijām Latvijā. 80% investīciju (378 milj. LVL) veiktas nekustamajā īpašumā. Liela daļa (2013.g. 55% jeb 55.1 milj. LVL) tika investēti nekustamajā īpašumā Rīgā. Uzturēšanas atļauju izsniegšanas regulējums nosaka nozīmīgu pieprasījumu pēc mājokļiem centrā un jaunajos projektos, kur nekustamā īpašuma vērtība pārsniedz 100 tūkst. LVL. Pašlaik notiek diskusijas Saeimā par tirdzniecības ierobežojumiem, indikatīvi ierobežojot izsniedzamo uzturēšanas atļauju skaitu 2014.gadā līdz 700 gadā, turpmāk pakāpeniski samazinot un 2016.gadā pārskatot regulējumu.	Neskaidrība ar šī pasākuma realizāciju nākotnē.

5.2. Ekonomiskie faktori

Ekonomiskie faktori nosaka ekonomikas kopējo stāvokli. Ekonomiskā aktivitāte un iedzīvotāju ienākumi, inflācija, bezdarbs, iedzīvotāju pirktspēja, investīcijas, ekonomikas (uzņēmējdarbības) struktūra, pievienotā vērtība, pētniecība un inovāciju attīstība, universitāšu vieta pilsētas izaugsme.

Būtiskākais attiecībā uz ekonomiku 2006. – 2013.g periodā ir strauja ekonomiskā izaugsme 2006.-2008. gadā, ekonomiskā krīze 2008.-2010. gadā un lēnā atkopšanās pēc krīzes 2011.-2013.gadā, kā arī piesardzīgas izaugsmes prognozes līdz 2020.gadam.

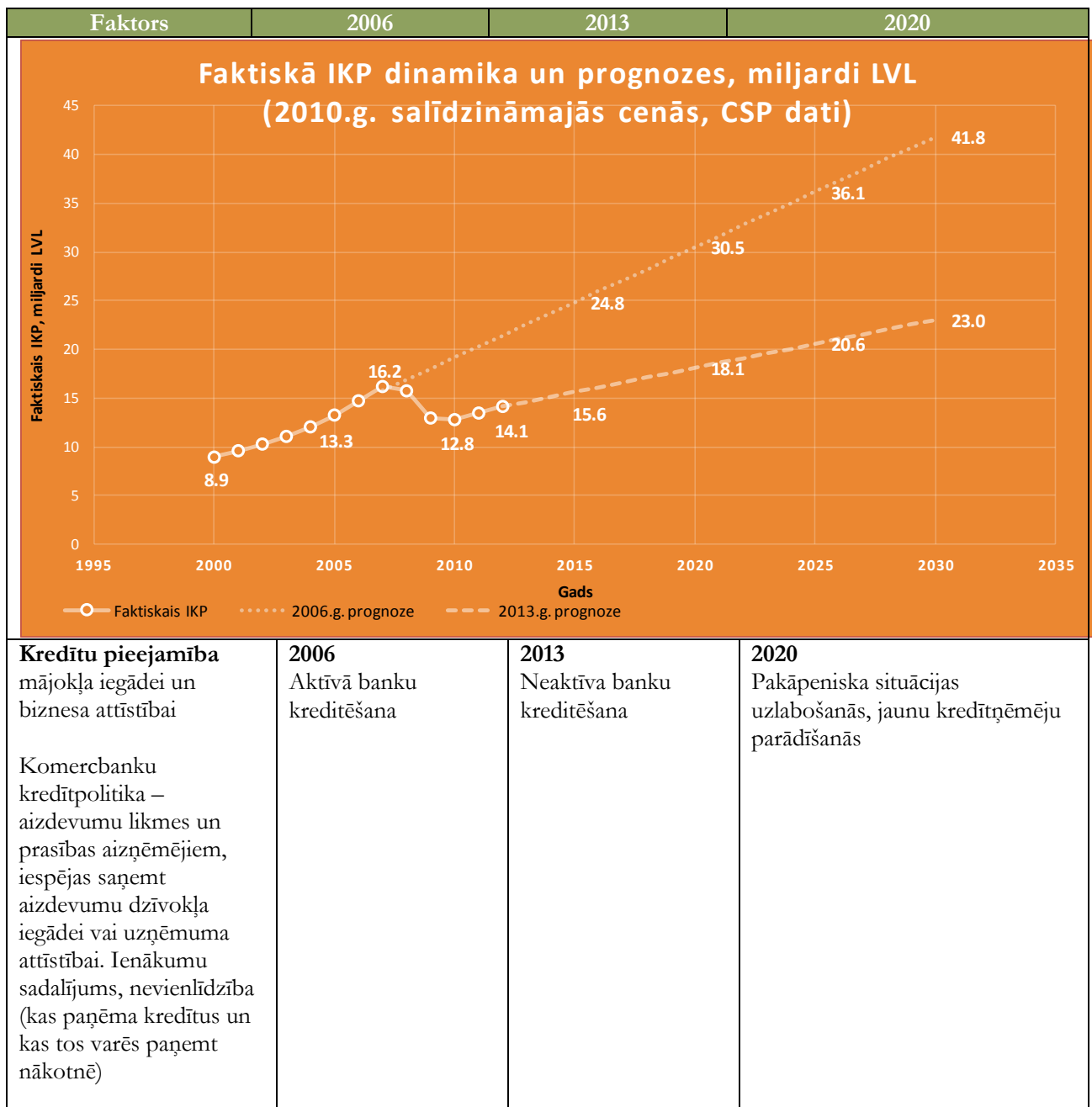
Tajā pašā laikā, prognozes attiecībā uz ekonomikas izaugsmi pasaulē un Eiropā arī ir piesardzīgas, īpaši ņemot vērā lielu valstu parāda apjomu. Aktuāla ir konkurence par investīcijām un darba vietām Pasaules, Eiropas un Baltijas reģiona ietvaros. Ņemot vērā Latvijas priekšrocības Eiropas mērogā – salīdzinoši lētu un izglītotu darbaspēku, kā arī ģeogrāfisko stāvokli, prognozējama uz eksportu orientētas ražošanas nostabilizēšanās, loģistikas attīstība, tūrisma attīstība Rīgā un pakalpojumu eksporta iespējamība (konferences, ārstniecība, u.c.). Saskaņā ar ekspertu prognozēm, pēc eiro ieviešanas palielināsies ārvalstu investīciju apjoms, tādējādi piesaistot Rīgai jaunus ārvalstu uzņēmumus.

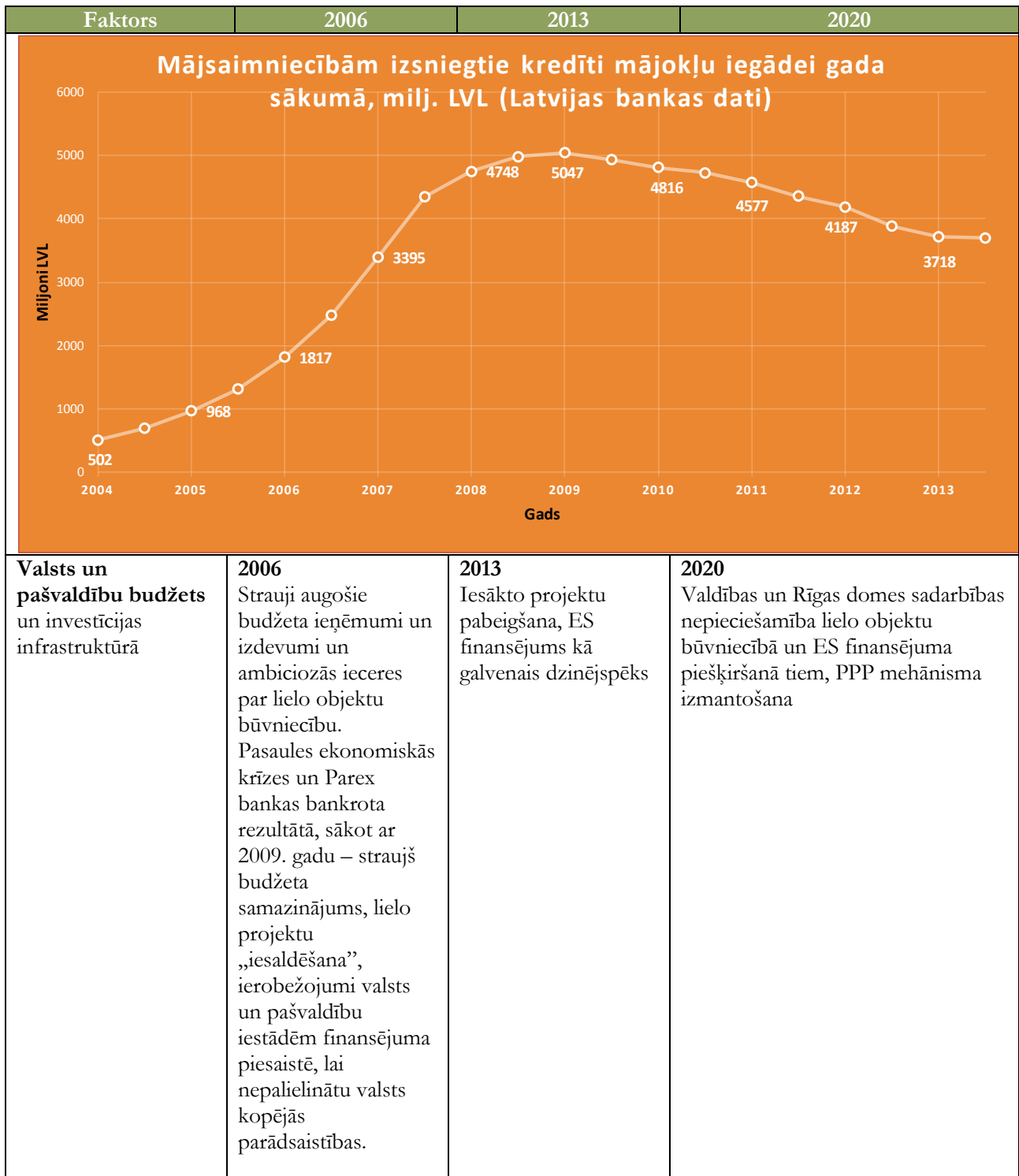
Attiecībā uz tranzītu un loģistiku, prognozējama ostas darbības paplašināšanās un izaugsme (nevis ostas teritoriju samazināšanās). Pašlaik osta apkalpo galvenokārt Krievijas kravas, nākotnes iespējas ir pārorientēšanās uz Vidusāzijas un Austrumu Āzijas tirgiem. Svarīgs tirgus konjunktūras faktors ir Krievijas un citu bijusī PSRS valstu pilsoņu interese par tūrismu un ieguldījumiem Latvijā/Rīgā, ko sekmē arī uzturēšanas atļauju regulējums.

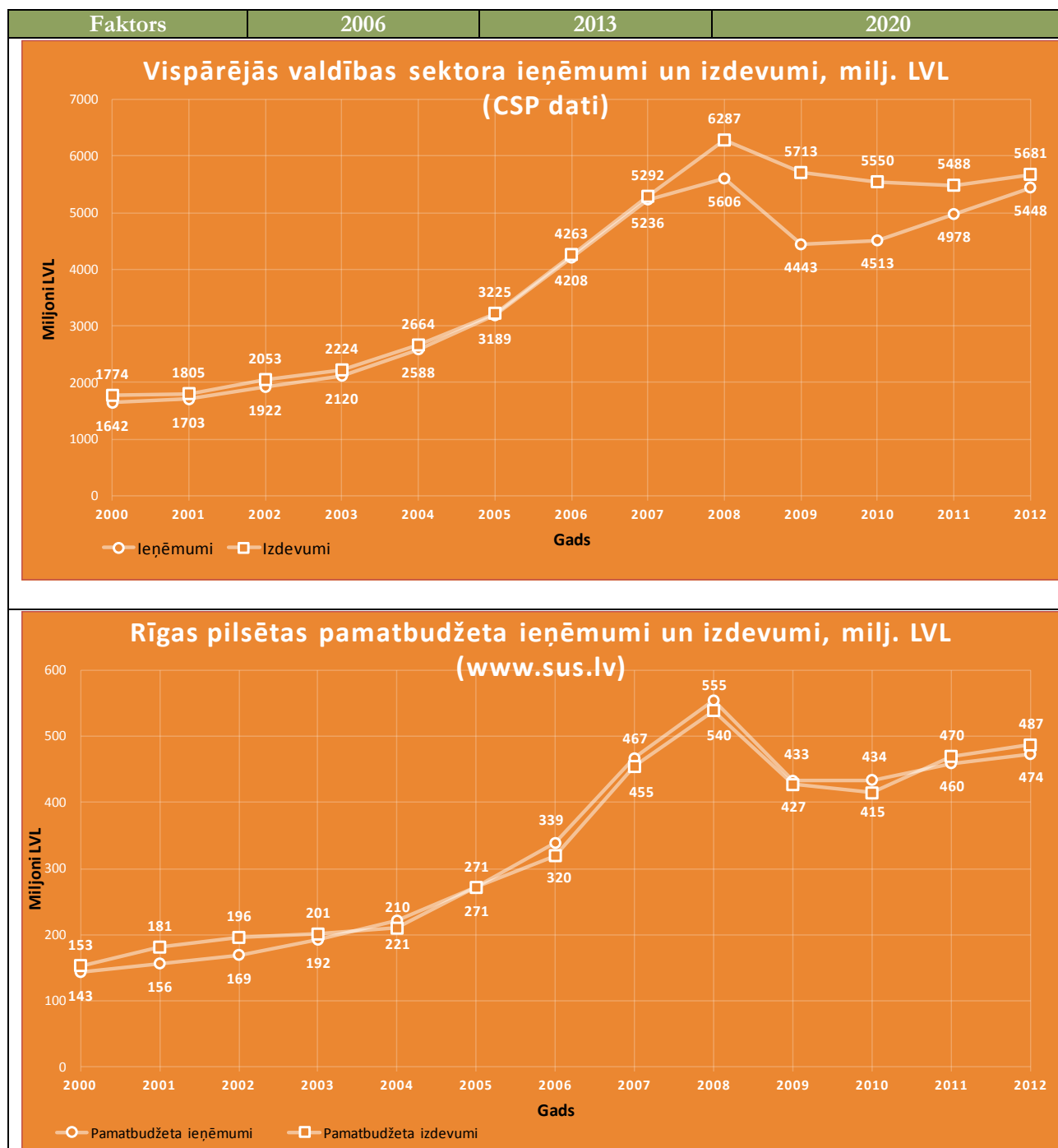
Svarīgs ekonomisks faktors pilsētas attīstībai ir kredītu pieejamība mājokļa iegādei un uzņēmumu attīstībai, ko ietekmē komercbanku kredītpolitika – aizdevumu likmes un prasības aizņēmējiem. Pašlaik, ņemot vērā krīzes laika zaudējumus, bankas nelabprāt izsniedz kredītus, ekonomikas kredītspēja lielā mērā izsmelta un uzlabojama pakāpeniski, līdz ar ekonomikas izaugsmi. Nozīmīgākie ekonomikas faktori ir apkopoti 11.tabulā.

11.tab. Ekonomiskie faktori

Faktors	2006	2013	2020
Kopējā ekonomiskā situācija valstī (IKP izmaiņas un prognoze nākotnei)	2006 Straujā ekonomikas izaugsme Lielas gaidas attiecībā uz nekustamo īpašumu tirgus attīstību un apbūvi, liels prognozēts visu veidu platību apjoms. Prognozēta IKP izaugsme vidēji 7% gadā.	2013 Lēna ekonomikas izaugsme Gaidas attiecībā uz lēnu apbūves attīstību vai pilsētas sarašanos un dažādu aktivitāti dažādos apbūves segmentos.	2020 Prognozējama stabila izaugsme 3-3.5% gadā, pateicoties pārveidotajai ekonomikas struktūrai







5.3. Sociālie faktori

Sociālie faktori ietver sevī dažādus sabiedrības raksturlielumus. Tie ir demogrāfiskā situācija un tendences, vecumstruktūra, izglītības līmenis, ienākumu vienlīdzība, sociālās klases un interešu grupas un to dinamika, sociālās vides un sabiedrības kultūras aspekti (ieradumi, vērtības, attieksmes un to maiņa), dzīves apstākļi un dzīves stila maiņas; mediju viedoklis un dienas kārtība par attīstības procesiem; etniskie un reliģiskie faktori; sabiedrības veselība un nodarbinātības struktūra. Būtiskākie sociālie faktori, kas ietekmē pilsētas attīstību un pieprasījumu pēc dažāda veida apbūves ir iedzīvotāju skaits un preferences attiecībā uz mājokli un vidi.

Iepriekšējo gadu raksturīga tendence ir iedzīvotāju skaita samazināšanās. Tiek prognozēts, ka šī tendence turpināsies arī nākotnē. Turklāt, iedzīvotāju skaits samazinās ne tikai negatīvās dabiskā pieauguma iespaidā (mirstība pārsniedz dzimstību), bet arī emigrācijas rezultātā, kas lielā mērā notiek uz bagātākām Eiropas valstīm, kā arī tāpēc, ka daļa iedzīvotāju izvēlas pievilcīgu un pieejamo mājokli Pierīgā, galvenokārt savrupmājās. Vēlme dzīvot savrupmājā ir tendence, kas jārespektē, izstrādājot jauno teritorijas plānojumu.

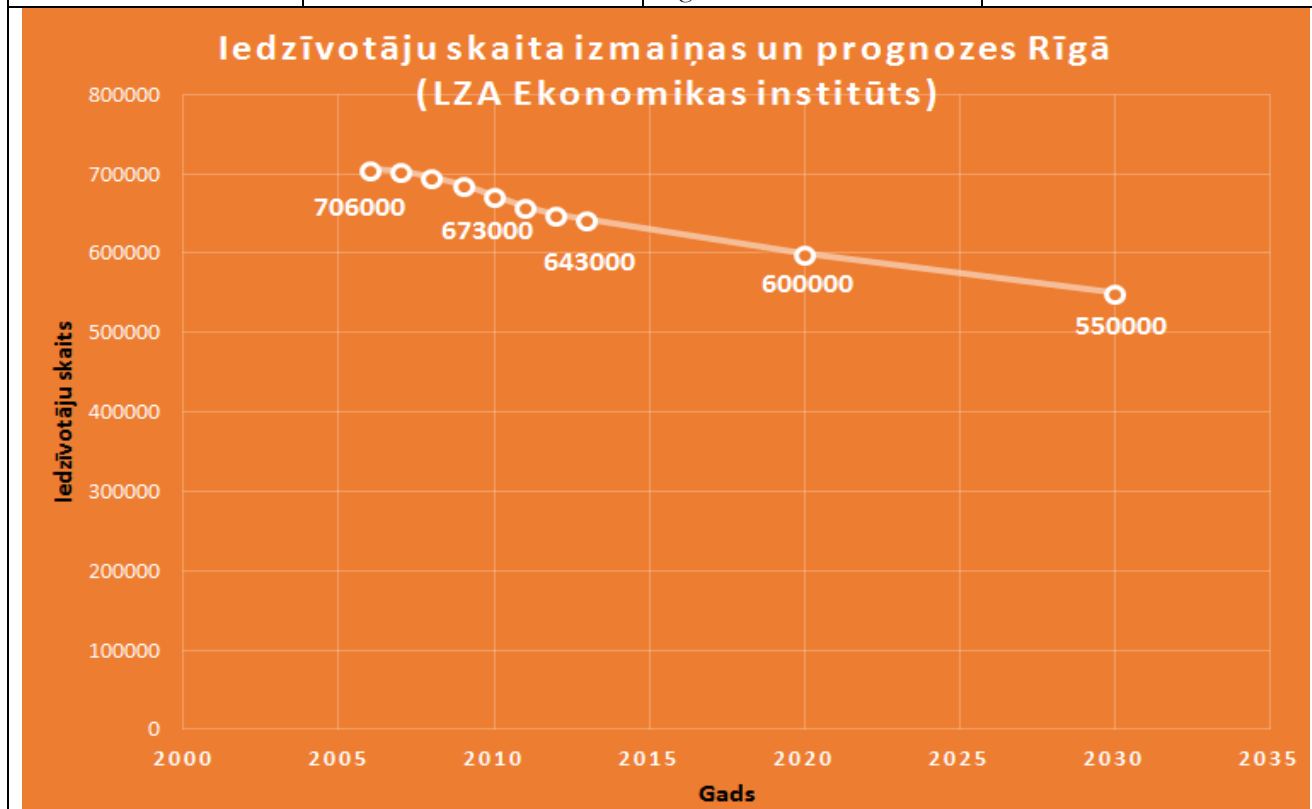
Iedzīvotāju skaita samazināšanās prognoze automātiski nenozīmē, ka samazināsies pieprasījums pēc mājokļa, jo platību nodrošinājums uz vienu iedzīvotāju ir salīdzinoši mazs un palielināsies, augot ienākumiem. Piemēram, ja laikā līdz 2025. gadam prognozējams iedzīvotāju skaita samazinājums par 15.4%, tajā pašā laikā prognozējamā IKP un ienākumu izaugsme ir 40.6% apmērā (vidēji 3.5% gadā). tas nozīmē, ka neņemot vērā citus faktorus, kopējā pirktspēja un pieprasījums pēc dzīvojamām platībām palielināsies par 18.9%. Turklāt, Rīgas dzīvojamā fonda lielāka daļa ir novecojusi un prasa nomaiņu.

Sapratne, ka ienākumu izaugsme nav bezgalīga, ietekmē to, ka cilvēki meklē efektīvu un kompakto mājokli ar labu plānojumu, ja tipiskais pieprasītais vidējā slāņa ģimenes mājoklis 2006.gadā bija 200 m² plašs, tagad tie ir 100 m². Arvien lielākā uzmanība ir kopējām mājokļa izmaksām, ņemot vērā arī komunālos maksājumus un transporta izdevumus. Augot kopējam labklājības līmenim, daļai turīgo iedzīvotāju parādās vēlme un iespēja pirkt otro mājokli pilsētas centrā. Cita demogrāfiska tendence ir sabiedrības novecošana.

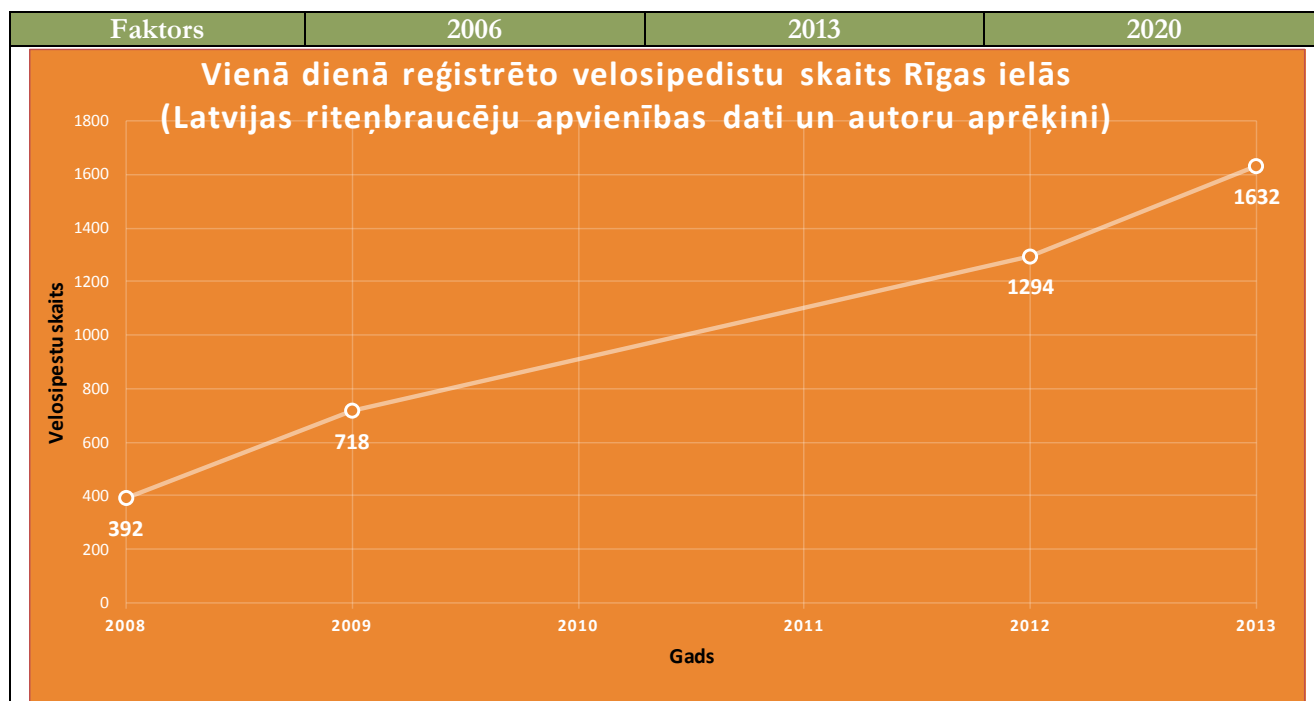
Faktors, kas ietekmēs pilsētas transporta tīklu, ir augoša cilvēku mobilitāte, kā arī pārvietošanās ar velosipēdu popularitātes palielināšanās. 12. tabulā apkopota informācija par trim būtiskākiem sociālajiem faktoriem teritorijas plānojuma izvērtējuma kontekstā.

12.tab. Sociālie faktori

Faktors	2006	2013	2020
Iedzīvotāju skaita izmaiņas	2006 Iedzīvotāju skaita samazināšanās, taču vēlme ignorēt demogrāfijas ekspertu prognozes, ņemot vērā straujo ekonomikas izaugsmi (negatīvs dabiskais pieaugums un iedzīvotāju emigrācija uz citām ES valstīm).	2013 Iedzīvotāju skaita samazināšanās turpinās, bažas par pilsētas saraušanos. Valsts iekšējās starpreģionu iedzīvotāju pārdales apjoms pēdējos gados svārstījies ap 2000 cilvēku gadā par labu Pierīgai, no kuriem puse – no Rīgas, puse no pārējiem reģioniem.	2020 Prognozējams turpmāks iedzīvotāju skaita samazinājums, ko kompensēs ienākumu pieaugums, kopumā mēreni palielinot kopējo pirktspēju un būvniecības pieprasījumu.



Faktors	2006	2013	2020																				
Vajadzība pēc kvalitatīva mājokļa, ienākumu pieaugums un dzīvesstila izmaiņas – savrupmāja Pierīgā un otrās mājas Rīgā.	2006 Pirmais vilnis bija vērojams 2004.-2008. gadā – Pierīgas savrupmāju un mazstāvu apbūves attīstība.		2013 - 2020 Nepieciešamība pēc mājokļa nemazināsies. Novērtējot 2007. gada maksimumu, stabilas ekonomiskās izaugsmes apstākļos iespējams uzcelt aptuveni 2500 mājokļu gadā 12 gados – līdz 30 000 mājokļu jeb jaunas mājvietas 70 000 rīdzinieku. Ņemot vērā cilvēku vēlmi dzīvot savrupmājā, un izrietošo migrāciju uz Pierīgu, aktuāls jautājums par savrupmāju teritorijām Rīgā vai attiecību noregulēšanu ar Pierīgas pašvaldības nodokļu sadalījuma un pakalpojumu nodrošinājuma jautājumos.																				
Uzbūvēto mājokļu (dzīvokļu) skaits Rīgā 2004.-2012. gads (CSP dati) <table><thead><tr><th>Gads</th><th>Skaits</th></tr></thead><tbody><tr><td>2004</td><td>1146</td></tr><tr><td>2005</td><td>1449</td></tr><tr><td>2006</td><td>3320</td></tr><tr><td>2007</td><td>4030</td></tr><tr><td>2008</td><td>3250</td></tr><tr><td>2009</td><td>1858</td></tr><tr><td>2010</td><td>341</td></tr><tr><td>2011</td><td>1533</td></tr><tr><td>2012</td><td>550</td></tr></tbody></table>				Gads	Skaits	2004	1146	2005	1449	2006	3320	2007	4030	2008	3250	2009	1858	2010	341	2011	1533	2012	550
Gads	Skaits																						
2004	1146																						
2005	1449																						
2006	3320																						
2007	4030																						
2008	3250																						
2009	1858																						
2010	341																						
2011	1533																						
2012	550																						
Pārvietošanās ar velosipēdu, brīvā laika pavadīšana, veselīgs dzīvesveids	2006 Pārvietošanās ar velosipēdu nav populāra.	2013 Riteņbraucēju skaita pieaugums. Aktīvā dzīves veida popularitātes pieaugums, infrastruktūras izveide.	2020 Turpmāka riteņbraukšanas un aktīvā dzīves veida popularitātes pieaugums. Nepieciešamība pēc aktīvās atpūtas iespējām pilsētā – Mežaparka labiekārtošana, Jugla, Šmerlis, u.c.																				



Tehnoloģiskie un vides faktori

Tehnoloģiskie faktori attiecas uz inovācijām tehnoloģijās, kuras var būtiski ietekmēt pilsētas attīstību. Tehnoloģiskie faktori ir cieši saistīti ar vides faktoriem, jo jaunās tehnoloģijas piedāvā veidus, kā risināt vides situācijas izmaiņu izaicinājumus. Pašlaik, pilsētas attīstības kontekstā, tie ir energoresursu cena un piedāvājums, kā arī klimata pārmaiņas. Līdz ar to divas galvenās tehnoloģisko faktoru grupas, kas var ietekmēt pilsētas attīstību – ir 1) datu un interaktīvo tehnoloģiju izmantošana pilsētplānošanā un pilsētas dzīvē un 2) jauno tehnoloģiju izmantošana, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, ieskaitot energoefektivitāti un atjaunojamos energoresursus.

Līdz ar to uzmanība pievēršama tādām tehnoloģijām un tendencēm kā digitālās tehnoloģijas (QR kodi, mobilais internets, e-komercijas risinājumi, u.c.), jauni materiāli un risinājumi būvniecībā („inteliģentās” mājas, Saules enerģija, u.c.), „gudrās” transporta sistēmas un loģistikas risinājumi, GPS izmantošana. E-savienojamība 24/7 un interneta pieaugošā izmantošana tirdzniecībai, finanšu pakalpojumiem un sociālajiem tīkliem. Īpaši jāatzīmē arvien pieaugošais pieejamo datu un informācijas apjoms (analīze, plānošana, dinamiska rīcība, pieprasījumā balstīts piedāvājums)

Tehnoloģijas maina cilvēku ikdienu un dzīves modeļus, veidus, kā cilvēki komunicē un sadarbojas, iegūst un izplata informāciju (Waze aplikācija, Google Maps, Bing, www.baltcimaps.eu, kadastra informācija, pētījumu rezultāti, Manabalss.eu un citas iedzīvotāju iesaistes iniciatīvas). Šīs pārmaiņas ir pakāpeniskas un nemanāmas (ja 1992. gadā Latvijā bija reģistrēti pāris tūkstoši mobilo telefonu, tad 2003. gadā mobilais telefons ir 90% Latvijas iedzīvotāju). Līdzīgas izmaiņas sagaidāmas viedtālrunu izmantošanā un interneta lietošanā.

Būtiska iezīme ir eksperiments (testējot nezināmo) – jauno tehnoloģiju izmantošana pilsētas attīstībā, tādējādi kļūstot no sekotājiem par ieviesējiem, lideriem tehnoloģisko un sociālo risinājumu ieviešanā. Vienkāršākie risinājumi - sociālo tīklu iespējas sabiedrības iesaistē – petīcijas, web lapas, Facebook, u.c. komunikācijas līdzekļi. Pozitīvs ir fakts, ka Latvijā ir 4. ātrākais internets pasaulē.

Jāuzsver, ka tieši šāda telpiskās attīstības eksperimentu realizācija ļautu veidot Rīgas pilsētu par mūsdienīgu un nākotnē vērstu teritoriju, šī ir iespēja panākt jaunu attīstības līmeni. Piemēram, Amsterdamas pilsēta realizē projektu „Amsterdam – smart city” (<http://amsterdamsmartcity.com/projects#themes>), kura mērķis ir palielināt pilsētas ilgtspēju un energoefektīvu darbību. Tajā 5 apakštēmu ietvaros tiek ieviesti un testēti nelieli pilotprojekti, kurus nākotnē iespējams palielināt mērogā un realizēt Amsterdamā un citur pasaulē. Apakštēmas ietver sevī a) dzīvošana (Amsterdamā ir vairāk kā 400,000 mājsaimniecību, kuras kopumā rada 1/3 daļu no CO2 emisijām pilsētā; pielietojot viedas un enerģiju taupošas tehnoloģijas, šīs emisijas var tikt būtiski samazinātas; lielu ieguvumu sniedz apziņas celšanas pasākumi. Lai definētu, kādas tehnoloģijas un metodes ir vislietderīgākās, tiek iniciēti dažādi projekti (renovācija, mērītāji, u.c.); b) darbs (vieda strādāšana, projekti, kuri fokusējas uz nekustamo

īpašumu, kompāniju procesiem, u.c.); c) mobilitāte (mobilitāte un transporta veidi (privātās automašīnas, autobusi, kravas automašīnas, u.c.) kopā rada aptuveni 1/3 no CO2 emisijām pilsētā; dažādu pilotprojektu realizācija (loģistikas koncepti, dinamiska satiksmes vadība, elektrisko skūteru uzlādes tīkls, u.c.); d) publiskie pakalpojumi (skolas, slimnīcas, sporta būves, bibliotēkas, ielas, transports, ārtelpa); e) atvērtie dati (kas ir publiski pieejami dati un kā tos vislabāk izmantot). Pilsētas pārvaldība un datu analīze (pārtikas daudzums, nodokļu ieņēmumi, iedzīvotāju reģistrācija); nākamais līmenis – kādi ir atvērtie dati, piekļuve tiem un izmantošana. Datu izmantošana ir enerģija informācijas sabiedrības veidošanā. Publiski pieejami dati var tikt izmantoti, lai gūtu jaunus redzējumus un pieņemtu lēmumus, kas balstās uz skaitļiem un faktiem. 13. tabulā apkopota būtiskākā informācija attiecībā uz tehnoloģiskajiem un vides faktoriem, arī prognozēm par to dinamiku.

13.tab. Tehnoloģiskie un vides faktori

Faktors	2006	2013	2020
Tehnoloģiju attīstība Viedtālrunu pieejamība un funkcionalitāte. Viedās automašīnas.	Viedtālruni tirgū – 0.1%. Facebook – 5%. Draugiem.lv – 10% . Interneta lietotāju skaits – 40%.	400 000 viedtālrunu lietotāju Latvijā (karte un navigācija). Draugiem.lv - 32%. Facebook - 20%. Interneta lietotāju skaits – 61,7%.	Prognose = 1, 5 miljoni viedtālrunu lietotāju Latvijā. Draugiem.lv – 40%. Facebook – 50%. Interneta lietotāju skaits – 75%. Mobilais tālrunis kļuvis par galveno rīku piekļuvei internetam.
Informācijas un datu daudzums un to pieejamība, iedzīvotāju iesaiste Nākotnē informācijas daudzums arvien pieaugs un kļūs pieejams plašākam cilvēku lokam.	Google Maps interneta lietotājiem.	Būvatļauju reģistrs, citi e-pakalpojumi, mājas lapas, Valsts līmeņa projekts TAPIS. Rīgas pilsētas savlaicīga iesaiste.	Inteliģentās ielas/satiksmes regulēšana, inteliģentās vadības sistēmas, publiskie pakalpojumi. Plaša datu pieejamība un izmantošana.
Klimata pārmaiņas/CO2 samazināšana un energoefektivitāte	Politikas dokumentu līmenis, problēmas apzināšanās.	Reālās rīcības energoefektivitātē un transportā, pilotprojekti ilgtspējīgajā būvniecībā (BREEAM, pasīvās ēkas, utt.). Plūdu aizsardzības plāns Rīgai. Ilgtspējīgās lietusūdeņu apsaimniekošanas svarīguma apzināšanās.	ES mērķu sasniegšana attiecībā uz energoefektivitāti un atjaunojamajiem energoresursiem, pilsētas plānošana ņemot vērā klimata pārmaiņas (aplūšanu), pievēršot uzmanību izmaksām/ieguvumiem salīdzinājumā ar investīcijām citās jomās.

5.4. Tiesiskie faktori

Tiesiskie faktori pārsvarā skar likumdošanas, ieskaitot nodokļu likmes, ietekmi uz pilsētas teritorijas plānojumu. Tie cieši saistīti un skatāmi kopā ar politiskajiem un ekonomiskajiem faktoriem.

Viens no būtiskākajiem tiesiskā regulējuma faktoriem ir nekustamā īpašuma nodokļa likme un piemērošanas kārtība. Laikā no 2006. gada nekustamā īpašuma nodokļa regulējums ir mainījies, likmei paaugstinoties (līdz bāzes likmei 1,5% gadā, izņemot dzīvojamās mājas) kā arī dodot pašvaldībai iespēju regulēt nodokļa likmes, paredzot augstāku likmi par nesakārtotajiem īpašumiem (līdz 3%).

Svarīgs faktors ir likumdošana, kas regulē plānošanas procesu valstī kopumā. Līdz 2011.gadam Latvijā spēkā bija Teritorijas plānošanas likums un uz likuma pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi. Kopš 2011.gadā Latvijā ir jauns Teritorijas attīstības plānošanas likums.

Likums ievieš vienotu, savstarpēji saistītu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu sistēmu un nosaka to hierarhiju (ilgtspējīgās attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojums, lokālplānojums, tematiskais plānojums, detālplānojums).

Paralēli ir apstiprināts jaunais Būvniecības likums, kurš stāsies spēkā 01.02.2014. Jaunā Būvniecības likuma galvenā iezīme ir tā, ka tas atvieglo būvniecības regulējošo administratīvo procesu, kā arī nosaka to, ka uz atsevišķiem būvobjektiem neattieksies publiskā apspriešana, tā notiks teritorijas plānojuma, lokālplānojuma, detālplānojuma izstrādes stadijā.

Cits normatīvais akts, kas tieši attiecas uz teritorijas plānojumu, ir Aizsargjoslu likums, kurā kopš Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam apstiprināšanas būtiskākie grozījumi attiecas uz applūstošajām teritorijām. 14. tabulā apkopots tiesisko faktoru kopsavilkums.

14.tab. Tiesisko faktoru kopsavilkums

Faktors	2006	2013	2020
Nekustamā īpašuma nodoklis	0.3%	0.2 – 3%, bāzes likme 1.5%	instrumentu degradēto teritoriju pārvaldei
Teritorijas plānošanas normatīvie akti.	Teritorijas plānošanas likums. Teritorijas plānojums strikti nosaka apbūves noteikumus; detālplānojums kā detalizācijas instruments.	Teritorijas attīstības plānošanas likums, lokālplānojums, tematiskais plānojums, detālplānojums kā detalizācijas instruments. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi (MK noteikumi Nr.240).	Izmaiņas Teritorijas attīstības plānošanas likumā
Būvniecības likums.	Paredz būvobjektu publisko apspriešanu.	Jaunais likums atvieglo procedūru, neparedz atsevišķiem būvobjektiem publisko apspriešanu	

6. Secinājumi un ieteikumi

3. nodaļā tabulās ir sniegts detalizēts plānojuma izvērtējums no telpiskā, ekonomiskā un sociālā aspekta. Lai izvērtējuma rezultāti palīdzētu jaunā plānojuma izstrādes procesam, esam sagatavojuši kopsavilkumu par, mūsdiā, būtiskākajiem aspektiem, kas uzlabotu gan plānojuma saturu, gan plānošanas procesu.

1. Teritorijas plānojuma kompetence un prioritātes.

Teritorijas plānojuma izstrādes un ieviešanas uzraudzības procesā ir lietderīgi koncentrēties uz prioritātēm – sfērām, kurās teritorijas plānojuma ietekme ir vislielākā. Ir svarīgi savlaicīgi un apzināti veidot saiknes starp pašvaldības teritorijas attīstības dokumentiem (references) un akcentēt plānojuma divējādo lomu: plānojums kā atbalsts pašvaldības kopējai attīstības politikai un plānojums kā pilsētas vēlamās telpiskās struktūras redzējums, kur plānojuma mērķus atbalsta citi pašvaldības dokumenti/instrumenti. Plānojuma izstrādes procesā dialogā nepieciešams skaidri uzsvērt plānojuma ierobežojumus, lai izvairītos no tā, ka plānojuma saturu pārblīvina apsvērumi, nostādnes, uzdevumi, kas nav teritorijas plānojuma kompetencē.

Jaunajā teritorijas plānojumā ieteicams konkretizēt nozīmīgāko objektu izvietojumu, noteikt prioritārās būves, to izbūves secību un saistīt plānojumu ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem, tostarp noteikt piemērotus instrumentus šo projektu realizācijas atbalstam.

Apstiprinātie detālplānojumi ir jāatstāj kā jaunā plānojuma sastāvdaļas, ciktāl tie nav pretrunā ar stratēģijā noteikto un plānojuma risinājumiem.

2. Nepārtraukts plānošanas process.

Galvenais ieteikums turpmākai darba uzlabošanai – ieviest RDPAD pastāvīgu plānošanas procesu. Plānošanas process jāvirza proaktīvas plānošanas virzienā, iekļaujot pastāvīgu kontroli un īstenošanas monitoringu. Ilgtermiņa stratēģiskais ietvars, kurā tiek veikti precizējumi un papildinājumi. Teritorijas plānojuma grozījumi, pastāvīga lokālplānojumu un detālplānojumu izstrāde liecina nevis par zemas kvalitātes teritorijas plānojumu, bet gan par plānošanas sistēmas kopsakarību un jēgas izpratni; pareizām metodēm labākā risinājuma meklējumos. Kā iluzors ir jāatmet uzskats, ka iespējams precīzi prognozēt 16 gadu periodam (ieskaitot plānojuma sagatavošanas laiku). Valsts līmenī uzsāktā politika – vispārīgāks teritorijas plānojums, kuru detalizē detālplānojumos un stratēģijā noteiktajos ietvaros, bet kompleksās problēmas lokalizē atsevišķā lokālplānojumā, ja nepieciešams, mainot sākotnējo teritorijas plānojuma risinājumu. Tikai ieviešot plānošanu kā pastāvīgu (tādu, kas notiek ikdienā) pilsētas attīstības procesa sastāvdaļu, ir iespējams nodrošināt ekonomisko izaugsmi un piepildīt ilgtermiņa attīstības stratēģijā izvirzītos mērķus.

Jābūt morāli gataviem mainīt uzstādījumus, piemēram, ja nav instrumentu, kā īstenot stratēģiskos mērķus – grozīt stratēģiju vai īstenošanas metodes.

3. Teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta saturs.

Paskaidrojuma rakstam ir jābūt lakoniskākam un jāskaidro risinājumi, kas izrietēju no ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un tās ietvaros esošās Telpiskās attīstības perspektīvas; jāveido atsauce uz stratēģijā un programmā minētajiem uzdevumiem, to telpiskajām izpausmēm, kā arī jāatspoguļo vispārēji nosacījumi (telpiskā politika, kas aizvietotu pašreiz lietoto apzīmējumu „Rīgas domes politika”) kādu jaunu ieceru īstenošanai. Jāievēro princips „Mazāk ir vairāk”.

Saikne ar citām politikām (izglītības, sociālās aprūpes, kultūras, sporta, u.c.) jāatspoguļo, dodot īsu (rindkopas garumā) politikas izklāstu un norādot saikni (interneta vietni), kur pieejams plašāks izklāsts. Pēc tam aprakstāma teritorijas plānojuma saikne ar konkrēto politiku un piedāvātie risinājumi. Teritorijas plānojumā nav jācenšas aizvietot neesošas nozares politikas ar vispārēju principu aprakstu.

Kartēm jābūt pieminētām arī paskaidrojuma rakstā – vajadzīgs apraksts un skaidrojumi (piemēram, stāvu skaita karte nav skaidrota 2006.-2018. gada plānojumā).

Kopumā paskaidrojuma raksts veidojams kā digitāls dokuments, kurā iekļautas atsauces un norādītas saites uz citiem materiāliem (izpētēm, tematiskajiem plānojumiem, politikām, u.c.), neierobežojot izklāstu ar papīra izdrukas formātu.

Ieteicams ieviest atsevišķu sadaļu par apkaimēm, tajā norādot katrā apkaimē veicamos pasākumus – šāda pieeja arī nodrošinātu aktīvāku cilvēku iesaisti plānošanas procesā, dodot iespēju diskutēt par izmaiņām konkrētajā pilsētas daļā (teritorijas plānojuma kompetences ietvaros).

Tematiskie plānojumi skatāmi kā savstarpēji salīdzināma tematiskā „literatūra”/bāze plānojuma risinājumiem, bet ir apšaubāms, ka tie ir iestrādājami 1:1 teritorijas plānojumā (kopējā dokumentā).

4. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi

Iekļaujoties jaunajā plānošanas sistēmā, būs nepieciešams adaptēt vispārīgos apbūves noteikumus (Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” un tajos iekļautos zonējuma nosacījumus. Ilgstošā laika periodā veidotā TIAN pieeja Rīgas pilsētā ir parādījusi savas darbības efektivitāti un jebkuras radikālas pārmaiņas (pārmaiņu vai vienotas klasifikācijas dēļ) radītu ilgtermiņa negatīvas sekas.

Rīgas pilsēta ir unikāla Latvijā, šeit notiek 60% saimniecisko aktivitāšu, tāpēc nepieciešamības gadījumā jārosina MK noteikumu grozījumi, adaptējot un pielāgojot apzīmējumus Rīgas pilsētas specifikai.

5. Lokālplānojuma kā efektīva plānošanas instrumenta izkopšana

Lokālplānojums ir salīdzinoši jauns instruments un tiek sperti tikai pirmie soļi tā izmantošanā. Šis instruments dod iespējas attīstītājam plānošanas procesā pierādīt savas idejas un pilnībā novērtēt to ietekmi uz konkrēto teritoriju.

RDPAD definētie kritēriji, lokālplānojuma apspriešanas un pieņemšanas procesam jābūt atvērtam un saprotamam sabiedrībai un lēmumu pieņēmējiem. Tajā jāļauj izpausties radošumam pilsētvides veidošanā, apskatot dažādus risinājuma variantus, kuri piedāvāti plašāka konteksta ietvaros.

Iecerētās apbūves vizualizācijas, cilvēku un transporta līdzekļu kustības modeļi, interaktīvās aptaujas, salīdzinošā analīze, iedzīvotāju un profesionāļu diskusijas (skat. arī „planning charette”). – tie ir tikai daži piemēri no lokālplānojumos iekļaujamajiem pasākumiem, lai veidotu jēgpilnu diskusiju.

Nākotnē obligāti izveidojama sistēma, kura nodrošina – ja LP ir izstrādāts DP detalizācijas pakāpē, atsevišķa DP izstrādāšana šai teritorijai nav nepieciešama.

6. Plānojuma ieviešanas monitorings

RDPAD ietvaros nepieciešams veikt ikgadēju teritorijas plānojuma realizācijas procesu novērtējumu – ar tam sekojošu profesionāļu diskusiju un iespējām izteikt savus komentārus un veikt uzlabojumus. Novērtējumam jābalstās kvantitatīvajos datos, kuri tiek pastāvīgi uzkrāti darba procesā vai ir pieejamas datu bāzes ar ticamu informāciju (piemēram, būvvaldes dati par būvniecības procesu). Reizi 4 gados (saistot procesu ar pašvaldību vēlēšanu ciklu) nepieciešams veikt plašāku kvalitatīvo analīzi, piesaistot ārējos ekspertus un sagatavojot analītisku pārskatu.

Rīga ir viena no Baltijas reģiona metropolēm, taču šis statuss automātiski negarantē ilgtermiņa panākumus. Ņemot vērā faktu, ka Latvijas pārējās pilsētas pēc iedzīvotāju skaita ir daudz mazākas (par atsevišķiem sadarbības modeļiem iespējams domāt ar Liepāju un Daugavpili), nepieciešams regulārs sadarbības process starptautiskā mērogā. Jāveido saiknes ar Baltijas jūras reģiona galvaspilsētām, veidojot sadarbības tīklus speciālistu un politiķu līmenī. Labas prakses piemēru popularizēšana, digitālie risinājumi, iedzīvotāju iesaistīšana, aglomerāciju attīstība un cits nozīmīgākās tendences un to izmantošanas iespējas/draudī. Ieteicams izveidot regulāru benchmarking procesu ar Stokholmu, Helsinkiem, Tallinu un Viļņu, nosakot rādītāju kopumu, ar kuriem apmainīties un salīdzināt izmaiņas.

(Oslo: <http://www.byradsavdeling-for-byutvikling.oslo.kommune.no/getfile.php/byr%C3%A5dsavdeling%20for%20finans%20%28FIN%29/Internett%20%28FIN%29/Dokumenter/Kommuneplankart-2008-A3.pdf>

Tallina: www.tallinn.ee/est/ehitus/g6597s45141

Kopenhāgenas interaktīvā karte: <http://kbhkort.kk.dk/?profile=planportal>

Stokholmas interaktīvā karte: <http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/GallandePlan/>

Viļņa: <http://old.vilnius.lt/bplanas/index.php?mid=51&lang=lt>

Helsinki:

<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/705978004a152872ad71edb546fc4d01/YKlainvoimainenennku2.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=705978004a152872ad71edb546fc4d01>)

7. Datu kvalitāte

Būtiska datu kvalitātes uzlabošana. Lai veiktu korektu attīstības procesu novērtējumu, nepieciešama korekti un ticami dati (informācija). Būtiski uzlabojumi nepieciešami Rīgas pilsētas būvvaldes reģistros, sākot ar izsniegto būvatļauju datu bāzi un ekspluatācijā pieņemto ēku un būvju datu bāzi. To pašreizējais stāvoklis (nekorekti ievadīti dati) neļauj veikt kvantitatīvo novērtējumu par būvniecības procesiem.

Pētījuma laikā tika saņemti būvatļauju dati (2006. – 2013. gads), būvatļaujas dalītas pa apbūves veidiem (savrupmājas, darījumu apbūve utt.), katrā apbūves veidā būvatļaujām ir piešķirti atribūti: numurs, būvobjekta nosaukums, darbu raksturs, CC klasifikators, adrese, grupas/grunts numurs un pasūtītājs.

Būtiskākie iemesli, kādēļ dati nav pilnvērtīgi izmantojami analīzei:

- a) Variē objektu dalījums pa apbūves veidiem. Konkrēts apbūves objekta tips dažādos gados maina savu piederību apbūves veidu dalījumam. Piemēram: 2006. gadā Biroja telpu rekonstrukcijas būvatļauja atrodas apbūves veidā – „Biroja ēkas”, taču 2009. gada klasifikācijā, Biroja telpu rekonstrukcijas būvatļaujai piešķirts apbūves veids – „Sabiedriskā apbūve”, vienā kategorijā ar izglītības un medicīnas iestādēm. Šāds konsekvences trūkums pamata klasifikācijā (apbūves veids), liedz, ar ticamiem rezultātiem, veikt kaut pamata analīzi.
- b) Lauks „Būvobjekta nosaukums” katrai būvatļaujai aizpildīts brīvā formā. Ieraksti variē no precīza būvatļaujas rakstura apraksta, līdz objekta tipa nosaukšanai (aptieka, dzīvoklis). Primitīvas klasifikācijas un kopējs ievades stila trūkums, padara šo lauku par analīzē neizmantojamu un absurdu.
- c) Kā ģeogrāfiskās piesaistes atribūti būvatļauju datus lietoti: izsniegtās būvatļaujas adrese un grupas/grunts numurs. Nepieciešama grupas/grunts numura transformēšana uz kadastra numuru. Aptuveni 5% ierakstiem trūkst konkrētas adreses vai pilns grupas/grunts numurs kadastra numura izveidei, aptuveni 20% ierakstu adrese un kadastra numurs nesakrīt ar RDPAD rīcībā esošo kadastra/adrešu datubāzi. Tātad aptuveni 25% ierakstu nav iespējams attēlot ģeogrāfiski.

Līdz ar to aptuveni 25% būvatļauju datu nav iespējams attēlot ģeogrāfiski, adreses vai kadastra numura neprecizitātes vai trūkuma dēļ. Ģeogrāfiski attēlojamo datu klasifikācija pa apbūves veidiem ir nekonsekventa un nepārdomāta, kas liedz veikt pilnvērtīgu analīzi. Tātad, gan izvietojuma, gan būvatļauju apbūves veida analīzes ir nepilnīgas un rezultātu ticamība – salīdzinoši zema.

Lai veiktu padziļinātu analīzi par projektu realizācijas ietekmi, veidojama karte ar pašvaldības investīcijām un finansēto pasākumu teritoriālo piesaisti. Šis ir tehniski vienkārši realizējams pasākums, dažādo projektu datu bāzēm pievienojot informāciju ar apkaimi un konkrēto adresi, kurā projekts realizēts.

8. Sabiedrības informēšana un iesaiste (profesionāļi, interešu grupas, kopienas)

Jēgpilna sabiedrības iesaiste sākas ar pastāvīgu informācijas plūsmu un pastāvīgu dialogu plānojuma izstrādes un īstenošanas procesā. Kampanģveida aktivitātes ir atraktīvas, taču neved pie situācijas uzlabošanās ilgtermiņā (sabiedrības iesaistes mērķis ir panākt iedzīvotāju aktīvu līdzdalību attīstības procesos, ne tikai NIMBY aktivitāšu ietvaros).

Lai sekmētu sabiedrības izpratni par teritorijas plānošanas radošo un reglamentēto procesu, dokumentiem, pieņemtajiem lēmumiem un nākotnes iespējām, ir jāveic regulāras aktivitātes (skaidrojošais darbs, informatīvie materiāli, raksti, intervijas, jāorganizē profesionāļu diskusijas, sadarbība ar profesionālajām asociācijām).

Formālas apspriešanas aizvietošanas ar plaši pieejamu digitālo informāciju un speciāliem pasākumiem. RDPAD speciālistu rīcībā ir jābūt dažādiem interaktīvajiem risinājumiem, ar kādiem parādīt plānojuma risinājumus un ietekmes (interneta kartes, vietnes sociālajos tīklos, u.c.). Internetā pieejamajiem materiāliem ir jābūt skaidri saprotamiem (piemēram, lokālplānojumu karte, iesniegumu karte, vairāk informācijas digitālā formātā, kas atvieglotu jebkuram cilvēkam teritorijas plānojuma apskati (.pdf faili ir lietojami, tomēr nav pats ērtākais veids apskatei). Šis būtu arī neliels solis uz plašāku datu pieejamību sabiedrībai.

Rīgā (jo īpaši lokālplānojumu izstrādes sastāvā) nepieciešams ieviest t.s. intensīvas plānošanas pieeju („planning charette”), kura plaši tiek izmantota Ziemeļeiropā un Lielbritānijā. Šī pasākuma laikā 2-3 dienu laikā apkāmes iedzīvotājiem visas dienas garumā ir iespējams apmeklēt speciālu organizētu izstādi, tikties ar plānotājiem, politiķiem, nozaru ekspertiem un diskutēt par piedāvātajiem attīstības risinājumiem. Plānotāju uzdevumā ietilpst arī sabiedrības piesaiste – konkrēta cilvēku skaita nodrošināšana šādam pasākumam. Veiksmīga pasākuma rezultātā tiek sekmēta kopējas sapratnes veidošanās un mazinātas iespējamās domstarpības iedzīvotāju un attīstītāju starpā.

9. Darbs ar informāciju.

Kā norādīts pētījumā, viena no nākotnes tendencēm ir arvien plašāka datu pieejamība dažādos līmeņos. RDPAD nepieciešams iekļauties šīs tendences virzībā un būtiski uzlabot darbu ar datu bāzēm, informācijas apstrādi un atspoguļošanu. Nepieciešams veikt tagad un nākotnē pieejamo datu auditu un to izmantošanas iespējas (ticamība, regularitāte, konfidencialitāte, privātums, u.c.), iniciēt plašu eksperimentālo pētījumu programmu un panākt ĢIS instrumentu pielietojumu ikdienā. Nepieciešams modernizēt esošo datoraprīkojumu un apmācīt darbiniekus darbam ar ĢIS, Excel, u.c. specializētajām programmām, kā arī darbā ar sociālajiem tīkliem (izvērtējuma sagatavošanas laikā kļuva pieejama RDPAD Facebook lapa).

Savukārt eksperimentālie pētījumi (sadarbībā ar augstskolām, zinātnes institūcijām un konsultāciju uzņēmumiem) sniegtu iespēju praksē pārbaudīt dažādas teorijas un to pielietojamības iespējas Rīgas pilsētas attīstības plānošanā (iedzīvotāju mobilitāte, sabiedriskā transporta izmantošana, velosipēdistu kustība, nekustamā īpašuma konsolidācija u.c.).

Lai konkurētu ar kaimiņu metropolēm, Rīgai nepieciešami spēcīgi plānotāji ar prasmēm un zināšanām, kuras sniegtu iespēju jauniem risinājumiem.

10. Plānojuma ieviešanas instrumenti.

Jau plāna izstrādes procesā ir jāpievērš uzmanība prioritāšu noteikšanai (kuras atbilst stratēģijai un programmai, kā arī plānošanas prioritātes – kurām teritorijām nepieciešami LP un DP (kurus jāveido RD), kuri no plānotās infrastruktūras posmiem izbūvējami pirmie, kādā laika posmā paredzēts veikt darbības). TP paskaidrojuma rakstā (papildus numerācija var tikt iekļauta arī atbilstošajās kartoshēmās) jāparādās atspoguļojumam - ko pašvaldība darīs un kādā secībā.

Līdztekus TP nepieciešams pieminēt virkni attīstību veicinošo instrumentu, kurus nepieciešams izmantot prioritāro teritoriju attīstības veicināšanai (šis saraksts veidots, par pamatu ņemot SIA „Grupa93” 2012.g. veikto pētījumu „Rīgas attīstības teritoriju potenciāla izvērtējums”).

a) plānošanas instrumenti:

- kompensējošās plānošanas ieviešana (pašvaldībai un attīstītājiem savstarpēji izdevīgi teritorijas attīstības nosacījumi). Savstarpēji izdevīgi nosacījumi: nodokļu atlaides, ieguldot infrastruktūrā un publiskā telpā, elastīgi apbūves noteikumi, ja būvē stratēģijai atbilstošus objektus, sadalītas izmaksas starp pašvaldību un privāto sektoru. Kompensējošā plānošana ir uzskatāma par ieteicamu metodi arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un aizsardzības jautājumu risināšanā. Piemēram, pieprasot atsevišķus stingrākus īpašuma attīstības vai uzturēšanas nosacījumus, ir jādod iespēja mīkstināt kādus citus nosacījumus jeb atvieglot prasības (piemēram, mazāks minimālais autonomvietņu skaits)
- īpaši izstrādāti apbūves noteikumi konkrētai teritorijai LP sastāvā - apbūves kvalitāte, nosacījumi publiskās telpas veidošanai, konkrētai teritorijai piemērotās funkcijas; publiskā infrastruktūra, publiskā telpa, satiksmes organizācija, apbūves kompozīcija; - iespējams, pat izņēmumi no vispārpieņemtajiem principiem Rīgas pilsētā.

b) pašvaldības mājokļa un zemes politika

- pieejams mājoklis; mājoklis pašvaldībai vajadzīgiem speciālistiem – pašvaldības finansēti projekti – īres dzīvokļi, var arī kā nosacījumu privātajiem attīstītājiem – 10-15 % atvēlēt kā pieejamo mājokli.
- sadarbība ar privāto sektoru (īpašas līgumu formas un PPP projekti) (ilgtermiņa noma, pašvaldības funkciju deleģējums; PPP projekti – dažādi – sociālās infrastruktūras būvniecībai u.c.)

- īpašumu apmaiņa un konsolidācija; īpašumu pirkšana, pamatojoties uz pašvaldības izstrādātajiem lokālplānojumiem un detālplānojumiem – mērķi publiskā ārtelpa, sociālā infrastruktūra
- pārskatīt privatizējamo zemju sarakstu, pamatojoties uz pašvaldības izstrādātajiem lokālplānojumiem un detālplānojumiem – mērķi publiskā ārtelpa, sociālā infrastruktūra
- c) finansējums un projektu realizācija
 - teritoriju mērķprogrammas - investīciju plāna sastāvā – ietver investīciju plānu un RD rīcības konkrētās teritorijas attīstībai 1 līdz 3 gadu periodam.
 - īpašas struktūrvienības konkrētu projektu realizācijai (aģentūras un projekta ieviešanas vienības, u.c.)
 - zīmola izveide - teritorijai raksturīgo iezīmju, mērķgrupu noteikšana, grafiskā atpazīstamība, (piem., Gēteborgas zinātnes centrs, Tampere, Vīnes Prāters); lokālā kultūras mantojuma, vietzīmju izmantošana
 - investīcijas infrastruktūrā, atbilstoši lokālplānojumiem, detālplānojumiem un teritoriju mērķprogrammām - ūdensapgādes, kanalizācijas, lietus ūdens, siltumapgādes infrastruktūra, publiskās ārtelpas pamatstruktūras izveide, pieejamais mājoklis (pašvaldības projekti – pamatā dzīvokļi), sabiedriskā transporta nodrošinājums, u.c.
 - nelielo ārtelpas projektu realizācija (pilotprojekti, realizējami arī neatkarīgi no pamatprogrammas grafika)
 - iedzīvotāji kā sadarbības partneri - atbalsts iedzīvotāju aktivitātēm (mazo projektu granti, konkursi, telpas pasākumiem, svētki brīvdabā, piemēram, ielu svētki, sporta sacensība, citi apkaimes piederību veidojoši projekti, atbalsts radošo kvartālu veidošanai kultūrvēsturiski nozīmīgā vidē).
 - netieša privātā īpašumā esošā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un aizsardzības stimulēšana ar teritoriju mērķprogrammu palīdzību un/vai investīcijām ar šo īpašumu saistītās infrastruktūras uzlabošanā
- d) valsts un pašvaldības normatīvie akti
 - atļaut pašvaldības īpašumu ilgtermiņa nomu
 - iekļaušana valsts ilgtermiņa plānošanas dokumentos (ZIC! ideju iekļaut NAP), attīstības teritoriju atbalsta pasākumi jāiekļauj Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020. līmeņa plānošanas dokumentos.
 - galvaspilsētas likums, kurā noteikti izņēmumi attiecībā uz dažādu teritoriju izmantošanas iespējām, finansējuma sadalījums funkcijām pašvaldība/valsts, plānošanas nosacījumi, transporta attīstības projektu finansējums (valsts līdzdalība); tiesības pašvaldībai ieguldīt valstij piederošā īpašumā; strādājošo un nedzīvojošo nodokļi, u.c.)
 - iespējas piemērot elastīgākus noteikumus un prasības kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un aizsardzības procesu veicināšanā (piemēram, insolācijas prasības, specifiski risinājumi vides pieejamībai, u.c.)
 - prioritāte dokumentu izskatīšanā un saskaņošanā (aprites ātrums); privātpersonu attīstības priekšlikumu un projektu izskatīšanas prioritārā kārtā.

11. Vispārēji ieteikumi teritorijas plānojuma saturam

Pilsētas struktūras saglabāšana un pilnveidošana

- funkcionāli iepriekš teritorijas plānojumā iekļautos risinājumus pārnest uz telpisko perspektīvu
- jaunā IAS un prioritāšu kontekstā jāpārvērtē teritorijas plānošanas pamatnostādnes;
- esošo teritoriju pilnvērtīga izmantošana, koncentrēšanās uz plašāku pilsētas centru un prioritārajām teritorijām. Neveidot jaunas „attīstības teritorijas” ārpus pilsētas centra.

Kultūras mantojums

Iekļaut plānojumā lokālos, apkaimes mēroga kultūrvēsturiski nozīmīgos objektus un izvērtēt iespēju noteikt jaunas to kategorijas vietējās identitātes stiprināšanai – vietzīmes, nemateriālās vērtības, piemēram vēsturiski veidojušies mazdārziņu teritorijas, toponīmi, u.c.

Mājoklis

- jaunu teritoriju noteikšana savrupmāju būvniecībai;
- centra paplašināšana un uzsvars uz mājokļa rekonstrukciju;
- mazstāvu apbūves izveides stimulēšana (apbūves augstuma ierobežojumi);
- pašvaldības prioritāšu noteikšana attiecībā uz pieejamo mājokli (pašvaldības līdzdalība un attīstītāja pienākumi (piem., noteikts % dzīvokļu);
- esošo daudzdzīvokļu māju rajonu revitalizācijas nosacījumi/prasības (jaunai apbūvei un labiekārtojuma projektiem).

Transports

- uzsvars uz transporta organizāciju un inteligentās transporta vadības sistēmas ieviešanu Rīgā.
- transporta shēmā jānedefinē prioritātes saistībā ar Rīgas un Pierīgas mobilitātes plānu; lielajiem transporta projektiem norādīt kārtas, secību (kā dzīvo struktūra ar nepilnu izveidi);
- akcents uz visu satiksmes infrastruktūras elementu saistību mobilitātes nodrošinājumam – velo, gājēji, sabiedriskais transports, autotransports dzelzceļš; to prioritātes nosakāmas vietas kontekstā;
- veloceļu tīkla un saistītās infrastruktūras attīstība; parādot visu sistēmu kopumā, vienlaikus jaunajā plānojumā jānosaka prioritārie veloceļi/velosatiksmes attīstības projektu teritorijas – ar ko sākt;
- jaunajā teritorijas plānojumā jāizvērtē turpmākās prioritātes autoceļu attīstības jomā un jāsaista risinājumi ar Rail Baltica izpēti projektu.

Apstādījumu un dabas teritorijas

- TIAN nepieciešams noteikt apstādījumu teritoriju kategorijas, jauno parku un skvēru konkrētās vietas, to plānošanas un projektēšanas principus – pamatprasības;
- arī grafiskajā daļā nepieciešams atšķirīgi parādīt dažādas kategorijas apstādījumu un dabas teritorijas, pašlaik tādas nav izšķirtas;
- izmantot pilsētā esošos mežus aktīvajai atpūtai un veidot jaunus savienojumus ar blakus esošajām pašvaldībām; staigājamība un zaļo teritoriju savienojumi (izcils piemērs - Stokholmas pilsētas Djurgarden un Nacionālais parks kā nozīmīga daļa no pilsētas).

Apkaimes un plānošana, t.sk. nosacījumi lielveikalu izvietojumam

- saglabājams princips par apkaimju daudzfunkcionālo centru veidošanu, bet jākonkrētizē šo centru parametri, t.i., funkciju klāsts, kuru attīstību ne tikai pieļauj noteikumi, bet kuru aktīvi veicina pašvaldība;
- jāizvērtē fakts, ka nereti daudzfunkcionālo centru lomu apkaimē pilda lielveikali un šāda tendence ir pieaugoša; būtu nepieciešams izstrādāt jaunu sadaļu „Lielveikalu izvietojums” jeb „Lielveikalu attīstības nosacījumi” (pamatojot to ar pētījumu, kas veikts plānojuma sagatavošanas laikā);
- jaunajā plānojumā būtu iespējams noteikt prasības, kas bremsētu lielveikalu konkurenci ar tradicionālajiem nelielajiem veikaliem; prasības nosakāmas konkrētas apkaimes kontekstā.

Degradētās teritorijas

- jānosaka prioritārās teritorijas – nozīmīgākās teritorijas, kuras atjaunojams ar pašvaldības atbalstu. TIAN nepieciešams iekļaut iniciatīvas, veicinošus nosacījumus degradēto teritoriju revitalizācijai.
- Prioritārās teritorijas – nevis visas degradētās teritorijas, bet gan konkrētas pilsētas apkaimes vai to daļas (piemēram, Skanstes apkaime, Granīta iela, Mežaparks, u.c.) un saikne ar investīcijām – kurās ir degradētās, zaļās, u.c. teritorijas, kuru izveide pilsētas kontekstā spēj dot vislielāko pievienoto vērtību.

12. Kopējie secinājumi par teritorijas plānojuma īstenošanu

Ārējās vides faktori, kā norādīts pētījumā, būtiski ietekmē pilsētas attīstības procesus un teritorijas plānojuma ietekme uz tiem vērtējama 10-15% robežās. Vienlaikus jāatceras, ka plānošana ir ilgtermiņa process, ka plānojumam ir izšķiroša loma, regulējot attīstību un izlīdzsvarojot dažādās īstermiņa un ilgtermiņa intereses un tā ietekmes rezultāti ir redzami ilgtermiņā – 10-20-30 gadu periodā.

Nav realizējusies plānojumā noteiktā ambiciozā virzība uz vietējo centru un attīstības teritoriju izaugsmi, neliela aktivitāte notikusi degradēto teritoriju pārveidē, plānoto augstbūvju rajonu vietā uzcelti vien atsevišķi objekti; transporta shēmas pilnveide realizēta saskaņā ar ieplānoto, tomēr daudz lēnāk, kā iecerēts (pakārtojoties līdzekļu pieejamībai; zemes atsavināšanas problēmām, u.c.).

Kā plānojuma nozīmīgākais veikums ir uzskatāma pēctecības un pilsētas struktūras ideju saglabāšana un attīstība; plānojuma risinājumi ir noteikuši harmoniskas apbūves veidošanos pilsētā un nereti pasargājuši no nepārdomātām riskantām aktivitātēm un attīstības priekšlikumiem.

2006. gada plāns deklarēja vispārējo saukli, kas tika tulkots kā komplicētu un savstarpēji saistītu politiku apvienojums - „Rīga – iespēju pilsēta ikvienam”. Tomēr tas nespēja realizēties kontekstā ar tajā laikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un ekonomisko krīzi, plānošanas process nebija pietiekami elastīgs, lai ne tikai aizsargātu esošās vērtības, bet arī sekmētu pozitīvas pārmaiņas pilsētvidē.

Pašreizējais normatīvo aktu regulējums ļauj realizēt fokusētu un mērķtiecīgu politiku – izmantojot pašvaldības instrumentu kopumu specifisku teritoriālu mērķu sasniegšanai, realizēt prioritātes un koncentrēties uz izdarāmo. Ir iespējama atvērta un elastīga pieeja telpiskās attīstības procesu virzīšanai.